

პრსენა

№ 4 (99), 19 თებერვალი - 2010 წლის 19 თებერვალი. ღირსეულობის ხარისხი 1,5 ლარი

1425
2010

**რა უნდა
იხოდეს ტყეში
მეზობელმა**

**ვინ როგორ
მოამზადებს
კადებებს...**

**ბირთვული
GEORGIA**

**რამდენს უხდინან
ამერიკულ ჯარში...**

**ბანკოშენებელი
ქვეყნები**

**რუსი დიპერსანტების
წყალქვეშა ავტომობილები**

ვიღვენის
პროვინციას
თალიბანისგან
წვენდენ...
ქართველების
ჩასვლაზე

6

ბრძოლა
გვის
პირობებში

7

ტანკები —
პროექტი „პერსპექტივა“

24

„პაერი-მინა“
კლასის გართვადი
რაკეტები

31

რამო, რისთვის
და რამდენად
მსახურობენ
ამერიკის ჯარში

41

GEORGIA —
ბირთვული
სუბმარინა
საზღვაო
გრანსემორტი-
რეისთვის

46

სარჩები

ეროვნული
არჩევნების
ადმინისტრაცია

კალიგრაფია

4 ახალი ამბები

მისია

6 შილშენდის პროვინციას თათობებისგან
ნმენდენ... ქართველების ჩასტამდუ

ბაბიქა

7 ბრძოლა ტყის პირობებში

რეპორტი

10 კავასიური მოვლენების მიმოხილვა...

ნარილი რეკამიას

12 პატივცემულო რედაქცია

ბაჟაოლიზია

13 გლობალური უსაფრთხოების პრობლემები
XXI საუუნის დასაწყისში

ფორტი

16 ხომალდების კლასიფიკაცია

პერსპექტივა

18 ადვტა ახალი სამხედრო ტიფეუმი ამერიკული
და ევროპული ტიპის სასწავლებელი იქნება!

მრავალის იარაღი

21 ახალი თაობის ამერიკული ტაქტიკური კომპლექსი

ტანკმანეხალი მანეხი

24 ტანკები - პროექტი „მერკავა“

საპროგრამული მართვა

31 „ჰერი-მინა“ კლასის მართვადი რაკეტები

კავსანეხი

36 ტანკები კორეიდან ცხინვალის ომამდ

მრავალის იარაღი

41 რატომ, რისთვის და რამდენად მსახურობენ ამერიკის ყარმი

ბანკინი

46 GEORGIA - ბირთვული სუბმარინა სუფრანის
გრანსპორტირებისთვის

სტილი

50 რა ვაჩქოთ ქალიბს?

„არსენალი“ იარაღის მართვა

52 რუსი დიფერსანტების წყაღევევა ავტომატები

რეკამიის სპეტი

რუსეთის საეკუპაციო ჯარები და
მესაზღვრეები აგრესიულენ ქვეუნის
მარჯვენა სანაპიროს გასწვრიე
თხრალის გეგლესასა და ქერიმე-
ტრის ნაღმვას. მათი მიზანია,
აღკეოთ მოსახლეობის გადახვლა
ენგურზე და გაღის რაიონი საბ-
ოლოდ ნაშომონ საქართვე-
ლოს.

ოკუპანტები განსაკუთრებით ნა-
ბაკეი-ხერის მონაკეის სანაპირო
ზიდის გამაგრებას ცდილობენ, სა-
დაც მოსახლეობა დიდი რისკის ფას-
ად ჯერ კდე მდი-მდი.

რუსოკუპანტების სური საქართვე-
ლო-რუსეთის სახელმწიფო საზღვარი
ფსოედან ეგრემდე, ხილი რაკის
გეირანიდან ახალგორამდე ჩამოკე-
ნიონ და ისე დადაბონ, როგორც ეს
საბჭოთა კეუმბო-თეუქეთის სახელმ-
წიფო საზღვრის საქართველოს
მონაკეიფე იყო.

ირაკლი ალადავილი
მიოკი პრომოლიანი

ურდულვა!

გამოინერეთ „არსენალი“
და მიიღეთ შინ,
ორ კვირაში ერთხელ!
ტელ: 38-26-74;
38-26-73

რედაქციის დეკუთხავად
მასალუბის გადებქტვა
აერძალუია

გადეგმულა დასაბქტად
15.02.2010

გახეთ „კვირის პალიტრის“
დამატება ©
რედაქციის მისამართია:
თბილისი, იოსებოძის ქ. №49.
ტელ: 38-37-47
სარეკულამო განყოფილება:
ტელ: 37-78-07; 38-78-70
email: arsenal@kvirispalitra.com
კერნალი გამოღის
ორ კვირაში ერთხელ
პარასკევს

OSHKOSH-მა სამხედრო სატვირთოები გაყიდა

ამერიკელმა კომპანია Oshkosh-მა აშშ-ის სამხედრო ქვეით ძალებთან კონტრაქტი გააფორმა 400 მოდერნიზებული სატრანსპორტო სატვირთო სისტემების (LVSР) მიწოდებაზე. გარიგების თანხამ 158 მლნ დოლარი შეადგინა. კონტრაქტის დადების შემდეგ, შეკვეთილი სატვირთოების რაოდენობა 1300 ერთეულამდე გაიზარდა.

გარიგების პირობებისამებრ, Oshkosh-ი სამხედროებს 385 ერთეულ LVSР-ს მიჰყვება ვერსია MKR-18-ში, რომელიც მისივე ტვირთის გადასატანად არის განკუთვნილი. კიდევ 15-ს კი ვერსიამო MKR16-ავტომობილი-გამწვევ „მტხუთე ბორბლით“ (ფურფინებისაფეთის მისამბული მიწფობილობა). ავტომობილების მიწოდება 2011 წლისთვის დაიწება.

ენებათონი რობოტ-ჯორს შეჰენის

პენტაგონის პერსპექტიული კვლეუთი პროექტების სამხაროველო (DARPA) ამერიკულ კომპანია Boston Dynamics-თან გააფორმა კონტრაქტი რობოტის შექმნაზე, რომელიც დასტრბილ ადგილებში ტვირთის გადაიტანს. რობოტ LS-3-ის შეხამუბაუბებლად, რომელიც ფირმის ჯორის მსგავსი იქნება, Boston Dynamics-ი 32 მლნ დოლარს მიიღებს.

ახალი მანქანის გამოფენბა იგვემუბა ავღანეთში, სადაც რობოტი 32 კმ მანბილზე და კლიფინ ადგილებში 180 კგ ტვირთის გადაიტანს. თუდა აპარატის მასა 570 კგ-ს შეადგენს. ავტონომიურა

„ჯორი“ 24 საათის განმავლობაში იმ-სუბეებს.

DAPRA-ს ცნობით, რობოტ-ჯორს ოთხი „ფეხი“ ექნება და ლანდშტაიტის ცვლილებბას ოდნულ შეეგუება. კრბილ, აპარატს უნდა შეეძლოს ხიარული, ჩორთის სირბილი, წინააღმდეგობებზე გადასტრობა და წინასწრობის ადღეგნა იმ შემთხვევაში, თუ ის გარე ფაქტორბით დაირღვევა.

LS3 Boston Dynamics-ი რობოტ Big Dog-ის საფუძველზე შეიქმნება. Big Dog-ს შეუძლია ხიარული, სირბილი და წინასწრობის ადღეგნა თვით ციცაბო ხედაირზეც კი.

რიწეობა აშშ-თან სამხედრო თანამშრომლობა შეწყვიტა

ტაივანისთვის შეიარაღებისა და სამხედრო ტექნიკის მიწოდების თობბაზე გადამწყვეტილების მიღების გამო ჩინეთის მთავრობამ აშშ-თან სამხედრო თანამშრომლობა შეწყვიტა. ჩინეთმა შეაინერა სამხედრო თანამშრომლობის ფორგლებში დაგეგმილი ემბატოციე აშშ-ში.

ქვეყნის ხელისუფლება ასევე აიბრებს, ხანქციებთ დაუწუსოს იმ ამერიკულ კომპანებთ, რომლებიც ჩართული არიან ტაივანისთვის სამხედრო ტექნიკის მიწოდების საქმეში.

2010 წლის 26 იანვარს აშშ-ის პრეზიდენტიის ადმინისტრაციამ დადებითად შეაფასა ტაივანისთვის 6,5 მლრდ

დოლარად ღირებული შეიარაღების მიყიდეა. როგორც იუწყებიან, აშშ-ს განზრახული აქვს, ტაივანს მიჰწოდოს სარაკეტო კომპლექსი Patriot-ის მოდიფიკაცია PAC-3. შეუელმფრენები UH-60 Black Hawk-ი და კუმბრის მოწფობილობები, მაგრამ აშშ-მა უარი თქვა გამანადგურებელ F-16-ისა და შეუელმფრენ Apache-ის მიყიდებაზე, რადგან შიმობს, რომ ეს ძალები გურთოულებს პოლიტიკურ ურთიერობბას ჩინეთთან.

2009 წლის შემოდგომაზე ტაივანმა აშშ-ს შეუელმფრენი Black Hawk-ები და საზენიტო-სარაკეტო კომპლექსები Patriot-ი შეუკვეთა, სურდა გამანადგურებელ F-16-ების ყიდეც, რომლებშიც თაც ტაივანის სამხედრო-საპაურე ძალების მოძველებული თვითმფრინავებ შევილიდნენ. 2010 წლის იანვარში ტაივანისთვის იარაღის მიყიდვას პენტაგონმა მისცა ხანქცია.

ტაივანთან იარაღის მიყიდევა გარიგება პირველად 2008 წლის შედეგამაშინ ჩინეთის ხელისუფლება მსუყვე გამოცემაურა ამ ფაქტს და თითქმის მილიანად შეწყვიტა სამხედრო თანამშრომლობა აშშ-თან. მას შემდეგ იქვეყნბას შორის ურთიერობბა, ასე თ ისე, გაუშუბიებდა, მაგრამ მაშინ დაიბული რჩებოდა.

ახვ მოიერიშებას უპილოტო საფრენი აპარატებით შხვვლის

პენტაგონის პრესსექტორული კლდე-ით პროექტების სამსართველომ (DARPA) ტენდერი გამოაცხადა უპილოტო საფრენი აპარატის შექმნაზე, რომელიც მომავალში დღეს არსებულ მოერიშე A-10A Thunderbolt II-ებს, ასევე გამანადგურებელ F/AS-18 Hornet-ებსა და F-16 Fighting Falcon-ებს შეცვლის.

კონკრეტის პრობლემით გამარჯვებული კომპანიები 2012-2013 წლებში სოიუს მოამზადებენ მოერიშე უპილოტების სადემონსტრაციო პროტოტიპებს, რომლებიც საფრენით მხარდაჭერას გაუწევენ სახმელეთო ჯარებს. DAPRA არ გამოირჩეხვს ნაცვლად F-16-ისა, უპილოტო საბრძოლო თვითმფრინავ QF-16-ების, ხოლო A-10-ის ნაცვლად UA-10-ის შემუშავებას.

ამჟამის შეიარაღებულ ძალებს არაკონხელ გამოყენებით უპილოტო საფრენი აპარატები სახმელეთო ჯარებს მხარდასაჭერად, კერძოდ, უპილოტო MQ-1 Predator-ებსა და MQ-9 Reaper-ებს იტანის დროს მიმეტყუების განადგურების ამოცანები არაკონხელ შესრულებითაო მიუხედავად ამისა,

დღევანდელი უპილოტო სისტემების ეფექტიანობა ვერ შედრება პილოტირებად A-10-ის ან F-16-ს, კერძოდ, უპილოტო საფრენ აპარატებს არ შეუძლიათ იმდენი იარაღის წაღება, რამდენიც საბრძოლო თვითმფრინავებს.

2010 წლის თებერვლის დასაწყისში ამჟამის თვლადკვის სამინისტრომ გამოაქვეყნა ქვეყნის სამხედრო-საჰაერო

ძალებისა და სახლეთო ავიაციის განვითარების 30-წლიანი გეგმა, რომელიც უპილოტო საფრენი აპარატის რაოდენობის ოთხჯერ გაზრდასა და პილოტირებადი საბრძოლო თვითმფრინავების 10%-ით შემცირებას ითვლისწინებს. საბრძოლო მძიმე უპილოტო საფრენი აპარატების რიცხვი კი 220-დან 800 ერთეულამდე გაიზრდება.

ერაყში საფრანგბოთს ავანსის დაბრუნება მოსთხოვა

ერაყს განზრახული აქვს დაიბრუნოს 651 მლნ ევრო, რომელიც საფრანგბოთს გადაუხადა გამანადგურებელ Mirage F1-ებში, მაგრამ თვითმფრინავები დღემდე არ მიუღია. ავანსი რომ დაიბრუნოს, ოფიციალურმა ბაღდადმა სამთავრობო კომიტეტი ჩამოაფილა.

გამანადგურებლების მიწოდებაზე კონტრაქტი 1985 წელს გაფორმდა. იმ დროისათვის ბაღდადს უკვე ჰქვდა 90 Mirage F1 და კიდევ 24 თვითმფრინავის შეტენა გაღწევიტა. 1990 წელს ქვეყნში შეჭრის გამო ვაეროს უმინროების საბჭომ ერაყს სანქციები დაუწესა და ამიტომ თვითმფრინავები ერაყისთვის აღარ მიუწოდებიაო.

საფრანგეთი ამჟამად განიხილავს ერაყისათვის თანხის დაბრუნების საკითხს. სხვათა შორის, 2009 წელს საფრანგეთმა აპატია ერაყს ვალის, 4,8 მლრდ-ის 80%.

ერაყს სურს დააბრუნოს საბრძოლო თვითმფრინავ მიგ-21-ისა და მიგ-23-ის პარტაკი, რომელიც ვერ კიდევ სადამ ჰუსეინის მმართველობისას გაიგზავნა სერბეთში ტექნიკური მომსახურებისათვის.

პილენის პროვინსიას თალიბანისაჲნ გენდინ... ქართულაზის რასვლამდე

ქილენის პროვინსია

დაახლოებით ორიოდ თვეში საქართველოს შეიარაღებული ძალების მე-3 ქვეითი ბრიგადის 31-ე ბატალიონის 750 სამხედრო მოსამსახურე აღმანეთში, პილმენდის პროვინციაში გაიგზავნება ISAF-ის ოპერაციაში მონაწილეობის მისაღებად.

2009 წლის 17 ნოემბერს მე-2 ქვეითი ბრიგადის 23-ე ბატალიონის ერთი ასეული 173 კაცის შემადგენლობით 6 თვით გაემგზავრა აღმანეთში, სადაც ქაბულში ISAF-ის საერთაშორისო ძალებს ფრანგული კონტინენტის შემადგენლობაში არიან.

პილმენდის პროვინციაში ბევრად უფრო რთული მდგომარეობაა, ვიდრე ქაბულთან, რადგან იქ თალიბები პროვინციის დიდ ტერიტორიებს აკონტროლებენ, ამიტომაც იქ ქართული სამხედროების გაგზავნა ბევრად უფრო სახიფათო შეიძლება აღმოჩნდეს, ვიდრე ქაბულში.

13 თებერვალს სწორედ პილმენდის

პროვინციაში 2001 წლიდან (მაშინ რომესაც ამერიკელი სამხედროები აღმანეთში გადასხდნენ) ყველაზე ფართომასშტაბიანი საბრძოლო ოპერაცია დაიწყო, რომელშიც 15 ათასამდე ამერიკელი და ბრიტანელი სამხედრო მონაწილეობს.

მათგან ნახევარი პილმენდის პროვინციის ყველაზე მსხვილი ქალაქიდან — მარჯიდან თალიბების გამოყრას ცდილობს.

NATO-ის სამხედრო მხვერავების მონაცემებით, მარჯაში 1000-მდე თალიბი მინცაა გამაგრებული, მათგან ასამდე უცხოელი მებრძოლია.

19 თებერვალს „არსენალი“ ამ ნომრის გამოსვლისას, კოალიციურ ჯარებს შეიძლება მარჯა მდლიანად გაქმნდილი ჰქონდეთ თალიბებისგან, თუმცა ეს სულაც არ ნიშნავს იმას, რომ პილმენდის პროვინციაში ჩახულ ქართველებს იქ საბოლოოდ დაქმნარებული ხიტუცია დახვლებათ.

საჭოთა ჯარების ავლანეთიდან გაემოსვლის 21-ე წლისთავზე აპერიკელმა და გრიგანელმა სამხედროებმა თალიბებს უაუზიან...

ერთი მხრივ, კარგია, რომ ამერიკელებმა და ბრიტანელებმა თალიბების საწინააღმდეგო ფართომასშტაბიანი ოპერაცია სწორედ ახლა დაიწვეს. პილმენდის პროვინციაში ქართულ ბატალიონის ჩახვლამდე, წყნს ბიჭებს პირდაპირ თეითმფრინოვით ტრაპიდან არ მოუწვეთ ბრძოლებში ჩართვა. იმედია, ქართველ სამხედროებს მიეცემა საჭირო დრო აღმანეთის რთული მებრძოლობების შესაგუებლად.

მარჯის გასათავისუფლებლად დაწვეულ ბრძოლებში 15 თებერვლისთვის კოალიციურ ძალებს უკვე განადგურებული ჰყოფდათ 27 თალიბი. თუმცა 14 თებერვალს მომხდარმა ინციდენტმა კიდევ უფრო შეარყია ISAF-ის მდგომარეობა აღმანეთში. თალიბების პრინციპულ გამაგრებული რაგრა 300 მით გადახარა ფრანგის კურსიდან და საცხოფრებლად სახლს მოხვდა, რის შედეგადაც 12 მშვიდობიანი მოსახლე დაიღუპა.

ამის შემდეგ ISAF-ის სარდლობამ საბრძოლო დანაყოფებს აუკრძალა სარაგრო დარტყმები, რაც უფოოდ თალიბების წისქვილზე ასხამს წყალს.

იმედია, 750-კაციანი ქართული ბატალიონის პილმენდის პროვინციაში ჩახვლის მომენტისთვის იქ დამაბრებული იქნება ფართომასშტაბიანი საბრძოლო მოქმედებები და წყნს ბიჭებს შედარებით უხიფათო გარემოში მოუწვეთ საქმანობა.

ირაკალი ალადაშვილი

ბრძოლა ზეის პირობაში

„არ არსებობს იდეალური გადაწყვეტილება, არსებობს მხოლოდ სურვილი და შესაძლებლობები, უპირატესობა და ნაკლი“.

ვიკი მიველიძე, გერმანული სამხედრო ექსპერტი

1944 წლის აგვისტოს პოლის დამარცხებულმა გერმანულმა ნაწილებმა საფრანგო დაცვის და მოკავშირეებ გერმანიის საზღვრებს მოუხლოდნენ. ისინი დარწმუნებული იყვნენ, რომ შობისთვის იმი დასრულდებოდა, მაგრამ იმედი გაუქრევლათ როდესაც გერმანული თვალის ექს დასულითის ცვლის (მოკავშირეების ტერმინით „ხაიფერდის ხაზი“) მიადნენ. ამ ზღვდის ცენტრ პორტგენის უღრან ტერმინ გაიღოდა, გერმანული ავიდაცეს ზელდსენილიობა ფელდმანში აღწერა მოხდა – ტაქტიკური თვალის დღისტატი.

პორტგენის ტერმინ ბრძოლა იყო მე-2 მსოფლიო ომში აშშ-ის შეიარაღებული ძალების კვლამე მძიმე დამარცხება. სამი თვის სასტიკ ბრძოლებში ამერიკელებმა დაკარგეს 33000-მდე მებრძოლი, მაგრამ ვერ მიადნეს სასურველ შედეგს ვრცე ტაქტიკური და ვრცე ოპერატიული დონეზე.

პორტგენის ტერმინ კამპანია „საქლების დონეზე“ სიონი ხელისუფლების პრინციპის რეალიზაცია გარკვევის წინადადება შეიკრძა. დამცველებს შუღლის, შექრეხილი და შექრეხილი გავლენით უკეთესად უზრუნველყოფდა ჯარში მონააღმდეგე ხაზი თვის განმსვლილობა, რაოდენ სამხრეთი ფლანგზე გერმანული სამ სულე არსადა საშუალება მიეცა, ფარულად მოეხრათ თვი და აღწევის ცნობილი კონტრმეტრისთვის მომზადებულდნენ.

კონტრმეტრე დაიწყო ხშირი ტყის მსვლითი დავარულ შარეში, სადაცაც მონააღმდეგე არ ელდა ამ რაოდენობის ჯარების ფარულად გადმოადგელების და მთი უმეტეს, ჯეიმსისტრანკო ნაწილების ტყავი გაიყვანა.

უფრო თანამდებრედ და ზეწი რეალიზაციის გამოდინარე მავალი:

1993 წელს, აუზნისთვის კონფლიქტის დასრულების შემდეგ, სეპარატისტების

წინააღმდეგე გადართილ იქნა კოდონის ხეობის სრულ კონტროლზე. აუზნის ბაღისა და გერმანიის დაცვის შემდეგ, პოხციის გამყარება გადწყვიტეს ამ ქორაოდში ადგილობრივი მოსახლეობის დასახმარებლად თბილისიდან გაგზავნილ იქნენ მოხალისეთა ბატალიონი და რუსეთის სადამხრეუ ბატალიონის ასეული. მის ამოცანას წარმოადგენდა სადამხრეუო ჯგუფების მიერ ქართული მხარის კონტროლირებადი პერიოდების პატრულობა, აუზნის სადამხრეულობის უკეთესი გახრდილი აქტიურობისა და დაცვის სინდრეში შემოსვლის აღგუი.

ამოცანის შესრულება წარმოებდა რთული მოატყანი გარემოს პირობებში, რასაც ასევე ართულებდა მონააღმდეგე შარეების შორის ზონიანი ფრთხილ და შეიარაღების არსებობა, ქართული დაცვის კრული ხასიათი და ერთმანეთის დენტიფიკაციების არასრულყოფილი სისტემა.

ერთ-ერთი პატრულირების დროს ქართულ სადამხრეუო 4-კაციანმა ჯგუფმა დააფიქსირა უცნობი 8-10-კაციანი შემადგელობის რაზმის გადაადგელება. თანადაც ქართველებმა პირველებმა აღმოაჩინეს მონააღმდეგე მთავარი საშუალება, წინასწარ დაცევისთანა პოხციები. უცხო რაზმის მიკეითეხებულობის დადგევის პირველვე მოთხენამე, მონააღმდეგე ერთჯერადი რეაქტიული ტრანსპონააღმდეგე უმზარასტორციები რამდენიმეჯერ გაიხრია ქართველების მამართლებით ტყის პირობებში უმზარასტორციების გახრდილის გამსვლილობა ფრთხილ ტრეტყისან შეცეხებისგან მუხტს მკვიდრად შეუკვლეს მამართლებმა და აუცილებლობა მისან ვერ მიადნა. გზადა ინტენსიური საცეხელე კონტაქტი მოკლე მანძილებზე. ქართული მხედრების სწორად აქტიუდა გათვლილ, თუ რა პირობებში მოუხედებდათ ბრძოლა

და საბრძოლო მარაგში თითო-თითო მუხტი 7,62 მმ ჯეიმსისტრანკო-ცეცხლგამრეი ენებითი ქორაოდის დატყვლი. ორვე მხარე ზეებს იყენებდა საფრად და სწორედ ამ მძლავრი ენების ქორაოდ გადმონა ბრძოლის სასწორი – ტყეებმა ხის ტანებში გაატრნა და მონააღმდეგე პირველი წყუმიდნეუ ოთხი მუხტიბოლი დაკარგა, რას შემდეგადვე მათგან დახიცილები და უქრეხივად უკან დახია. თანადაც მწარალი პერიოდი იყო, ტყეებისა და უმზარასტორციების სწორის მუხედვე ზეებქვეშა ბეჭქარის ცეცხლი გაუწედა, რამაც საშუალება არ მისცა ქართველებს, დაღწევი მიდნენ დაეინტელ მტერს. აღმოჩენილი საბუების მხედრები დახიცილებიდან ორი ანტიცილის მკვიდრი სომეხი ერთგების, ორავ სტერეოპოლისა და ქრანადარის მხარეში მცხერები რუსი დაქირავებული მებრძოლი აღმოჩნდა.

ტყავის განტყუილება ადგელებმარეობა, რაოდენ ფართობის 50%-ზე მეტი დაფარულია ტყით. ზეების ჯეიმსის მხედრით ტყე იყოფა წიწყუნ, ფოთლოვან და შერეულ ტყავებში.

გამოცდილება ვეიწყებს, რომ მთავრადვე ტყავის დასახაითებელი მთავრად სწორილია, ეს მასეები უმად იმედიელ და იმედიუ შეიარაღებულები ძალების ყრადგელება. ერთი მხარე ტყის ექვს ჯარების შემხიდავე თვისებები რაოდენ მხედროდინ, ასევე სკრინინგ და კომსიბინ თვალთვალისგან დასაფარად (წიწყუნ ტყის მთელი წლის განმსვლიობაში, ხოლო ფოთლოვნის გვიანი მუხედრობისა და ხამირის გარდა), მთავრადვე მთავრადვე ართულებს ბრძოლას. არ უნდა დაევიწყნდეს, რომ მთავრადვე ზომის ტყის კორიბი და მასეები ასევე იქნენ მონააღმდეგე საკონტროლო ცეცხლის.

ტყემა ბრძოლისთვის დამახასიათებელი ნასაფრებოდან და სამადლებოდან წარმოებული ივრები და სპეცხელ დარტყმები მისივე აღიბეჭდვება ჯარების ბრძოლასთან დაკავშირებითაა და მათ მარაგურ მფლობელებთან. რაც უფრო ხშირი და გავრცელებულია, მით მეტი სარბილეს წყევლის დანახობისთვის შიდად შეტყუებისას. ამ შემთხვევით წარმართვის აღწერის, რომელსაც აქვს ტყის პირობებში სარბილეს მოქმედების გამოვლილება და იმართვის გამოვლილი შეთანხმების მფრ.

ტყემა ბრძოლა გარკვეულად გვეს დასახლებულ პუნქტებში სარბილეს მოქმედების, რადგან, ძირითად, ახლო მანძილზე და უპირველეს ყოვლისა, ქვეითი ძალების მფრ წარმოებს. შენაერთი (ნაწილი) ახორციელებს საბრძოლო მოქმედებებს როგორც მოყვარე ძალების შესაფერისობაში, ასევე დამოუკიდებლად. პატრონი (სხელი) შესაძლებელია დანიშნოს შემოღობვა, სარბილ ან მარცხე რაზმად, სატანკო ასეველი ოცელებად, ხოლო ტანკანადადმფრ და ყუბარტორცონალი ოცელები ათავსებულ გავიწყობს პირველ ემელონში მოქმედ ქვეითთა ასელებს (ოცელებს).

ჯარების გადაადგილება ტყეში

ტყეში გადაადგილებისას აირჩევა საუკეთესო მამართლებით გათვლილი გზები, განაკუთრებ, მდინარის ნაპირები, სამდღეობი და ა.შ.

ამასთან, აუცილებელია მამართლებების ამოხერხების მითითება, რომლის მამართლებების მუდმივად შენარჩუნებისთვის საგანგებოდ გამოიყოფა მამართლები ქვედანაყოფი.

ტყეში ჯარები გადაადგილებიან გზების გასწვრივ და არა გზებზე. მარ მანძილზე გადასვლისას რამდენიმე მარბრუნების გამოყენებით ადვილად შეიძლება ქვედანაყოფები დაიქაშონ და დაკარგონ კეიმი-

რი ქრონიქითან. ამის თვითდასაცდებლად ინიშნება რეგულაციის ხელდები (ძირითადი, გადაადგილების მამართლებების პერპენდიკულარულ ტყის ბოლოებსა და ფართო განაკუთრებზე), რომელია მიღწეუას ქვედანაყოფები უნდა შექრდნ და მარქსტორცონი.

და მარაგეუების, როცაველი გზების, ფართო მდლოების გადაკეთების წინ უნდა მომზადდეს საკმარისი სპეცხელ მზარდატყრის ორგანიზება, მათ შორის უღანგებზეც. ხშირად მიზანშეწონილია სპეცი აფიცილების მამართლებით (ცეხლის გახსნა სურათული მსაფრთხელი მონადაზმების სასახესი ცეხლის პროციონებისთვის). და მონაკეობის გადაკეთებისათვის ჯარებს თვითდას და განხორციელებს უშუალო დაცვა და მოყვანის თვი წესრიგში.

შეტყ. სასურველია ოცელები ტყის კორომების და მცარე ზომის ტყეების მამართლებით მამართლები (ცეხლით მათი გვერდის ვლა, რათა თვითდას იქნეს აცილებული უღანგებზე მტრის დარტყმა. ტყის ფართო მასივებზე შეტყის დაცვების დეტალურად უნდა შეთანხმდეს მამართლებისა და ცეხლის წარმოების სისტემა.

ტყეში შეტყა შედეგა ტყისპირზე შეტყის, მის სიღრმეში გარკვევისა და ტყიდან გამოვლის ფიხისგან.

ტყის პირზე შეტყისას გამოიყენება იფიცი ტატორცა და მყოფები, რაც ჩვეულებრივ შემთხვევაში, ოქცია საბრძოლო ამოცანების და იმიციტები შეარწყა ნაკლებ სიღრმეზე. პირველ რიგში ზეგა ტყის იმ მონაკეობების დაცვა, რომლებიც ნახევარკრებულბადა გამოყოფილი მათგანი მსიციდან და შეიძლება საერთო შექმნას შეტყის მყოფ ძალების უღანგებიდან. მზარდატყვი სპეცხელ საშუალებების მამარტყლბა ცეხლბა ხელ უნდა შექციოს შეტყეი წინააღობის წინსვლას. ბრძოლის ამ ტყამზე სატანკო ქვედანაყოფები

სრული შესაფერისობისაა, მათი შეტყეუბის მოქმედების. მის შესწავლა, რაც ქვედანაყოფები გადაკეთრ ტყისპირს, მაროგორც წესი, გადაკეთრება მოუწევს ტყის ხასიათიდან გამომდინარე (ტყისწილი სპეცხელი ხეი, დაბობებული მონაკეობები). შეტყის მუდმივ იმიციტები ახრს ახლო მანძილზეც და, ძირითად, მამართლებების ორციონების თანხვედრის იფიცი როგორც დასახლებულ პუნქტებში ბრძოლის, შეტყე ქვედანაყოფების ვლი იბეგა მოყვანაზე ვაგუების, რომლებიც იმდროულად ასრულებს საბრძოლო დანებება — პატრულირების. ქვეითთა ქვედანაყოფებში აუცილებელია ოცი არტერიკობად მამართლები კოციტობის ოციციტი.

მონაკეობდების თვითდასი ადმირცინილ მონაკეობებზე ივრების მიტანას გადაწყვიტობლება დამოუკიდებლად შეუძლიათ მთლიონ მარცხელი ემელონის ფორმირების შეთანხმება. შეტყეობს მონაწილე მამართლებებს, მუხუხედაც შედეგობის შესწავლია პირობების გათვლილად უნდა მამართნი ივრის მონადაზმებზე ცეხლის ინტენსიური წარმოებით. ხელეუმაბრების გამოყენება შესუფილია, ვინაიან ხეების ტყანდა ტოტებმა ხელეუმაბრები შესაძლებელია გაიხსილტოს. ტყის ბოლოებისა და ცეხლის გადაკეთების ადგილების წინააღმდეგობა შეიძლება მაქსიმალურად მლონი ადმირცინი, ამტორ სასურველია ახლო მონაკეობის შესუფილი, რისთვისაც უნდა გამოყენებულ იქნეს ინფორტაციის მეთოდი, რაც საშუალებებს მისცემს ქვედანაყოფს, ზეგრში მოეცელოს მონადაზმევეს. შეტყეობს მყოფ ქვეითებს მზარს უშეგრ ტანკები, რომლებიც იფიცი სურათული ამსივის გამოყოფილ ქვეითების ვაგუები. მყოფ ემელონი ქვედანაყოფების ამოციანა ტყის გულში მათ გარქმულ მტრის დარტყმის წინააღმდეგობის ცერხისგან, მათ შორის ეწ. ოცეულების" (ზეგრზე მოქმეობილი საფრებოდან მოქმეობი სინაატყები) განაღდატრება. ტყეში არსებული ცედი შედეგობის პირობები ართლებს ორციონების, რაც გამოყენდება ამცობრული ცეხლი დამანების საერთო. ამის თვითდასაცდებლად შეტყის გვერდების წინ მთარებებს თვი უნდა მოუყარონ დაიქრტულ წინააღობა და მოყვანის იხანი წესრიგში. ამ პერიოდში მათ ნაკლებ უხრეუკოაფრს საბრძოლო დანებების ვაგუბი (პატრულირები). ტყეში სწრაფი შეტყე შესაძლებელია მხოლოდ მონადაზმეუბს სრულად დაიჯერების შემთხვევაში. შესაბამისად, ტყის ფართო მსიცივში შეტყე ვითარდება ძალზე დიდი ხნის განმავლობაში და მითხრეს ძალების დიდ დანახვას. რაითი ტყეში შეტყე მითქმის შეტყობლება, ამდენად ამ პერიოდში ბრძ-

ცივდება მხოლოდ მკერდმსმობაიანი აფალიბრევი თვისები, ამ შემთხვევაში, თუკ ტვის ბოლის მდღეების საჭიროა შტევის გერგებება, საჭიროა შტერება და გააფუკება, რომელიც უნდა მოხდეს ტვიან გავსელებად, რათა დაფარული იყოს მონინააღმდეგის თვალთვლისგან, თავად ტვიანდ გამოხვლისას საჭიროა თვის არიდება გზების გამოყენებზე, უნაიან სწორედ მათი მინარეულებით იქნეს მონინააღმდეგის ცეხლი თამოზრლი.

თვდაცვა. ტვიანი რაინების მრეველის შესელებული პირობები საშუალებას არ იძუთ თვდაცვითი პირობების პრადიარ ცეხლის ურეტეხიანდ ორგანიზებისთვის, ასეუ გართულებულა უთიფოქმდება, ეს გართობება, აგრეთვე თვდაცვის მინევისთვის დიდი ძალების საჭიროება, მინერეულად აქეთიების ტვის პირობური თვდაცვისთვის გამოყენებას, თუქცა თვის მხრე, ხშირი ტვე მონინააღმდეგის ურელებს ვავმანტეკევის გამოყენების შესაძლებლობას, ბატალიონის დაცივის რაინის ფორტი არ უნდა აღესტებოდეს 800 მს, უდაურეს შემთხვევაში შესაძლებელა დამეხულ იქნეს 1000 მს ტვისპირადნ მრელებით ორგანიზებული თვდაცვის მინევე ხში საცეხელე წრებლებისა და სარეწი პუნქტების ფრულად განლაგების საშუალებას იძუთ.

პირობების შირის მარტები უფრო მოცულა უნდა იყოს, რათა თვიანდ იქნეს აუღლებული პირობების შირის მონინააღმდეგის შემოხლვა, დიდი ურადება უნდა მიქცეს ცეხლის წარმოების სექტორების ფრულად გარქმდას: ტრტებისა და ბუქნარის აქმა დამეხუა მხოლოდ ამ დონეზე და რაც საშუალებას არ იძუქეს მტერს, გამოამეფუნოს პირობების განლაგება! ველები მისაღება სექტორში ბუქნარისა და ტრტების ვახსებუა ადამიანის ნახეუნააღმდეგე. აუცილებელა არტოლორის ცეხლის კორექტორების თოფრების რაინების გაზრდა მინერევე პირობებზე საცეხელე საშუალებები, განსაკორების ნაღმარტორების ექვემდებარება ქეების, ორტორების განლაგება წარმოების ახლი მინაღმდეგე, ხოლო მათი ბრძოლაში შტევის გზებს გარედ იმეხდება, ტრტორნააღმდეგე საშუალებები პირობების აკეფერ გზებისა და განაკადების გაუღლებითი, ფლანგირებული ცეხლის წარმოების მიზნით ტვეში მანერეული თვდაცვისთვის განსაკორების ხლმეწეუობი პირობება ფართო მსაცემბი, ამ შემთხვევაში თვდაცვის აგება ხდება ჩასაფრებებზე, საცეხელე საუარეებზე ფრულე წინააღობებისა და დანადრული ველების სისტემებს, მონინააღმდეგის წინსვლა ფრეხება მომავალ რანგების მანერეობით, საცეხელე დარტემებით ახლო მანძილებიდან და ადგილობრივი კონტრმეტრებით ფლანგებას და შტევის, ეს

მოთიხეს ველებზე დაბალი რეოლის მეთურთა დამოუკლებლობასა და ინციარტებს.

რამდენიმე მარტივი პრაქტიკული რჩევა:

- როგორც თვდაცვაში, ასევე შტევაში პრიორიტეტს წარმოადგენს ტვისპირა;
- ტვეში შტევის ვადამარტებული სანქნი უღებლი შეცდობა;
- ბუქნარი ფარეს მონინააღმდეგის თვალთვლისგან და არა მისი ცეხლისგან;
- ხშირი მცენარეული საფარი და როგორ რეულეო აფრების რადიოკეობრი;
- დასველებითი საქართველოს სუბტროპიკულ გამოღებულა აღჭურვილობის კოროზია, რაც მოთიხვის სათანადოე ნწილებსა და ხმარ რეზერტს;
- ტვის ხანძრები წარმოადგენს დიდ საფრთხეს პირადი შემადგენლობისთვის ხანძრის ექიქტრში ტემპერატურამ შეიძლება 400-900 გრადუსს, ხოლო ძლიერი ქარის დროს ცეხლის ვერეულების სანქნიე 20-25 კმ/ს-ს მადწილეს;
- ტანსაცმინააღმდეგე რეაქტიული ვეუმარნატორების გამოყენებას ტვის ცეხლისთვის შესაძლებელია ექვემდებარება უნაიანდ ექმბარის ფრეები ძაღლე შტეზირიბარე ტრტების შტებისას და აფეულად იცვლის მინარეულებას;
- სასურველად, ხელმეზარები მინახს კო არ ტვირტორთა არამეუ ამ ხის მადლე ტრტებს, რომელთა უკანაც იმეფიება მინახისი, ამ შემთხვევაში ხელეუმმარა აუყოქება მინახის თვეუ და ნამხსრეყვი უფრო ექვემდებარედ განააღმდეგის მონინააღმდეგე;
- ტვეებსა და ხმარ ბუქნარში ვადადგილებიხას (განსაკუთრებით სუბტროპიკულ ზონაში), ტვისებისა და სხვა მენეულებებისგან თვის დასაცეად, დაუსეზებელა სახელების აკაიქნება და საველის გახმნა;

- სახელე ტვირის ქვეუ დასაყენი ექნ კარემატის („კორეიქს“) შტერნინათვე დამეგრება ტვეში ვადადგილებებისას იწვევს მის დახევის, ასევე შეკორად აფერებს მტერობლის მინერეობის შესაძლებლობას. ის წრეული ფორმათა უნდა იქნეს შესახული შტერნინათვი, ამ შემთხვევაში არა მარტო რეულეო იქნება დანახევისგან, არამეუ შტერნინათვი მადღეს სწორ ფორმას და ტვირითი თანაბრად განაწილებება;
- ვავმანგამტარ-ექვლებამეწი ვანების გამოყენება ამტარების ცეხელსარეული თარღის რესურსს, მტერამ ვერის დაქვიით-დეს რესურსებს, ვიდრე გამარადეს პირადი შესაძლებლობის დანახევი და ვრ იქნეს მიღწეული მინახისი, შესახამისად, ტვეში მოქმედების დროს ყოველ შემთხვევაში სარბილო მარეავში უნდა ქვიანდეს ის ტვირის ვანების განსახლერული რადიონება,
- ტვეში მალევე ექვემდებარება ვაკემლიანების გამოყენებით მონინააღმდეგის „დაბრმევეება“, ექინაიდან ბუქნარი და ტრტები დიდხანს აკეებს ველების ფარდას;
- ტვეში მოქმედების ორგანიზების ქეორობდა, სხვა საკითხობინ ერთად შთაურნას ასევე უკლებლობით უნდა განსახლეროს: ვადადგილებების ანაშეუტები, ვარების დინტეოფორების მთოლეობა, ტვის შტერეულებისა და როგორად ვახეულად აფეულების ვადღაბების თანამშევერება და ხერხის, ზომების ტვის ხანძრების ჩასატორად და ამ დროს პირადი შემადგენლობისა და ტმეოის ვეკეუების გზები.

კავკასიური მოვლენები

კვირული
2009 წლის
22 თებერვალი

აზერბაიჯანის არმიის მიხედვით, ცენტრალური ოპერატიული განყოფილება მატებას განაგრძობს

აზერბაიჯანი

● 28 იანვარს, ღამით დაშტეტების რაიონის სოფელ გარაგოლარმა აზერბაიჯანის არმიის ერთ-ერთ სამხედრო ნაწილში აფორმატებით შეიარაღებულმა ჯარისკაცებმა იეცხლი გახსნეს და 3 ოფიცერი და პრაიორშიკო მოკლეს, ხოლო ოფიცერი და ზეადანი მოსამსახურე კი დაჭრეს. ამის შემდეგ ჯარისკაცებმა სიცოცხლე თვითმკვლელობით დაასრულეს. ინციდენტის თიობაზე დეიხიონის შუიარის მოადგილე და ოცეულის შუიარის არიან დაკეუბული. ოფიცრებს იარაღის გემენდის დროს ჯარისკაცებს უურადლებოდ დატრეუბამო ადამაშაულტებ.

● გენერლი ოლის შედგეომა აზერბაიჯანის სახელმწიფო სასახეო სასახურის უფროსმა გენერალ-ლეიტენანტმა ელინ გულოევა შეაჯამა. გენერლის ინფორმაციით, 2009 წლის საზღერისა და სასახურო რეჟიმის დარღვევისთვის 4899 კაცია დაკეუბული. დამრღვევია 40,6% აზერბაიჯანის მოქალაქეა, 16,9% — საქართველოსი, 14,6% — ირანის, 5,1% — პაკისტანის და ა.შ. ყველაზე მეტი დარღვევა საქართველოსიან საზღვარზე. შამჭირის სასახლერო რანმის ტერატირიაზე აღინშა.

● ჯარდაგის რაიონის დასახლება გოუნდეკში საპოთია არმიის ყოფილი

სამხედრო საწეობის ტერიტორიაზე, რომელიც ჯერ კიდევ საპოთია არმიამ ააფიქსა, მინის ზედა ფენის გასეუფიება დასრულდა. აზერბაიჯანის ტერიტორიის განსაღმეის ეროვნული სააგენტოს (ANAMA) ოპერატიული ჯგუფის ხელმღანელის ადილ ალანოვის მონაცემებით, განსაღმეის ოპერაცია 2009 წლის იენისში დაიწყო. განსაღმეულებმა 2725 ერთეული აუფეუტებელი საბრძოლო მასალა, 39 ქეიისწინაღმდეგო ნაღმი და 65 კილოგრამამდე ტრიტილი განსაღმეურეს. პირველად განსაღმეითი სამუშაოების 10 წლის განმეულბამო აზერბაიჯანელმა განსაღმეულებმა

პლასტიკური ამეუთიანი მგენიტურს ნაღმები ნახეს, რომელიც ტერორისტების შეიარაღებამო შედის.

● 28 იანვარს თედაციითი მრეველობის მინისტრმა აყერ ვამაღეის მინისტროს მუშაობის 2009 წლის შედეგები შეაჯამა. მინისტრის თქმით, წარმოებული 586 დასახელების პროდუქციიდან 350 სამხედრო დანიშნულებსაა. შარმან აზერბაიჯანმა თავის პროდუქცია პირველად თურქეთში, გამოფენა IDEF-2009-ზე წარმოადგინა.

სომხეთი

● ეროვნული სეოკონსერვატიორული მოძრაობის ლიდერ ეღერად აბრამიანის განცხადებით, სომხეთი ეალღებელია, ძლიერი სამხედრო-სამრეწეული კომპლექსი ჰქონდეს. აბრამიანმა გაიხსენა საპოთია პერიოდი, როცა სომხეთში წარმოებული ელექტრონული პროდუქციის 30-40%-ს სამხედრო და კოსმოსური ეკლექტის დანიშნულება ჰქონდა.

ირილი კავკასია

● სტანიცა ზელენუეკში (ყარაბაგო წერქეზეთი) 34-ე ეალკეული საბოო მოტომსროლელი ბრიგადის შემადგენლობამო შიხი სეციფიკიან გამომდინარე შედის სასახალე ცხოველების ქვედაყოფი, რომელიც მთებში მოქედეებს, სადაც ტექნიკის გამოყენება გართულებული ან შეუძლებელია. მიმდინარეობს პირადი შემაღენლობის ცხოველებათ

34-ე საბოო ბრიგადის შემადგენლობაში ცხენების დეიხიონის შედის

პიროსილვა...

ომამორეში რუსულ დივიზიონს კიდევ ერთი „მინგუსტი“ №608 დაემატა

მინგუა, აგრეთვე პოლიგონებზე სროლის თუ ხელეშობარის აუცილებელ ხმისთვის ცხენების შექვევების პროცესი. პრევიდამ პირველად ყარააული ჯიშის 18 ცხენი 2007 წლის დეკემბერში მიიღო, 2008 წლის განათხულებულ კიდევ 20 ცხენი დაემატა. ცოტა ხნის წინ მონღოლური ჯიშის ცხენების პარტია შემოვიდა. ამჟამად ბრიგადას 60-მდე ცხენი ჰყავს და სამომავლოდ რაღაცნაირი 80-მდე გაზრდა არის დაგეგმილი.

● სრდილო კავკასიის სამხედრო ოლქში შტაბინაირული ბრიგადების წინაპრთა ერთიანი შექრება ჩატარდა და შექმნილია ბრძოლის უფლები მალეულად გადაადგილების ტექნიკა, სარდლისა და პოზიციის შერჩევის, მოწოდებისა თუ შენადების მეთოდები, იარაღის მუდმივად საბრძოლო მდგომარეობაში შენარჩუნების წყევები, დიხისა და ღაზის მანძილების შემოქმედის თანამომდევრობა. პრაქტიკულ შეცადინებებზე დამუშავდა როგორც ავიატლები, ასევე მოძრაობის დროს სხვადასხვა მდგომარეობიდან სხვადასხვა თაყუთსაფურის გამოყენებით სროლის ტექნიკა. სამხედრო მოსამსახურებმა კავშირისა და პირველადი საშუალო დახმარების კურსი გაიარეს, საკორტრალი შეცადინებებზე შეყფიდა წინაპრების მიერ სამაზნის დროული და სწრაფი შერჩევის უნარი, სროლისათვის საჭირო მონაცემების სწრაფი და ზუსტი მოზნადება.

აფხაზეთი

● ოკუპირებულ აფხაზეთში რუსეთის ფედერაციის უმარეოების სამსახურის სასახლერი სამმართველოს უფროსის, გენერალ-მაიორ იური ზვირიკინის თქმით, რუსეთის სასახლერი სასწავლებლებში ამჟამად აფხაზეთის 23 მოქალაქე შესახლერი ოფიცრის პროყფიის ეუფლება.

კატარლები №208, №209 და №210-მა წინრეში გამოიზგაზგება.

ყარაბალი

● „2009 წელს აზერბაიჯანმა შეტების ხაზზე ცეცხლის შექვევების შეთანხმება 3441-ჯერ დაარღვია“, — განაცხადა თეთიფამოცნადებულო რესპუბლიკის თედადევის მინისტრმა მოუსან აკოფიანმა. მისი თქმით, 2008 წელით შედარებით ცეცხლის შექვევების შეთანხმების დარღვევამ 30%-ით მომამტა, რაც მინისტრის აზრით, აზერბაიჯანის არმიის უღისციადინობით არის გამოწყველი. ყარაბალის არმიის სასახლერი ცეცხლი 600-ჯერ გაიხსნა და იხილ მარინაიალდევის ცეცხლის შექვევების მინობა.

● აღდამიდან საეცენტრო APA-ის ინფორმაციით, 1-ელ თებერვალს ყარაბალში აღდამის რაიონის ოკუპირებულ ტერიტორიაზე სომხეთის არმიამ სწულებები დაიწყო. სწულებების დროს არტელურიტები მთა სახბულავის ფერდობებს მამამ არტელურაას ეზროდწენ და ქურუების აუფიქტების ხმა დიდ მანძილზე, მუხობელ აზერბაიჯანულ სოფლებშიც იხმობა.

● ყარაბალის არმია შნად არის აზერბაიჯანის წესისმირ აგრესიას წინ აღუფლებს. — განაცხადა 29 ანერის ყურნალისტებთან შეტეგდარზე თეთიფამოცნადებულო რესპუბლიკის თედადევის მინისტრმა მოუსან აკოფიანმა. მისიეც განმარტებით, აზერბაიჯანი ახალ ომს არ დაიწვებს, რადგან სომხეთის არმიის ძალასა და მოტენციალს რეალურად აღიქვამს. მინისტრის განმარტებით, აზერბაიჯანი თუნდაც უმნიშვნელო ეჭვის შემთხვევშიც კი ყარაბალის პრობლემების საშუადლო გზით გადაჭრას არ შეეცდება.

● გენერალ ზვირიკინის განცხადებით, გასულ წელს რუსმა შესახლერებმა „აფხაზეთ-საქართველოს“ აღმინისტრაციული სახლერის გადაეკეთისათვის 433 კაცი დააკვეს. ამოღებულო და განადგურებულოა ერთი საწინირო დაწადგარი 3V-23-2, 4 ავტომარტი, 2 კარბინი, 2 პისტოლეტი, 3 ათასზე მეტი საბრძოლო მასალა, 200 სანადმეცორტრო და ტანკსაწინააღმდეგო ნაღმი, 400 კვ-ზე მეტი ფუთქებდა მასალა, ეუმბარსატორცინის 103 გასროლა და LARS-ის რეაქტიული ზალკერი ცეცხლის სისტემის 14 გასროლა, დაკვეებულოა 1 მდიონი რუბლის კონტრბანდული საჭინელო.

● 22 იანერის ომამორის პორტში რუსული საოკუპაციო ჯარების სანაპირო დაცვის სახლერი დევიზიონს „მანგუსტის“ ტიპის კატარა (სამორტო №608) შექმნა. ასეეც ცნობილი გახდა, რომ სანქტ-პეტერბურგში ფრმა „ალმასის“ გემოსამუნმა სექტემბრამდე კიდევ სამი „სობილის“ ტიპის კატარა უნდა დაასრულოს. სეარაულიდ,

ყარაბალის არმია აზერბაიჯანთან ომისათვის ემზადება

კაბივსეულო კვლავიანი!

ვარ ვერნალ „არსენალის“ ერთგული მკითხველი. ამ წერილის დღერა გადამწვევების იმ გაუზარებელმა პაციენტებმა, რომელიც ვოკუდლიურად აღვბრუნებულყვითიან. საზოგადოებას დამარცხებული კომპლექსი გაუჩნდა. სატელევიზიო არხების ნაწილი სასტრუქად არსიციებს სოციალში სამხედრო სწავლების ადვანტის, მუტიც, ნებისმიერ ნაბიჯს, მამაროულს ქვეყნის სამხედრო მდივანების გაზრდისკენ, ხოლო სახელისუფლებო არხები მოუქნელად და არადაპირვრებლად ცდილობენ თავის გამართლებას. არადა რა არის სამარცხვინო? მითერ რესურსების მქონე ქვეყანაში, რომლის შესახებ დაგვრძობილი აქვთ უცხო სახელმწიფოს ვარებს და კიდევ იფიქვბა აგრესიის ვაგანძულება, რატომ არ უნდა შეისწავლოს სამშობლოს დაცვის საფუძვლები 17-18 წლის ახალგაზრდამ? რატომ არ რცხვნიანთ ამის ამერიკელებს, სადღე 40-ზე მეტი კრბო სამხედრო სკოლა და, თუ არ კვდები, 2 სამხედრო საბავშვო ბაღიც კი!). სირცხელი სამხედრო სწავლების აღდგენა ან კიდევთა სასწავლებლის გახსნა კი არ არის, არამედ ის რომ, ქართველ ახალგაზრდებს 80%-ზე მეტმა წესიერად იკურა არ იცის;

რომ ასეთი საბრძოლო სტრატეგიების მქონე ფოლკლორის პატრიარქის კომპონირბორი არ აღმოგავნდა, რომ ნორმალური საბრძოლო-პარტიოული სიმბოლა არ მუსიკა დაიქრება და იფიქვ, ცრემლებზე ან უპასუხი სიგვარულზე გაუთვალდალ არ გვეძღვრება;

რომ მშრალ ხიბზე ან ზემულებ ერთი ნახატსაც ვერ ნახათ ბატალურ სცენებს რომ ასახალებეს;

რომ გენერალური შტაბის უფროსად ლეწან ნიკოლეიშვილი იყო დამთხული;

რომ ოქტობრშილმა ციხეში უღანა-შეული ოფიცრები ჩავარა, ისინი 4 წლის შემდეგ ისე გამოუშვეს, ბოდიშიც არ მოუხდით;

რომ გენერალ კობადაიქს იბრალის შენახვის გამო იჭერენ;

რომ, სამხედრო ექსპერტობას იბრალებს ხაზინ, რომელიც ვარმსიც კი არაა ნამყოფი;

რომ 2002 წლიდან ამერიკელებს წერბთან ქართულ ვარს, ხოლო წვენ ამბინი წის განმყოფობაში ვერ გამოვარდეთ ქართული ინსტრუქტორები, რათა წვენი ვარსიკაიე წვენიე მაუშახლო;

რომ შეიარაღებულ ბაღებში თბილისელი, უკრერესი გამონადლისის ვარდა, არ მსახურობს;

რომ შვი ზღვის მქონე ქვეყანამ სახლვაი ძალები გააუქმა და ამით უარი ეთქვა სახლვაი სახელმწიფოს სტარტუსზე;

რომ სამხედრო, რომელიც უმაღლესიდან უმაღლესში დარბადალ და ველას უმტკიცება სრულად წარუშტებელი რეზერვის წერბის 18-დღიანი მომხადების „საოცრებას“, დღეს მშვიდად აგრძელებს სამსახურს ვაერთიანებული შტაბის მაღალ თანამდებობაზე და ა.შ.

დროა, ვაერთიანებოთ, რომ ეს წვენი ქვეყანა, მასში წვენ ვეხერბობს უნდა ვიეხერბოთ და თუ საჭიროა, მისთვის ვინბრბოთ და თაი ვაერთიანოთ კიდევ. ამის სხვა არ ვაქვებეს. დროა, ვაეხსენოთ, რომ წვენ უნიკალური ხაღხი ვართ წვენს მარლებში ზეთებსა და ხალისების სისხლე დღებს. არე ამერიკელები, არე თურქები და არე ნარტულები არ ვაქვებენ წვენს ვასკეთებელი. მხოლოდ წვენ ვაეგბთ პასუხს წვენს ქვეყანაზე ვვლამ უნდა მოეხადილო ქვეყნის შეღლის, მშობლის, მამაკაცის ვალი და დიანახეთ რიგორ წამოვღება ფეხზე საქართველო.

რა თქმა უნდა, პოლიტიკოსებმა უნდა ისაუბრონ მომბაზე, კონფლიქტების მშვიდობიანი მოგვარებაზე, მოლაპარაკებაზე, კომპრომისებზე, მაგრამ რიგითი ქართველი მზად უნდა იყოს დიანახის ერთიანობის აღდგენის ნებისმიერია საშუალების გამოყენებისთვის. ამასთან, მოლაპარაკებებში წარმატება მნიშვნელოვნწილად დამოკიდებულია მთორე მზარის რიგსა და პარტიციპაციაზე.

უნდა ვაღვლახთ დამარცხების კომპლექსი. კონფლიქტი აფხაზეთსა და ციხნავლის რეგიონში არ უნდა ვაეხსილით ერთგული კატასტროფად ვვლავარის გამოსწორება შეიძლება, არ არის საჭირო თვითგუება და ვვლავარში დამწამედ წვენიე თაის გამოცხა-

ლება. ვაისხენი ქართველების ამოხვევა სოფში ვერ კიდევ აფხაზეთის კონფლიქტამდე დღი წხით ადრე! დღეს წვენ იმ მდგომარეობაში ვართ, როდესაც მტრის სოფლელი ღამის ერთგულ მოვლეობად იქვა. რატომ უნდა წავთვალო აფხაზი და ოსი ბოყეცი წვენ სისხლად და ხორცად? მუ არ მეყის მებში წაღებსვეთ არე მაგრამაინის ბატალიონში, არე კადაროის სვერბანში და არე 58-ე არმიაში. ისინი წვენ მტრები არიან რადგან საქართველოს მტრები. ასვე ფიქრობს ქართველი აფხაზი ნაწილი ვისაც მთი ემბნა, ან ვრდება, წამის ცილდწენ და დაუთბინ ასპარეზი მთავრე სხვანაზად ფიქრობს. ვოვლ ახალ წვენს შესარბომებულები რომ ემღერბი სვერბასთან, „მტერი, მავთუბ, არ ვტირო, ტრიალი დიაც წესია, ბვერვარ ვეოფილვარ ამ დღემში, მაგრამ არ დამიკრწება, მაკვლ, ხნალი ავლესო“, სიფხისმში რა დღერბი ვაეწერება? დღეა დრო, ვაერთიანდეთ წვენც უნდა მთიელი მონწილეობა არა იმ ამბის მქონაში, რომელსაც უკოზილი „ყოლი მოსურნეები“ ვეოთვაზობენ, არამედ ისეთის, რომელიც ქვეყნის სწორება.

ქმარა ვაუთვალებლად ერთი უკიდურესობიდან მთორე უკიდურესობაში ვარდნა: ხან წვენები არიან დაუშარცხებელი ლომები, ხან აფხაზეთი და ოსებს მსმარა ერთიებები, ხან რუსები — უბადრეუკო ლოთი დმუხტრბები, ხან პირბიოთი, უღვევლი პროფესიონალები. წვენ ვაეშინებენ ტელეკრანბებიდან, თითქოს მათთან ბრბოლას აზრა არა აქვს და წვენ ვაგვონა, რომ კრფზე თბის ვაღახიტრა

„ლიბა“
 სამედიცინალო ბაზრითიანება
 სამსოკატოლოგია

- ერეკციის ხარბისხის ვაუშვებობა
- სექსობრივი აქტის ვახანგრბლიევა
- ყველა სახის სექსუალური დარღვევის მკურნალობა
- სექსუალური წარუმატებლობის მოღდიინის შიშის მოხსნა

ხელმძღვანელი პროფესორი არჩილ ბაქრაძე

მის: ვაეა-ფშაველას გამზ. 83/11 ☎ 32 21 21, 31 73 24

გლობალური უსაფრთხოების პრობლემები XXI საუკუნის დასაწყისში

და სახის შედეგა საკმარისია მათ დასამარცხებლად.

რას შეემა, არუხეთის შინაი ვერ მოეკვებით, თუ ვერ მოეკვებით, შეეკარებით და ვანზრახვებ მაინც ავადმჯანებებთ ხელს! დიდგორის ველზე ქართველები ხომ იმდენ დიღუბის წინაშე იდგნენ? ბრძოლის ველზე დაცემა ვაცილებით საპრობა, ვიდრე გრძობისა და ლობობისგან სიკვდილი. ეინე თვის დახრას გვიჩვენებს, თქვენ ისიც გვასწავლის, რა უნდა გავაკეთოთ ქართველებმა, თუკი რუსეთი განაახლებს აგრესიას: პანდურების „გმობების“ მსგავსად გეგმულად, შერეულად, გვერდზე გავდგეთ თუ დავუღწირობთ, რას მოიმოქმედებს გაბნეული ევროპა, სადაც რუსეთის წინაშე ევროპის სახელგანთქების გადაჭრადვე წინააღმდეგობა გაიხსენიო, როგორ დაისაჯა სერბეთი და როგორ „ახივს“ კოსოვო.

ჩვენ წვეთი უნდა შევინარჩუნოთ წვეთი სახელმწიფოებრიობა, წინააღმდეგობის გეგმა, კაცობრივი „ეთიკური“ მუხურება“ და არა ამე, მამაც ვრად, როგორც მრავალი საუკუნის განმავლობაში ვეკითხებო ბოლოს და ბოლოს, უნდა გავაყრიბიბოთ, რომ დღევანდელი და დღესდღეობა წამოყვანილი ნახშირა „ინობრა“ ვეღაღერი არ არის.

რუსეთის პრეზიდენტმა დმიტრი მუდუდევმა 2009 წლის ივნისში ახალი საერთაშორისო შეთანხმების იდეა წამოაყენა, რომლის მიზანია მალის გამოქრების აღკვეთა „უკანვერდნი ვლადი-ოსტროკამდე“. ერთი შუბუდით, ვინ უნდა იყოს გლობალური უსაფრთხოების ახალი კონსტრუქციის შექმნის წინააღმდეგი, მაგრამ ქართული ანდაზისა არ იყოს: „თუცა შმაში, ბილი მაქვს ვერებს“, — როგორ უნდა ენდო იმ ქვეყნის ახალ წინადადეგებს, რომლის ამქარად აგრესიული სამხედრო და ეკონომიკური მოქმედებები სახეობა?

რუსეთის „ახალ სამშვიდობო კონცეფციამდე“ მხოლოდ მისი ეროვნული ინტერესებია გათვალისწინებული და გლობალური უსაფრთხოების პრობლემებიც ამ თარეზეა გამოქრული.

ახალი მსოფლიო წესრიგი თუ მრავალპოლუსიანი უსაფრთხოება?

2007 წლის ზაფხულში აშშ-ის იაოთიკურ ბაზრებზე დაწვეული „მიტერ კონსილი“ 2008 წლის გაზაფხულზე გლობალურ ეკონომიკურ კრიზისში (გვე) გადაიხარდა და შანსად არსებობს თუ მოიქცევათი „საერთაშორისო ეკონომიკური და პოლიტიკური წესრიგი“ ამერიკული მილიარდერ-შარდატან ბერნარ შტილიუს „აფინანსური პირამიდასი“ ჩამოიშალა.

აღმოჩნდა, რომ „მეფე შიშვლია“, ანუ გვე-ის თავიდან აცილება ვერც „თეოკორეულერებადმა“ სახაზრო შექმნებშია და ვერც საერთაშორისო საფინანსო-ეკონომიკურმა ინსტიტუტებმა შეძლეს.

ამის შედეგად კი პოლიტიკური და ეკონომიკური არასტაბილურობის იმპულსები აშშ-დან მსოფლიოს ითქმის ჯედა ქვეყნებში გავრცელდა და სამ-წეზაროდ, არც ევროპისა და აზიის სახ-ვეწყოფითი აღმოჩნდნენ მხად ამჯერად გლობალური ეკონომიკური საფრთხის თეიდან ასაკლებლად.

გვე-მა ცხადვი, რომ გლობალური ეკონომიკური კრიზისის პანდემიური გავრცელებისთვის ნოიერი ნადაგია. ამ დროს „ეკონომი“ შეესაძლებლათ ერთი ქვეყნიდან წამოვიდეს და მთელი „ორ-

განისში“, ანუ მთელი მსოფლიოს საფინანსო-ეკონომიკური სისტემა დაახინოს, რაც 2008-2009 წლებში მოხდა და ვერ კიდევ გრძელდება.

მუხედვად ოპტიმისტური შეფასებებისა, გვე-ის განჭურებითი და უფრო მძლავრი ტალღა სამხრეთ ევროპისა და აზიის ქვეყნებშია მოსალოდნელი. რა იყო და რა შეიძლება გახდეს ახალი გვე-ის მხეხა?

გვე-ი გეოპოლიტიკური პრობლემების პრიზმიდან

გლობალიზაციის ისტორიულმა პროცესმა XXI საუკუნის დასაწყისში ახალი მსოფლიო წესრიგის ფორმირება გამოიწვია, რომელსაც ამ ეტაპზე უფრო მსოფლიო ქაოსის კონსტრუქციები ეძებს, ვიდრე წესრიგისა. გლობალიზაციის შედეგად ეროვნულმა სახელმწიფომ დაკარგა ეკონომიკური პრივილეგიის რეგულაციის მრავალი ბერეტი და საერთაშორისო საფინანსო-ეკონომიკური ინსტიტუტებისა და თეორიკულირებადი ბაზრების იმედვადი. სამწუხაროდ გვე-მა დადასტურა, რომ არც ინსტიტუტები და არც ბაზრები არ აღმოჩნდნენ მხად გლობალური ეკონომიკური საფრთხეების გასაწყურებალად და გლობალური ეკონომიკური უსაფრთხოების უზურ-ველსაყოფად.

გლობალური ეკონომიკური უსაფრთხოების ცნებაში ვგულისხმობთ საერთაშორისო ეკონომიკური და პოლიტიკური ურთიერთობების ისეთი სისტემის აგებას, რომლის დროსაც საერთაშორისო სამართლის ნორმებით დაეკონო იქნება როგორც საერთაშორისო ბაზრების ეფექტიანი ფუნქციონირება, ასევე ცალკეულ სახელმწიფოების სუვერენიტეტი და მათ შორე არსებული ეკონომიკური განვითარების სტრატეგია. XXI საუკუნეში გეოპოლიტიკური ფაქტორების სისტემაში ანაღობისა და პროვინოზირების გარეშე ეკონომიკური უსაფრთხოების პრივილეგიების შექმნა ეკლავა იბიქტურად შეუძლებლათ.

დღეს საუფედლოდ აღიარებულია, რომ გლობალური საერთაშორისო ეკონომიკური და პოლიტიკური პრობ-

ბატონო რედაქტორო!

მინდა მოვამბოდითო ზედმეტად გეოგრაფი, გეოგრაფი და არაბიბლიო-მეტრიკი წრადისთვის. დარწმუნებული ვარ თქვენს ეურნალს კითხვობის ნახლის ის კატეგორია, თახისისაც ქვეყნის ფოლდლეობა მხოლოდ სადღერბდლის ფეს არაა. მერწმუნეთ, სულაც არა ვარ ურასტრიტი. წემში მოქრეალელებული სერეილა, ქვეყანაში გაიზარდოს ანდა-საი თათბა, რომელსაც ვეკუქმად დადარტრებს ზაქონს ზინად გეგაქეკვა-ს ამბო; შეუძლება ქვეყნის ფრზე დაე-წერა და ღმლოდ კი ქმნებულის მოხუ-კეთი ღლიმე დაეხმობრება... ჩვენ გვერდება ძლიერი, ეკონომიკისი და პანტონისა თათბა! ბატონისთვის გარეშე ძედა უსამართლია, ხოლო ეკონომიკისი — სასტეო. მე ისევე როგორც სხვა ევროპელი, ვიბოე ხელისუფლებისა, გამოვიყენოს, სანამ კიდევ რამე შეგე-ხლია. თანამაზრების ურწმუნე შეინარ-ჩინნე ჯინბრეილობა, ანსაიდი სული, ფხიკერი ფორმა. დადგება დრო, სატროფელის ვეღაეც დაეჭვრებოთ, სამშობლოსთვის თვის გერევის უფლე-ბას ჩვენ ვერეინ წეგარეოთეს!

**ამებსა გოლქვაძე,
სამხარებლონა
და ამხარბეთის
კონსულიტანის მინანოლი**

დემების სრულყოფილი კვლევა, შეუძლებელია გეოპოლიტიკური ანალიზის შედეგის გამოყენების გარეშე, რომელიც კვლევა სრულად ასახავს ცალკეული ქვეყნების უმარტესობებსა და ნაკლებობებს, შათ ინტერესებსა და მიზნებს.

გეოპოლიტიკური ანალიზის მეოთხედი სწავლება იმდენი ცალკეული ქვეყნების, რეგიონებისა და მოლიანად მსოფლიოს განვითარების პროცესს და კანონზომიერებებს შეეხებაწვლით გეოგრაფიული, პოლიტიკური, ეკონომიკური, სამხედრო, სოციალური, დემოგრაფიული და ა.შ. ფაქტორების უხეშქმედების გათვალისწინებით.

ქვემოთ შევედებით გეოანალიზით ის ობიექტური თუ სუბიექტური გეოპოლიტიკური ფაქტორები, რომლებიც პირველ ეტაპზე უნერგვტიკულ რეკონსტრუქციას ფაქტის ეკონომიკურად დაუსაბუთებელ ზრდას, ხოლო მეორე ეტაპზე ეკონომიკური კრიზისის პროფიციენტებს აჩვენებს.

ორმოლუსიანი მსოფლიოს შექმნადილება

„ცეიო ომის“ პერიოდში (1946-1992 წწ.) აშშ-ისა და მოლიანად დასავლეთ სამყაროსათვის რეალურ სამშრობებს წარმოადგენდა საბჭოთა საფრობე, რომელიც სოციალიტური ბანაკის ქვეყნებთან მოილიდა.

დასავლეთსა და აღმოსავლეთ შორის დაპირისპირებას მრავალი ობიექტური მიზეზი ქმნიდა. უმარტესად ეს იყო ბრძოლა ორ იდეოლოგიას შორის, რომლის ფუძეებზე უნიკურად ეკონომიკურ და პოლიტიკურ შეხედულებათა დი-აქტურად განსხვავებში იყო. ორმოლუსიანი მსოფლიოში წინასწრობას სტრატეგიული ბარიერული შეპარაღების პირიტიკად განსხვავდებოდა.

1945 წლიდან დასრულ ეკრობის, აზიისა და ლათინური ამერიკის ქვეყნების აშშ-ის ეკონომიკურ და პოლიტიკურ კურსთან დაპატირება, რომელიც ამ ქვეყნის ეროვნული ინტერესებიდან და ეროვნული უსაფრობოების მიზნებიდან გამომდინარეობდა. ამ პირობებში ცალკეული ქვეყნების ეროვნული ეკონომიკის მართვის სტრატეგია თან-ლითან პრიორიტეტულობას კარგვდა.

საერთაშორისო ეკონომიკურ ერთ-იერობებში აშშ ფიცილებას გამოლი-და როგორც ეკონომიკური ლიბერალი-ზმისა და თვისეული ბაზრების აქტი-ური მომხრე და დამცველი. ის იყო და არას ერობადერთი ქვეყანა, სადაც ვლასიკური ბურჟუაზიული პოლიტიკო-ნომია (თავისუფელი საბაზრო სისტემა) სახელმწიფო იდეოლოგიის რანგშია იყ-

ვნილი. საეკონომიკების განმავლობაში ეკონომიკური თვისეულებას დოქტრინა, აღმადინას უფლებების დაცვისთან ერთად, აღიარებული იყო როგორც კა-ბიტალიტური სისტემის პოლიტიკური კონსოლიდაციის საფუძველი. ამ ფაქტს შედეგმა გარემოებებზე შეუწყო ხელი.

აშშ-ის ხელისუფლებამ მეორე მსოფლიო ომის შემდეგ განხორციელა ორი რევიორნული გეოპოლიტიკური პროექტი: მარშალის გეგმა – ეკრო-ბისთვის და მაკარტურის გეგმა – იაპო-ნისთვის, რომელსაც მოლიო მსოფ-ლიოისთვის შორის მიმავალი შედეგი ქმნიდა.

ეკრობის ომით დაგრეული ეკო-ნომიკის რეკონსტრუქციის მიმდინარე-ობდა ე.წ. მარშალის გეგმის მიხედვით, რომელსაც ოფიციალურად „ეკრობის აღდგენის პროგრამა“ უწოდებდნენ. მისი განხორციელება ოფიციალურად დაიწყო 1947 წლის ივლისში და გან-ისხვებოდა 4 ფასკალური წლით გარდა ეკონომიკური რეკონსტრუქციისა, მარშალის გეგმის ძალზე მნიშვნელო-ვან ფარულ პოლიტიკურ მიზანს წარ-მოადგენდა საბჭოთა გავლენის შესუს-ტება ეკრობაში. ამ გეგმის ფარგლებში 17-მა ეკრობელმა სახელმწიფომ, რომ-ლებიც ვაერთიანდნენ ეკონომიკური თანამშრობლობისა და განვითარების ორგანიზაციამ, 13 მილიარდი ამერი-კული დოლარის დარუბლების ეკრო-ნიკური და ტექნიკური დახმარება მი-იღეს, რაც 2009 წლის ფასებით დაახ-

ლოებით 130 მილიარდი დოლარის ტო-ლია.

მაკარტურის გეგმის ფარგლებში აშშ-მა 1946-1951 წლებში იაპონია ეკონომიკის აღდგენისა და პოლი-ტიკური სისტემის ინსტრუქციის მი-ყობისთვის 2 მილიარდი დოლარამდე (რაც 2009 წლის ფასებით დაახლოებ-ბ 21 მილიარდი დოლარის ტოლი ეკრობიკური და ტექნიკური დახმარ-ბა გადასცა).

ამ ღონისძიებების შედეგად აშშ-ი დოლარი გახდა მსოფლიოს წამყვანი დ-ერთადერთი სარეზერვო ვალუტა და მსოფლიო ეკონომიკა მოლიანად მასს იყო დამოკიდებული. აშშ მარბობდა მსოფლიო მშპ-ს თითქმის ნახევარს ამასთან, ეკრობისა და აზიის მრავალ ქვეყნის ეკონომიკა აშშ-ის უხანძრავ გასავლის ბაზარზე გახდა ორიენტირე-ბული.

უფლებული ფაქტია, რომ სწორედ ამ ორი გეოპოლიტიკური პროექტი განხორციელდებამ შეანერა საბჭოთა-კავშირის პოლიტიკური და სამხედ-რეკლასიხისა დასავლეთ ეკრობასა და აღ-მოსავლეთ კუბაში.

ათწლეულების განმავლობაში აშშ-ის ეროვნული უსაფრობოების უ-ბინველეს კრიტიკურად მინწელიც მსოფლიო მასშტაბით ქვეყნის კონ-სტრუქციანიზაციის ამაღლება და ხან-გრძლივი პერიოდით შენარჩუნება საინტერესოა, რომ ამერიკელები სო-სთვის კონკურენტიანობა უცილ-

საქციმსამხარუბი და შვილი

საქციმსამხარუბი და შვილი

1. მისი კონტაქტი და ხელის შეწყობის გარეშე - შესაძლებელია თუ სილიტური ბურჟუაზია

2. კონტაქტი სოციალისტური ეკრობის საფრობის კუბით

3. "კონტაქტი" თუ შვილი?

4. მისი მადი მიხედვით, მიხედვით ეკრობის

5. მისი მადი მიხედვით, მიხედვით ეკრობის

6. მისი მადი მიხედვით, მიხედვით ეკრობის

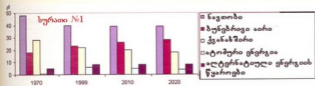
7. მისი მადი მიხედვით, მიხედვით ეკრობის

8. მისი მადი მიხედვით, მიხედვით ეკრობის

9. მისი მადი მიხედვით, მიხედვით ეკრობის

10. მისი მადი მიხედვით, მიხედვით ეკრობის

იკითხეთ ნიხნის პალაზიკაში
16 ლაჩაკაში 38-26-73; 38-26-74
და პილიათ ნიხნი სასლში. შანსიკაშის ბაჩაკი
www.elva.ge

8. 2001 წლის 11 სექტემბერს ქვეყნის აქტი:
9. ვერხუელის ნავთობის სექტორში დასაქმებული მუშების გაფიცვა, 2003 წ.
10. პროგნოზი შექსიკის ვერეში ქარიშხალ „ფინის“ მოხალღნელი შტორმის შესახებ, 2004 წ.
11. პროგნოზი ქარიშხლების: „ფინის“, „კატრინა“ და „რიტა“ შტორმის შესახებ, 2005 წ.
12. ნავთობის მარაგების დაგეგმვა და სხვა ნავთობის ნავთობსადგურებზე, 2006 წ.

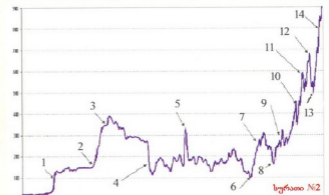
ობელი პირველობის ხინონიშია და მისი არეული დროთა განმავლობაში წინაშეაგონად გაფართოვდა. მან სივრცე არა მარტო სამხედრო-პოლიტიკური და სოფიანის-კონომიკური, არამედ სამეცნიერო-ტექნიკური, საინჟინერო, კულტურული და ა.შ. სფეროებიც.

გეოდასტრუქტურებს: 70-იანი წლების შემდეგ მსოფლიო კონომიკის წინსვლის ფაქტორი შეუფერხება ნავთობის ფასების ზრდით იყო განპირობებული.

ქვემოთ მოცემულია სურათი №1, რომელიც საერთაშორისო ენერჯეტ-

„ცეფი რისა“ და ორალუსიანი მსოფლიოს დროს ორი სისტემის კაპიტალიზაციის და სოციალისტურების, დაპირისპირების პროცესში, ეროვნული ინტერესები უფრო გამოვლენილად ფეხიანდობდა. ამტომ საერთოებზე შუადგომით მარტულ პროვინიზირებადი იყო.

ამვე დროს თითოეულ „სისტემა-სისტემა“ კონომიკური უსაფრთხოების წინასწარ დამუშავებული ბეჭედები, ბეჭედები და მოქმედების შედეგები ქიინდა, რომლებიც „სისტემის“ ღირებულებას – აშშ-ისა და საბჭოთა კავშირის ეროვნული კავშირების სტრატეგიაში იყო ასახული. მიუხედავად ამისა, რომ იმ პერიოდში ტერმინი „კონომიკური უსაფრთხოება“ უფრო ავლენს სიმბოლოა, ვიდრე ფართოდ გამოიყენებოდა. ეროვნული კონომიკური ინტერესების დაცვას ორი შესახელმწიფოს მიერ წინაშეაგონად ყურადღება ექცეოდა (მაგ. ექსპორტ-იმპორტის ოპერაციების და ექსპორტ-იმპორტის სტრატეგიული მარაგების შექმნა, სახელმწიფოს ძალისხმევით რესურსების ამოწმება ქვეყნის კონომიკური ინტერესების პოზიციონირებისათვის და ა.შ).

იკული სააგენტოს მონაცემების საფუძველზე აგებული და გეოგრაფიკის, რომ ნავთობი და ბუნებრივი აირი უახლოეს მომავალში დაზრდება ძირითად ენერჯეტულ რესურსად.

ამ პირობებში გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება ნავთობისა და ბუნებრივი აირის მარაგებისა და ფასების სტაბილიზაციას. უახლესი ისტორია კი გვიჩვენებს, რომ ნავთობისა და ბუნებრივი აირის მსოფლიო ბაზრები ძალზე მგრძობიანარეა სხვადასხვა ომიქტური თუ სეკტორული რყევებისაგან.

№2 სურათზე ნაჩვენებია გეოპოლიტიკური პროცესების ზეგავლენა ნავთობის მსოფლიო ფასის ცვლილებაზე.

- სადაც ციფრებით აღნიშნულია:
1. არაბული ემბარგო, 1973 წ.
 2. რეფორმები ირანში, 1979 წ.
 3. ერაყ-ირანის ომი, 1980 წ.
 4. საუდის არაბეთის მიერ ნავთობის მოპოვების გაზრდა, 1986 წ.
 5. ერაყის შეჭრა ქვეყანაში, 1990 წ.
 6. აზიის კონომიკური კრიზისი, რამაც ნავთობის ფასების დაცემა გამოიწვია, 1998 წ.
 7. „საუკის“ მიერ ნავთობის მოპოვებაზე კოორდინირებული დაწესება, 2000 წ.

13. ნავთობზე მოთხოვნის სწრაფი ზრდა, 2007 წ.

14. გლობალური კონომიკური ზრდის საბაბით მოთხოვნის ზრდა ნავთობზე და დოლარის კურსის დაცემა; 2007-2008 წწ. 2008 წლის 11 ივლისს ნავთობის ფასმა ევლად რეკორდი მოხსნა და ბარელზე 147 აშშ დოლარი შეადგინა.

№2 სურათზე, რომელიც აშშ-ის ენერჯეტის სამინისტროს ანალიტიკური დეპარტამენტის შუადგონია, ნათლად გვიჩვენებს, რაღვთ მგრძობიანარე ნავთობის მსოფლიო ბაზარი სხვადასხვა გეოპოლიტიკური რყევებისა და მტკიცე როლივით პროვინიზირებისაგან. ამ პირობებში საკუთარისა რყევის ხელეწიერი პროვინიზირება და ნავთობის კონიუნქტურა მოქმედებურად იცვლება – მცირდება მარაგისა და ობრუნება ფასები. თუმცა, როგორც ქვემოთ დავრწმუნდებით რყევის ზნორად ცალკეული ნავთობ-მოპოვებლებისა და საკულანტების მონაშისპირული ქმედებები განპირობებს.

მარტომიამის დოქტორი, პროფ. პ. ალადაშვილი

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

სოვალდების კლასიფიკაცია

გასული საუკუნის 50-იანი წლების დასაწყისში ჯეიციის, როიორც მთავარი დამრტყელი ძალისა და ატომური ენერგეტიკული დინამიკებით აღჭურვილი წყალქვეშა ნაგების მნიშვნელობის ზრდასთან ერთად, მრჩინვე სახლავო ქვეყნებსა მსუბუქე საბრძოლო ხომალდებზე გამახვილეს ყურადღება.

ჯეიციანზე წყალზედა ხომალდებთან ბრძოლის დაკისრებით, მსუბუქ საბრძოლო ხომალდებს: საესკადრო ნადოსნებსა და ფრეგატებს საჯეიციანო შენაერთებისა თუ სატრანსპორტო გემების საკავრო თვდასხმებისა და წყალქვეშა ნაგებისაგან დაცვის ფუნქციებია შუბორჩა.

ამერიკის ფლოტში საზენიტო-სარაკეტო კომპლექსებითა და წყალქვეშა ნავსაინააღმდეგო საშუალებებით (რაკეტები, ბომბები და ტორპედოები), აგრეთვე საშუალო კალაბრის არტილერიით შუარაღებული ფრეგატები, ძირითადად, საჯეიციანო შენაერთების დაცვას უზრუნველყოფენ.

წყალქვეშა უფრო დიდ, მართავრადეგტებან საესკადრო ნადოსნებს საჯეიციანო დამკრელო დავჯეუების, სატრანსპორტო გემების ქარაუნისა თუ სადესანტო ძალების დაცვასთან ერთად მთითებულ რაიონში დამოუკიდებლად კატრულობა, აგრეთვე ცალკეული სახლავო და ხანაპირო სამხრების განდგურება დაეკლა.

საბჭოთა ფლოტში ამ საკითხს „მოვატორულად“ მიუდგნენ და უნიფერსალური დანიშნულების საესკადრო ნადოსნების მშენებლობაზე უარი თქვა. სამჯეიციან, ხომალდსაინააღმდეგო და წყალქვეშა ნაგების საბრძოლველად გაძლიერებული შუარაღებით აღჭურვილი საჯეიციანული ხომალდების მშენებლობა გააძადა.

ფლოტის შემდგენლობას საესკადრო

წყალქვეშა საბჭოთა ნაგების ხანიანაღმდეგო ხომალდი „სკოტი“

ნადოსნების ორი ნაირსახეობა: დიდი სარაკეტო ხომალდები და წყალქვეშა ნავსაინააღმდეგო დიდი ხომალდები შეესტა.

პირველი მრჩინააღმდეგის წყალზედა ხომალდებთან ბრძოლისათვის ხომალდსაინააღმდეგო ფროსან სარაკეტო ხისტემას ატარებდა, ხოლო მჭორის დანიშნულება წყალქვეშა ნაგებთან ბრძოლა იყო.

საბჭოთა ფლოტის ათეულობით საესკადრო ნადოსანმა კლასიფიკაციის შეცვლის გამო ჯერ დიდი სარაკეტო ხომალდებისა და შემდეგ წყალქვეშა ნავსაინააღმდეგო დიდი ხომალდების კლასმა გადაინაცვლა.

კლასიფიკაციის „მოღერნებულ“ და გართულეულ ხისტემას დიდხანს არ უარზება და რუსეთის ფლოტს საბჭოთა ფლოტისაგან მემკვიდრეობით საესკადრო ნადოსნები და წყალქვეშა ნავსაინააღმდეგო დიდი ხომალდები დარჩა, თურც ეს

უკანასკნელი მინც საესკადრო ნადოსნების ქვეკლასად უნდა განვიხილოთ.

რუსეთის ფლოტში საესკადრო ნადოსნების კლასი ერთადერთი — „სორერმების“ სერვის ხომალდებით არის წარმოდგენილი.

„სორერმების“ წყალქვეშა 7940 ტონა შუადგნის და ზომით წყალქვეშა ნავსაინააღმდეგო დიდ ხომალდებს უიანაბრება, მაგრამ განსხვავება შუარაღებამა „სორერმები“ აღჭურვილია ხომალდსაინააღმდეგო ფროსან რაკეტებით რომლებიც წყალქვეშა ნავსაინააღმდეგე დიდ ხომალდებს არა აქვს.

დაახლოებით თანაბარი ზომის ხომალდების შუარაღებამა განსხვავება უნიფერსად საბჭოთა-რუსული იარაღების ხისტემების დიდი მასა-გამბარტებით არის გამოწვეული.

შეზღვეული წყალქვეშა ხომალდების ობდროინდელი საზენიტო, ხომალდსაინააღმდეგო და წყალქვეშა ნაგებთან ბრძოლა

ოლის სარაკრო-საარტილერიო სამუ-
ალებათა განთავსება საქმად როული
ინჟინერული ამოცანა იყო.

ფინანსური და სხვა მიზეზების გამო
რუსეთს სასკადრო ნაღობონების კლასისა
და ქვეკლასების ზომადღების
შქმენლობა შეაჩერა და ახლა სამპოთა
სერაიში ავებენ ზომადღების განახ-
ლება-მოღერინაქათი ათის დაკეგული.

კადე უფრო მტრე გაუგებრობა ეწ-
სადარეო ზომადღების კლასის შემოღე-
სამ წარმოშვა.

ეკონომიკურ და ახლო საზღვაო
ზონებზე კონტროლის გასაძლიერებლად
სამპოთა სამხედრო-საზღვაო ფლოტისა
და სასაზღერო საზღვაო ძალებისათვის
ერთი და იმეე პროექტების ზომადღები
აიკო.

სამხედრო-საზღვაო ფლოტისათვის
ავებო 3190 ტონა წყალწყევის ზომა-
დღები უფრ წყალქვეშა ნავსაწინააღმ-
დეგო დიო ზომადღების კლასში არიკე-
პოდა, ხოლო 1977 წლიდან სადარეო ზომა-
დღების კლასში მიკეუთა.

იმეე პროექტის საფუძველზე გაკო-
და პროექტი 1135.1 და საზღვაო-
სასაზღერო ძალებისათვის 3545 ტონა
წყალწყევის 100 მმ-იანი არტილერიოთა,
საჩეჩო და წყალქვეშა ნავსაწინააღმ-
დეგო რაკეტებით აღჭურვილი ზომადღე-
ბის სერია სასაზღერო-სადარეო ზომა-
დღების კლასში გაერთიანდა.

წყალზედა ზომადღების სამპოთა-
რეული კლასიფიკაციის ძაღზე მოუხერხ-
ებულდა ზარეო სისტემის NATO-ის ქვე-
ნებაში მიღებული და გასაგები სისტემა
მუხადგავს, რაკ შროფილი სამხედრო-
საზღვაო ძალების პრიტანელი, ფრანგული
თუ ატლანტიკ ცნობარებშია ასახული.

ჩინს, რუსებზე ხეღებიან ზომადღე-
ბის კლასიფიკაციის არსებული სისტე-

მის უგერგილობას და დასაღელოში
მიღებულ კლასიფიკაციასე გადასღვას
აპირებენ.

მაღლიოდ, შორეულ და ახლო საზღ-
ვაო ზონებში მოშქმებისათვის შქმე-
ბარე „ადმირალ ფლოტა სვეტსკოეო“
სიოტა გორსკოეო“ თეიციალურად ფრე-
გატად მოახსენებთ.

დასაღელოს ქვეყნების ფლოტებში
გერეცელებული კორეეტები კო რუსეთის
ფლოტში წარმოღგეტილა პატარა დამ-
რტეპული საბრძოლო ზომადღებისა და
წყალქვეშა ნავსაწინააღმდეგეო პატარა
ზომადღების — სადარეო კატარლების
კლასების

პირეული სარაკრო კატარღებისა და
პატარა სარაკრო ზომადღების ქვე-
კლასებს აერთიანებს. ამ უკანასკნელში
ცალკე გამოიფილი საპაერო ბალიშზე
მოცურავე პატარა სარაკრო ზომადღე-
ბი, მქორეში კო თეამოფრიალა: წყალქვე-
შა ნავსაწინააღმდეგეო პატარა ზომადღე-
ბის, სასაზღერო-სადარეო ზომადღე-
ბისა და სადარეო კატარღების ქვეკლასე-
ბი.

რუსული განმარტებით, კატარღას
500 ტონამდე წყალწყევის მცურაოი სამუ-
ალებები მიკეუთენბა.

შესაბამისად, პატარა სარაკრო ზომა-
დღების წყალწყევა დაახლებითი 700
ტონას, ხოლო საპაერო ბალიშზე
მოცურავე პატარა სარაკრო ზომადღე-
ბის კო 1050 ტონას შუადგენს.

წყალქვეშა ნავსაწინააღმდეგეო პატ-
არა ზომადღების ქვეკლასში ეველანზე
გერეცელებული 1124M პროექტის ზომა-
დღების წყალწყევა 1100 ტონას აღწევს,
ხოლო სასაზღერო-სადარეო ზომადღე-
ბის კო 375-475 ტონის ფარგლებში
მერეეობს.

წყალწყევიდან გამომდინარე, აღბათ

უფრო მართებულია, სასაზღერო-სა-
დარეო ზომადღების სასაზღერო-სა-
დარეო კატარღები ერეცეს

სანადმო-მტარღაღეი ზომადღების
დანიშნულება საზღვაო ნაღმების მქნა-
განადგურება და ტრალის უკან ზომა-
დღებისა თე გემების დანიღმულ რაიონ-
ებში გატარება.

წყალწყევის, საზღვაოსონ თვისებე-
ბისა და შუაარღების მიხედვით მტარღაღეი
ზომადღების კლასი დაიფილია საზღ-
ვაო (წყალწყევა 660-1300 ტონა), საბაზო
(წყალწყევა 600 ტონამდე), სარეიო (წყ-
ალწყევა 250 ტონამდე) და სადინარო (წყ-
ალწყევა 100 ტონამდე) მტარღაღეების ქვე-
კლასებად.

საზღვაო მტარღაღეების სამოქმედო
არეალი როგორც სანაპირო ზოლის,
ასევე შორეული საზღვაო-საოკეანო
რაიონებია, სადაც ნაღმლობერებების
საზღვრებს განსაზღვრავს და ანად-
გურებს, აციებს სადაზღვერო-საკონტრო-
ლო გატარღვას, ანაღმულ ველებში
ფრეატერები გაძევის და სხე.

საბაზო მტარღაღეი ნაღმების დაზღვ-
ერე-გატარღვას სანაპირო ზოლის, ფლო-
ტის ბაზრების რაიონში, შქრებსა და
ეინრობებში ასრულებს.

სარეიო მტარღაღეები ნაღმებს რე-
იღებზე, გემსაღმომებთან, მდინარეებში,
შქრულეულ გარემოში და წყალითელ
რაიონებში ანადგურებს.

ამეკარი კლასიფიკაცია უკვე მოი-
ველებულია. თანამღროვე მტარღაღე-
ნაღმისბებულ ზომადღებს, პრაქტიკე-
ლად, შეუხლღაღეი შესაძლებლობები
აქეო და საზღვაო, საბაზო თე სარეიო
მტარღაღეებს მილიანად ცვლიან.

თეშერე ჩარანიძე

ამერიკული
მტარღაღეი-ნაღმების
მაღიებელი MHC-61 Raven-ი

ს ა შ ა რ თ მ ვ ე ლ მ
კ ა რ ლ ა მ ე ბ ი ს
ქ რ ლ 3 5 2 0 0 0
გ ი ბ ლ ი რ ი თ მ ა

კაღებთა ახალი სამხედრო ლიცეუმი აპირიკული და უპროკული გივის სასწავლებელი იქნება!

გადწყვეტილება კაღებთა კორპუსის ადგილის შესახებ უკვე მალეხულია. რამდენიმეწლიანი პაუზის შემდეგ კაღებთა სამხედრო ლიცეუმს სასწავლო პროცესი 2010 წლის შემადგომიდან დაიწება და ფუნქციონირად აქ 150-200 მოზარდი იქნება. ლიცეუმს, რომელიც ქუთაისში განთავსდება, სწავლა სამწლიანი იქნება. სპეციალურად ლიცეუმისთვის შენდება თანამედროვე სტანდარტების აღჭურვილი შენობები: სპორტულ-გამაჯანსაღებელი კომპლექსი, სასწავლო, სასადილო და საძინებელი კორპუსები. კაღებთა სამხედრო ლიცეუმის ძირითადი ამოცანა იქნება, მიხედვით კაღების კარგი ზოგიად განათლება და მოამზადოს სამხედრო აუღმუხისათვის მოტივრებული და პროფესიულ არმუხში გათვითცობიერებული კანდიდატები; ანუ მოამზადოს კვალიფიციური კაღები საქართველოს შეიარაღებულ ძალებისათვის.

ჯერჯერობით, პროექტი დამუშავების პროცესშია და სულ მალე გახდება ცნობილი, რა რეიტერირებობით შეარჩევიან მოზარდები, რა გამოცდებს ჩააბარებენ და როდის დაიწება სიბუფების მღებთა.

კაღებთა ლიცეუმს კურსდამთავრებულნი სურველისამებრ თვლიყვის აკადემიაში გააგრძელებენ სწავლას. ლიცეუმის შეგნება, ისე ადგება სწავლების 4 წლიანი კურსი თვლიყვის აკადემიაში, ახალი პროგრამის მიხედვით კერძანტეხი განთავლებას კვალიფიციების მიხედვით მიიღებენ: ქვეითები, ტანკისტები, არტილერიისტები და ა.შ. აკადემიის შერობა კი თბილისიდან გორში გადითდა.

საქართველოს კანონში „სამხედრო მოსამსახურის სტატუსის შესახებ“ ცვლილებებიც შუა.

გვესაუბრებიან წერითებისა და სამხედრო განთავლებების ხარდალი, ვიცე-პოლკოვნიკი ლაშა ბერიძე და გენერალ-ლეიტენანტი ვიქტორი უფროსი, პრეზიდენტის ადმინისტრაციის ვიცე-პრეზიდენტი კახიანიძე:

— ბატონო ლაშა, როდის დაიგეგმება ლიციონის ადგილის საკითხი და ვისი ინციტირებით?

— კაღებთა სამხედრო ლიცეუმის ჩამოყალიბება-ადგილის საკითხი დღის წესრიგში 2009 წლის ზაფხულში დადგა, ინიცირებთ თვლიყვის მინისტრ ბაჩო აბილაიას გუთონის. ეს საკითხი დღისხანის მუხარებდა სამხედროების შერობის და ბატონმა მინისტრმაკ დაუჭირა მხარი.

— ვაზიანში ნოემბერში გამოირიულ შეხვედრაზე იტინიშა, რომ ლიცეუმის გახსნა საკანონმდებლო ცვლილებების ითხოვს რა ცვლილებები გულისხმობს და რა საკითხებზე შეთანხმდით შეხვედრაზე?

— საქმე ის არის, რომ 2006 წელს საქართველოში შეიცივდა კანონი „კანთავლების შესახებ“, სადაც მუხლი სამხედრო განთავლებების შესახებ ამოცხდა. ამიტომ მნიშვნელოვანია ამ მუხლის დამატება. სამხედრო ლიცეუმის არის სკოლის ტიპის დაწესებულება, სადაც მოსწავლეები შეისწავლიან სამხედრო დისციპლინებსა და გაედიან ფიზიკურ მომზადებას. ამიტომ ამ სასწავლებელს სკოლის, საჯარო სამართლის ორთხილუი პიის სტატუსი უნდა ქონდეს. მორე ცვლილება შეეყება სამხედრო მომსახურებს, მათ კანონით უნდა ქონდეთ უფლება, იმსახურონ საქართველოს თვლიყვის სამინისტროს შერ დარჩებულ სამხედრო-საჯარო ორთხილუი დაწესებულებებში. ამ საკითხზე მამდინარეობს მუხლობა და შეიძლება ითქვას, შეთანხმება მღწეულია.

— უფრო რწავლების სისტემის გადმოიღებთ, ძველი ადგილები თუ საცხები თხილი პროექტი შუამუშავდება?

— ვიცილობთ, ვეყლა პროექტი ქართული რეალობის მუხსადგითა უკვე გაეყეს საცხად კარგი განთავლებების სისტემა როგორც სამოქალაქო, ასევე სამხედრო მიმართულებით, რომელიც ძირითადად

დასავლურ გამოცდილებებზეა აყრებული. ვეყლა წვენი პროექტი მიმართულ იქითყნ, რომ საქართველოს შეიარაღებულ ძალებზე და სამხედრო განთავლებების სისტემის თვლები იყოს დასავლურ კულტურისთან, NATO-სა და ევროკავშირთან ასოცი გამოცდილება არსებობს ვეყლა ქვეანაში, მათ შორის ამერიკის შეერთებულ შტატებში, ევროპულ ქვეყნებში, თურქეთში და იმ ქვეყნებში, სადაც არსებობს სამხედრო აღზრდის კულტურა. ახალ გამოცდებს სამუხლები უფლები ვაიარკეთე სამხედრო მომზადება.

— როგორც ვაგიფიცი, ლიცეუმის გახსნა ქუთაისში იტეგებება, რატომ შერობს ეს ძალები? უკვე არის იმ ფრასტრუქტურა, პირობები და გარემო შექმნილი?

— ქუთაისში ძველი ისტორიული ქალაქია, სადაც რამდენიმე წლის წინ იყო ასოცი დემონტირებული. ევროპიში ეს კარგი ადგილი იქნება სამხედრო ლიცეუმისთვის ამასოციის უკვე არსებობს ინფრასტრუქტურა, რომლის მოდერნიზაციაც მიმდინარეობს.

— დამუშავების რა ტეხაზე პროექტი და დაბოლოებით როდის იტეგება მისი გამოორცილება?

— კაღებთა სამხედრო ლიცეუმის გახსნა 2010 წელს იტეგება. თვლიყვის სამხედრო ინტენსივად მუხლობს, რათა ვიცე-პრეზიდენტი ვეყლა საქართველოს დონისთვის: საკანონმდებლო ცვლილებებით, ლიცეუმის ადგება, არტილერიის ვეყლა. შეიძლება იყოს პროცესშია სასწავლო პროგრამების ევიცირობი, სწავლება ლიცეუმში 2011 წლის შემადგომიდან დაიწყება.

— რა ასაკის მოზარდებს შეიძლება ლიცეუმში ჩაბარება და რა დოკუმენტები იტეგება საჭირო?

— მიიღებენ 14 წლიდან 17 წლამდე მათე. მათე-მთხედრად და მთხედრად დასის მოსწავლეები. აუცილებლად გამოცდები ლიცეუმისთვის იქნება. ეს იქნება სტანდარტული ლიცეუმისთვის.

— რა დისციპლინებში იქნება გამოცდები?

— ძირითადი, უკრძალვას გაუმხავლები მოხარდის ფიზიკურ მომზადებასა და ინტელექტზე, რათა განეხსნა სურვილი, თუ არა სხვადასხვა დისციპლინის საინაოლო ათვისებას.

— ყოველწლიურად რამდენ კადეტს მიიღები და რა ხანგრძლივობის იქნება სახანძრო კურსი?

— სწავლება ლიცეუმში სამ წელს გასტანს. უფროსი, ყოველწლიურად 150-200 კადეტს შეიღებენ.

— როგორ იქნება სახანძრო პროგრამა, რა სახის ზოგად განათლებას და სამხედრო მომზადებას გაიღვიან მოზარდები?

— სასწავლო პროგრამა, ძირითადი, ტანდარტული სკოლის სასწავლო პროგრამის შესაბამისი იქნება. კადეტები შეისწავლიან ყველა იმ საგანს, რაც საჭიროა ერთიანი ეროვნული გამოცდების ჩასატარებლად. დამატებით გაიღვიან ვატივობაზე სამხედრო, ფიზიკურ მომზადებას და ასევე უცხო ენებს. ეს იქნება ჩვენი პრიორიტეტი.

— ლიცეუმის დამოაირების შემდეგ კადეტთა ელემენტარული სამხედრო აკადემიაში ჩაბარება?

— კადეტებს ლიცეუმში აკადემიისთვის მომზადებენ. ეს იქნება მთავარი მიზანი, მაგრამ ჩვენ არ ვუვალდებულებით, რომ სწავლა აუცილებლად აკადემიაში გააგრძელონ, მიუხედავად ამისა, მთელი სასწავლო პროცესი იქნება მიმართული, რომ ახალგაზრდებმა შეიარაღებულ ძალებში იმსახურონ. მერწმუნეთ, სწავლება ასეთი ინტენსიური იქნება, რომ მათ ნამდვილად გაუწილებათ სურვილი კარიერა სამხედრო სამსახურის დაუკავშირონ. თუ უნებ გადაწყვიტონ, სხვა დარგში სცადოს

ბედი, უფრობით არც ეს იქნება ცუდი ინტერესია. ქვეყნის ეს ახალგაზრდები ყველა სფეროში გამოადგებიან.

— აკადემიაში ჩაბარების შემთხვევაში, ლიცეუმდამოაირებულს რა პრივილეგია ექნება?

— რა თქმა უნდა, კადეტთა ლიცეუმის კურსდამთავრებულს ექნება უპირობო უპირატესობა. ვინც ჩააბარებს გამოცდებს, ყველა უპირატესოდ მიიღება აკადემიაში. აკადემიაში იმ დროისთვის უკვე 4-წლიანი პროგრამაზე იქნება გადასული. ვარდა ამისა, მათ შეიარაღებული ძალების ნებისმიერ კვლევითი და ნებისმიერი მამართლებითი შევსებებით მიუძღობა.

— სწავლება ფისიკით იქნება თუ პირიქით, კურსანტებს სტაინდები დაეინაშნება?

— სწავლა უფროს იქნება. სასწავლო პროცესს სრულად დააფინანსებს თავდაცვის სამინისტრო. წარმსებებს სტაინდებიც დაეინაშნება, იქნებან თავდაცვის სამინისტროს ვისიფიკაციაზე, იცხოვრებენ ლიცეუმში. ექნებათ უფროსი სამდიცინო მომსახურება და ყველა პირობა, რომ იქნება ვანშიფიკაცია, ვინც ფიზიკურ ფორმაში და ყველა საგანი კარგად დონეზე შეისწავლიან. აგრეთვე, ისარგებლებენ ყველა იმ პრივილეგიით, რაც აქვს სამხედრო მოსამსახურეს შეიარაღებულ ძალებში.

— ამბობენ, რომ რამდენიმე წლის წინ ლიცეუმთა უსახსრობის გამო დაიხურა, მიზეზი 800,000 ლარი გახდა. რამდენად შეესაბამება ეს სიმართლეს და ახლა რა იქნება სახანძრო ელემენტარული ბოლენი?

— ამ საკითხზე კომენტარს ვერ გავაკეთებ, მაგრამ სამხედრო ლიცეუმს, რომლის გახსნასაც ჩვენ ვაპირებთ პრინციპულად განსხვავდება კადეტთა იმ კრებულის

გან, რომელიც 2005 წლამდე არსებობდა. ეს იქნება დასავლური ტიპის 4-წლიანი კადეტთა ლიცეუმები, რომლებიც სწავლებას დასრულებული ბიუჯეტი არ ექნება, ყველა იმ პრეპეტი, რომლებიც ლიცეუმთან იქნება დაკავშირებული, თავდაცვის სამინისტროს ბიუჯეტიდან დაფინანსდება.

— ბატონო ლაშა, როდის იღებთ თავდაცვის ეროვნული აკადემიის თანხმობას სწავლებაზე გადავიყვანო?

— ჩვენ არ ვუბრუნდებით ძველ რუსულ სტილს, ჩვენ ვიწყებთ დასავლური, ამერიკული ექსტ-საინტის სტილის სამხედრო აკადემიის ჩამოყალიბებას. ეს ახალგაზრდებს სწავლებას მიცემს, მიღონ დასავლური სტილის სამხედრო განათლება და ბაკალავრის ხარისხი.

— ცნობილია, რომ აკადემია გადავიდის გორში, თვეში ან რაიმე დროში გადაიზარდება თუაი მისი გადატანის ფორმალური ძალა?

— ეფერობს, ეს სწორი გადაწყვეტილებაა, რადგან გორში არის შესაფერისი ინფრასტრუქტურა, რათა აკადემიამ სწავლებას გააგრძელოს შემოიდა და სერ-საქვეული განვითარების გეგმები შეასრულოს, აკადემიის გორში გადასვლის პროცესი დასრულებულია. მისი დასილოკაციის ადგილია პირველი ბრიგადის ყოველი ტერიტორია.

მხოლოდ აკადემია არ გადადის გორში. თავდაცვის მინისტრის გადაწყვეტილებით, წარმსებისა და სამხედრო განათლების სარგებლობის დისლოკაციის ადგილზე გორი იქნება. გორში ყველა პირობა საინდები, რომ წარმსებისა და სამხედრო განათლების სადგომისა და თავდაცვის ეროვნული აკადემია მაქსიმალურად დაეცვათროს და შეასრულოს თავისი ფუნქცია.

— როგორ ნაოზომართობა აკადემიისა და ლიცეუმის ინტეგრირება? ლიცეუმის გაუქმება და აკადემიის თორქულ სისტემაზე გადასვლა რამდენიმე თვის განმავლობაში მოხდა, ახლა როდესაც აკადემიაში სწავლება ყველა 4-წლიანი ხდება, ლიცეუმის გახსნაც მისი თანხმებით პროცესია?

— აკადემიისა და სამხედრო ლიცეუმის გაუქმება რამდენიმე თვის ინტერვალში მოხდა. მისინ სამინისტრომ აქარად მცდარი პოზიცია დააკავა. აკადემიაში საჭირო იყო რევიორმის გატარება და დასავლურ სტიმდარტებზე გადასვლა, ნაცვლად ამისა, აკადემია 4-თვიანი კურსებზე გადავიდა. დრომ ცხადი, რომ ეს შეცვლიდა იყო. საჭიროა ადვლეს 4-წლიანი სწავლება, სადაც გაიზრდებიან პროფესიონალი თოქერები, სამხედრო მოსამსახურები. აკადემია და ლიცეუმ აუცილ-

თმის გაღწევის კლინიკა

თალიზი

8303686 4 37 430 25 39
www.talizi.ge

ზღად იქნება ურთიერთკავშირში. სამხედრო ლიკეუმში ახალგაზრდის მოსვლის დღიდან დაიწება მისი გენმანო-იერი მომზადება, რომ აკავშირებს შტოს სწავლის გაგრძელებას. სასწრაფო პროგრამაში და სტანდარტებიც ურთიერთშეთანხმებულ იქნება.

— ბატონო ლაშა, ერთხელ კიდევ აფიქსინით ჩვენი მკითხველს, თუ რატომ უნდა შეუფერხოს მშობლებმა შვილი აკადემია სამხედრო ლიკეუმში?

— მოსწონებ, რომელიც კადეტთა სამხედრო ლიკეუმში ასწავლის, იქნება ჩვეულებრივი მოსწავლე. ოღონდ განსხვავებულ სასწავლებელში. მისი სტატუსი არ იქნება სამხედრო მოსამზადებლის შტავი, მაგრამ ვისაც სურს, მისმა შვილმა იმსახუროს საქართველოს შეარაღებულ ძალებს და დაიკავოს სამხედრო, უნდა გადავიყაროს კადეტთა სამხედრო სასწავლებელი.

გარდა ამისა, ეს იქნება ძალიან პრესტიჟული სასწავლებელი. ჩვენ კომანდირისადმი ამერიკის შეერთებული შტატების, თურქეთისა და ევროპის ქვეყნების სამხედრო აკადემიების. შარშან, 2009 წელს, 4 ახალგაზრდა უყვარდნილმა აქტივისტმა სამხედრო აკადემიაში, მამან, როდესაც ყოველწლიურად მხოლოდ 20 არამხრედი ხდება ამ სასწავლებელში. 4 ქართველი ბავშვი დიდი წარმატება, რა თქმა უნდა, მოიპოვა კადეტებსაც ქვეყნით ამ სასწავლებელში მოხვრის მხინ.

კადეტთა სამხედრო ლიკეუმს იქნება დახვედრული ტიპის სასწავლებელი და კონკრეტული გაუქმების შემთხვევაში სასწავლო დაწესებულება. რაც მთავრია, იქნება ევლაციის ხელშეწყობი.

კადეტთა ლიკეუმს გაუქმებაზე მწილადი ისტორია ჰქონდა. საქართველოს დამოუკიდებლობის მოძრაობის შემდეგ მთავრობის გადაწყვეტილებით ლესელიძის სახელობის სამხედრო ბაზაზე კადეტთა კორპუსი დაარსდა, თუმცა 2005 წლის 29 დეკემბერს მანძილად თვდაცილი მნიშვნელოვანი ოქრუპაციის განკარგულების სასწავლებელი გაუქმდა, რასაც დიდი ავირცხი და მსხვერპლიც კი მოჰყო. მამან მოსწავლეთა დღის წიგნის და მამის მშობლებსა საბრტესტო აქტივისტთა გაიართეს და სასწავლებლის აღდგენის მოთხოვნა. სწორედ ამ ფაქტს შექონდა გენერალური შტავის მანძილი სანდოს, პრეაქტივი გერარდ ვახტანგ კანკაძის თანამდებობაზე.

ვახტანგ კანკაძე: — პრობლემა ის იყო, რომ კადეტთა კორპუსი თვდაცილი სამნიშვნელოვანი ექვემდებარებოდა. არადა, განალობის სამნიშვნელოვანი უნდა დავუბუღებარებოდა, ოღონდ, რა თქმა უნდა, თვდაცილი სამნიშვნელოვანი პატრონაჟით ამ საკითხზე მალაპარაკებაც მიმდინარებოდა

განალობის სამნიშვნელოვანი. მაგრამ თვდაცილი მნიშვნელოვანი ოქრუპაციული კატეგორიული წინააღმდეგობა იყო სამხედრო განალობის ინსტრუქციების და დაწესებულების, ხელის და ხსენების ფუჭად ფლანგეად მაინდა. კარგად მოგახსენებთ, რაც მოხდა თვდაცილი სამხედრო აკადემიისთან დაკავშირებითაც.

რაც გავრცელდა მს, რომ კადეტთა სასწავლებელი იხრებოდა, ლიკეუმთან მოხდენილი დიდი გაუქმება მოქმედა, რასაც მნიშვნელოვანი ოქრუპაციული რისკები მოჰყო და მან გაუცხადდა დამაშვილები წესი მოაღვი. პრობლემა ისიც ვახტანგ, რომელიც მთხვეს, მას მნიშვნელოვანი შესრულება სკანორ უქმედ დაქვეყნა, რამაც, ბუნებრივად, ხელის ვაღიანება გამოიწვია. მუ ამ დროს თვდაცილი გახლდა ერთ-ერთი წინააღმდეგობის შემოქმედებელი. როდესაც მოახსენეს შექმნილი მეგობრობა, სასწავლო დაწესებულება თვდაცილი და მეუ და შეთხვევის აფიქსი. ნამდვილად ქაიხი იყო. პრობლემა ისიც ვახტანგ, რომ ბავშვების ამ წინააღმდეგობა, რომელიც რეაქციონებს იხრებოდა, არ იყო და სკანორის დახურვის ამბავი და ჩანოვანი რაინებისა, რადგან არდადეგება გახლდა იყო და სწორედ იწყებოდა. ბავშვები, ფაქტობრივად, დიდი ცემს დაქმნენ, რადგან ინტერნაციული სისტემა იყო და ურთულესობის დამის გასაფიქსი სხვა აფიქსი თვდაცილი არ ჰქონდა.

გვიცი განკარგულება, ბავშვები შექმნილი სკანორი, დაკავრებისა და შექმნილი დამის გასაფიქსი. მშობლებსა და მასწავლებლებს აფიქსი, რომ იქ დროით არაფერი შეეცდებოდა, ვინაიდან გამოიწვია რაღაცნაირი მშობლებს და სამნიშვნელოვანი იყო დიალოგად შეძობითა ხელი შექმნა და დაიშალა. მართლაც, ორმახის შექმნა მით და აფიქსი, რომ წესი და თვდაცილი სამნიშვნელოვანი ინტერესიც იყო, სკანორი და მშობლები. თუმცა ბევრი მან გვერდი შესაკვლევი: მოსწავლეთაგან იყო მომარტებისა და სასწავლო პროცესის საკითხები. სასწავლო მოხვედრა და დარ ამაროლებდა, მოზარდი სკანორი დონის განალობის ვეღარ იღებდა. მოუხვედრად ამისა, სასწავლებლის დახურვის მანც არ ვეფიქსობდით სხვათა შორის, უმნიშვნელოვანი საბჭო გვეჭრდა მარს.

— თქვენ მამან თანამდებობა დატოვეთ.

— როგორც ვიცი, მნიშვნელოვანი პრესიის და ტრეკციით შეჭრა, რომ კადეტთა მშობლებს შეეხვით დამარცხა და საკმაოდ უქმედ მოითხოვა მასიხი, რა უკუქმედი ვაკეთო ესო. უკმახვე, რომ იყო ვალდებულად ვაკეთებ, მშობლებს შეუხვედრად, რომ ისინი მომავალი სამხედრო მოსამხურების მშობლები არან და სჯე მათი უკუქმედი მოხვედრის ქებოდა, ძალიან პრინციული საუბარი

გამართა და ეს ვახტანგ კანკაძე. მისი მსგავსი და ორალი ოქრუპაციული მნიშვნელოვანი პრესიისგან. მნიშვნელოვანი განაკვად, რომ წესთან დარ იმუქვებდა, ამიტომაც ვახტანგ და თანამდებობა გადაუქმედა.

— ეს შეთხვევა, სამნიშვნელოვანი მხარეებით დარსრულდა.

— დაახ, სასწავლებლის დახურვის ერთ კვირამ ერთ-ერთამ კადეტმა თვდაცილი, წყვილი დაქვე, რომ მისი ოქრუპაციის, მოხვედრის მარა დარ ჰქონდა.

— რამდენად შეუძლებელია ხომაროლებს, რომ კადეტთა კორპუსის გაუქმების მიზნით ხანდა 800.000 ლარი, ან დღევანდის ბიუჯეტის ეს შეთხვევა ბატონ ლაშა მერვედი დაქვეყნა მაგრამ მათ კონკრეტული პასუხისაგან თვი შეუცხა.

— არა შენია, მშხინ მხოლოდ ეს კოფიცილი, რადგან როგორც შენია აღნიშნე, სასწავლებლის განალობის სამნიშვნელოვანი ვალდებულება და შესაძლებელი დაქვეყნება მათი იქმეობა, უნდალოდ, მამანდელი მნიშვნელოვანი სკანორი და მამანდელი მსგავსი ტიპის დაწესებულების ფუნქციონირებას, რაც დიდი შედეგის იყო.

— მართალია, იმ პერიოდში ორალი ოქრუპაციული დიდი მოხუდრობით და ნდობით დასტავებოდა, მაგრამ მარცხ რატომ ხანვევითი იოლოდ მსწინებს, რატომ არ დაიცივით იმ ბავშვებისა და თქვენი უკუქმედი?

— როგორც მოახსენებ, წესი და მნიშვნელოვანი სკანორი ვახტანგ ურთიერთობა. ამასთან, ეს ის სკანორი იყო, როდესაც საქართველო აქტივობად იღებდა სკანორი მარცხით ასპარეზზე გახვლას და წესი დადარსდებოდა ძალზე ცხრეველების მამანდელი ამ საქმეზე. თვდაცილი განსაკუთრებით თვდაცილი შექმნილი სკანორი ორგანიზაციები ამ ფაქტს, რა სახეობით იყო უმნიშვნელოვანი მნიშვნელოვანი, რომელიც საბჭოელთა პირია. ეს ნამდვილად არ წაადგებოდა საქვეყნო საქმეს და მე წასვლა ვარწმ.

მამანდელი მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილება არ მცდარი იყო, დრო ვახტანგ.

შეუქმედი კადეტთა სამხედრო ლიკეუმის აღდგენის, სხვათა შორის, ამერიკის შეერთებული შტატების ამ ტიპის 40-ზე მეტი სკანორი და 2 საბჭოელი ბავშვი კ არის NATO-ს წევრ ქვეყნების მსგავსი ტიპის სკანორების მამანი სულაც არ არის ის, რომ ცხრელოვანი სამხედრო პირი ვახტანგ, ბავშვების ინტერესების განხილვას და სწორედ ცხრელოვანი ასწავლიდა. მოზარდ მწვერდოვანი როგორც ხელმძღვანელობას, ასევე დაქვემდებარებას, რაც წესისმგერ სფეროში განაღდება. ასეთი სასწავლებლების მამანი სწორედ ეს უნდა იყოს.

ახალი თაობის ავარიკული გაგზიკური კომპლექსი

რაკეტების გაშვების კონტეინერები არც ერთ სატრანსპორტო საშუალებასთან არ არის მიბმული, რისი წყალობითაც მისი საცეცხლე პოზიციანე მტანა „სამხრის“ ტიპის ავტომობილითაც კი შეიძლება. ამეფ დროს შედარებით მცირე მასის გამო, რაც მხოლოდ 1500 კგ-ს შეადგენს, კომპლექსის გადატანა შეიძლება შეველ-მფრნის გარე საკიდარზე და სატრონების შემოსხვევაში სატვირთო თვითმფრინვიდან მისი პარაშუტით დესანტირებაც შეიძლება არ არის. მისი გამოყენება როგორც სატვირთო მანქანის ძარიდან, ასევე ხომალდის გემბანიდან ან გრუნტი-დანაც შეიძლება. მხრეუი ან აშწეი შექანიშობების, ამპრავების ან სხვა მოძრავი ნაწილების უქონლობის წყალობითა და კომპლექსის შემადგენლობაში შემავალი რაკეტების ურტიკალური სტარტის საშუალებით მნიშვნელოვნად

მცირდება კომპლექსის საბრძოლო მდგომარეობაში მოყენების დრო.

საცეცხლე პოზიციანე განთავსებულ კომპლექსს ლიანდის რეჟიმში ვიწინა 3 დღის განმავლობაში შეუძლია — მისი აკუმულატორები 72-საათიან მუშაობაზე გათვლილი. სიგნალის მიღების შემდეგ კომპლექსი 20 წამში სრულ საბრძოლო მზადყოფნაშია.

კომპლექსი არის NLOS-L5 16 კონტეინერიდან შემდგარი ერთიანი ბლოკი, რომლის სიგრძე-სიგანე 1143, სიმაღლე კი 1752.6 მმ-ია. 16 კონტეინერიდან ერთოთხეში აკუმულის, კონტროლისა და მიღებული ინფორმაციის გადასამუშავებელი ელექტრონული აღჭურვილობაა განთავსებული, სხვემში კი ორი ტიპის PAM და LAM მართვადი რაკეტები. კომპლექსში შემავალი ამ ტიპის რაკეტების თანაფარდობა დასახული საბრძოლო ამო-

ბლოკი აწილელებში დამკვიდრებული ტრენდციისამებრ მხოლოდის წინაენი ჭეჭრები საბრძოლო მოქმედებისას ცდილობენ, მინიანადმდევეს დარტყმა შეულო კონტაქტის გარეშე მაყეწინ და თინაც, წერტილოენი. ამ ტაქტიკის ერთერთი მოთვარი და აქტიური მამდევარი აშშ-ია, რომელიც ცდილობს, თავისი ვარისკაციები მონიანადმდევესთან პირისპირ შეხვედრას აარიდოს. სწორედ ამ მისანს ემსახურება ახალი თაობის ტაქტიკური დანიშნულების ავარიკული სარატეო კომპლექსი, რომელსაც NLOS-L5 წიწდება. კომპლექსზე მუშაობა ვერ კიდევ გასული საუკუნის ბოლოს დაიწყო და ის „პერსპექტიული საბრძოლო სისტემების“ პროგრამის ფარგლებში შეიქნა. კომპლექსს, რომლის დასახლების აბრევატურაც იმიფრება როგორც None-Line-Of-Sight – Launch System — პირდაპირი ხელის მიღმა მსროლელი გამშვები მწეობალობა, ცეცხლის წარმოება და ამონიხის განადგურება დისტანციურად, აბხორული საცეცხლე პოზიციიდან შეუძლია. კომპლექსს ასევე შეუძლია გაანადგუროს როგორც დაჯეკმული, ასევე შეეჯეკმული, მოძრავი და სტაციონარული სამონიხები დღე-ღამის განმავლობაში და ნებისმიერი მტეტოპირობების დროს.

ვევლა წინამორბედიან შედარებით, კომპლექსის უბრატეხობა ის არის, რომ

**შედარებით მცირე წონა და გაბარიტები
კომპლექსის შეველმფრენით გადატანისა და მისი საბარეო
დესანტირების საშუალებას იძლევა**

ცანბნე გამოდინარობს. კომპლექსის ხელახლა დატენა მხოლოდ ყველა რაკეტის გასროლის შემდეგ ხდება: ორი მუბრძოლი შლის ბლოკს და ცარიელი კონტეინერების ადგილას ახალ კონტეინერებს ამონტაჟებენ.

კომპლექსს რაკეტის გამშვებზე ინფორმაციას აწოდებენ მობილური სამეთაურო პუნქტიდან, რომელიც კომპლექსიდან შეიძლება რამდენიმე კილომეტრით იყოს დაშორებული. საველე პარობებში მუბრძოლის მონაცემების მიღება და რაკეტის გასროლა პერსონალური მეთარეგაბარატული კომპიუტერიდან შეუძლია.

როგორც ზემოთ ითქვა, ამ ტაქტიკური სარაკეტო კომპლექსის შემადგენლობაში ორი ტიპის მართვადი რაკეტა შედის: პირველი ტიპის რაკეტა PAM (Precision Attack Missiles — მაღალი სიზუსტის შუბტეცი რაკეტა) ქროდება და ის ფრმა „რაიტიონმა“ შექმნა, რაკეტა მონიალმდგვის დაჯეშეული სამიზნეების, მათ შორის ტანკებისა და გამაგრებული ობიექტების გასანადგურებლადაა განკუთვნილი და მასზე როგორც კუბულაიური, ასევე მსხვრეად-ფეგასური საბრძოლო კომბინების დაჯეშვა შეიძლება. რაკეტის სიგრძე 1,5 მ-ს, კორპუსის დაამტერი კი 0,18 მ-ს შეადგენს. მისი სასტარტო მასა 45 კგ-ია, სადინაუ 5 კგ სა-

კომპლექსის გამოცდისას, პოლიგონზე სამიზნედ მდგარი T-72-ის ტიპის ტანკის განადგურების მომენტია

კომპლექსს NLOS-15-ის შემადგენლობაში შემავალი PAM-ის ტიპის მართვადი რაკეტა

ბრძოლი კომბინე მოდის, ძალური დაწადვარის სახით რაკეტაზე ფრმა „ჯეშერალ ელექტროკოს“ ორჯეშეამანი მუარსეუიანი რაკეტული მრეაა დაჯეშეული. რაკეტის გამოყენების მაქსიმალური დისტანცია 40 კმ-ია (თვეშემა მანბილის 60 კმ-მდე გაზრდა). 40 კმ-ის გასაფრენად რაკეტას, რომელიც ბეკრამდე სისქიართი დაფრინავს, დაახლოებით 6 წუთი სჭარდება. რაკეტას აქვს ფრენის ცეკლებადი ტრაექტორია, რისი წყალობითაც მას სხვადასხვა წინააღმდეგობების გადლახვა შეუძლია.

საბრძოლო პოზიციაზე მიტანბლო კომპლექსი თავის კორდინატებს 10 სისუსტით ადგენს, რას შუბტეცი მონაცემები სამეთაურო პუნქტს ვადაცემა სტარტის შემდეგ, ყოველი 15 წმ-ის განკორდინატებისა და მისი აღწერილობის ფრენის ტრაექტორიისა და სახითაო ზონების ადგალმდგარობების შეტრანსტარტის შემდეგ, ყოველი 15 წმ-ის განმეკობაში, რაკეტა საკუთარი ადგალმდგარობის კორდინატებს ამრწეშებს და სასტარტის შემთხვევაში მართობის სისტემას ფრენის ტრაექტორიაში კორექტლები შეაქვს. სამიზნეზე დამიზნება მათან ყველაზე აბლომდგარე მუბრძოლისან უაქლოტო საფრენი აპარატის მოწოდებული ინფორმაციით ხდება.

კომპლექსის საცეცხლე პოზიციაზე მიტანბის და მის საბრძოლო მდგომარეობაში მოყვანას, იხევე როგორც შემდგომში მის ხელბადლ დატენას, მხოლოდ ორი კაცი სჭირდება

საბრძოლო პირობებდან გამომდინარე, რაკეტა PAM-ის დამიზნება სარეკომში შეიძლება; ინფრასითელი თვითდამიზნებით არეკლილ ლაზერის სხივზე და წინასწარ ცნობდ კორდინატებზე. პირველი, ინფრასითელი დამიზნების სისტემას სამიზნეზე 8 კმ-ში იბოიება და თვითდამიზნების თვით სამიზნეს მისგან გამოხლბო სობოთი აფექსირებს. ამადროს სამიზნის იდენტიფიცირება რაკეტის საბოტო კომპიუტერში შეყვანილ ფორტარქების საშუალებით ხდება. დაფექსირებულ სამიზნეს რაკეტა არეყეში არსებულ მონაცემებს ადარებს. პარალელურად სამიზნის ფოტო გადაცემა სამეთაურო პუნქტსაც. ამ მეთო-

დის გამოყენების შემთხვევაში, მინიმალან რაჟეტის წრფილი გადახრის ხიდილე მხოლოდ 0,5 მ-ია.

2008 წლის დეკემბერში ჩატარდა ამ ტიპის რაჟეტის შესამე გამოცდა, რომლის დროსაც დემონსტრირებულ იქნა სამიზნის ეფექტიანობა ამორჩევისა და დამოუკიდებლობა შესაძლებლობა. რაჟეტამ პოლიგონზე რამდენიმე სამიზნიდან კონკრეტული ტანკი ამოაჩინა და გაანადგურა.

სარაკეტო კომპლექსი NLOS-LS-ის განთავსება აშშ-ის სამხედრო-სახლგაყოფილის ხომალდებზეც იგეგმება. არსებული ცნობების თანახმად, კომპლექსი სანაპირო ზონის LCS-ის პროექტის საბრძოლო ხომალდის შეიარაღებაში შევა და როგორც სახმელეთო, ასევე მცირე წყალქვეშის ხომალდების განსაზღვრულად იქნება განკუთვნილი.

ამ პროექტის პირველი ხომალდი USS Freedom-ია. საბრძოლო განსხვავებით, კომპლექსის სახლგაყოფიანი 60 რაკეტაზე გათვლილ ერთიან მოდულში იქნება ინტეგრირებული, საბრძოლო კომპლექტში კი 180 რაკეტა შევა. სახლგაყოფილის კომპლექსის გამოყენებაც ზვეთი აღწერილი ალგორითმის მიხედვით მოხდება. ამგვარი სახის კომპლექსი განთავსდება 3-4 თაბის ტონა წყალქვეშის ხომალდებზეც იგეგმება.

რაც შეეხება ტაქტიკური სარაკეტო კომპლექსის შემადგენლობაში შემავალ მცირე რაკეტას, მას LAM (Loitering Attack Missiles - ბარაფრებადი შერტყევი რაკეტა) ეწოდება და ის კომპანია Lockheed Martin-ის შექმნილია. მისი გამოცდა, როგორც ახალი კომპლექსის ერთი შემადგენელი ელემენტისა, 2005 წელს დაიწყო.

სამიზნის განადგურების გარდა, რაკეტას დიდი ფართობის სკანირება შეუძლია და სამიზნულ ფრენის მარშრუტზე სხვა სამიზნეების აღმოჩენის შემთხვევაში საერთო პუნქტს მათ ადგილმდებარეობას გადასცემს. რაკეტას შეუძლია უაპილოტო საფრენი აპარატის ფრენის შესრულება, მათ შორის: საპირო დანგვერა, ფოტოგადაღება, სხვადასხვა ობიექტის კოორდინატების გადაცემა. რაკეტაზე გამოყენება LADAR-ის ტიპის თვითდამიზნების დაზერული თვის, რომელსაც ფრენის დროს სამიზნულ არსებული მანძილის განსაზღვრაც შეუძლია.

რაკეტის საერთო საინფორმაციო ქსელში ინტეგრაციის წყალობით აღმოჩენილი სამიზნის ვადეოგამოსახულებების მიღება შეიძლება. ის გადაცემა აპარატურის, რომელიც საჭიროების შემთხვევაში ფრენის დროს რაკეტის სხვა სამიზნეზე გადასმისას ახდენს. მისი სამიზნეზე გადამსმისებას ახდენს. მისი სამიზნეზე გადამსმისებას ახდენს. მისი სამიზნეზე გადამსმისებას ახდენს. მისი სამიზნეზე გადამსმისებას ახდენს.

რაკეტის საერთო საინფორმაციო ქსელში ინტეგრაციის წყალობით აღმოჩენილი სამიზნის ვადეოგამოსახულებების მიღება შეიძლება. ის გადაცემა აპარატურის, რომელიც საჭიროების შემთხვევაში ფრენის დროს რაკეტის სხვა სამიზნეზე გადასმისას ახდენს. მისი სამიზნეზე გადამსმისებას ახდენს. მისი სამიზნეზე გადამსმისებას ახდენს. მისი სამიზნეზე გადამსმისებას ახდენს.

2008 წელს ჩატარდა ტაქტიკური სარაკეტო კომპლექსი NLOS-LS-ის სავსე პრობებში გამოცდა. შესწავლა კომპლექსის ურთიერთქმედება პერსპექტიულ დისტანციურად მართვად სახმელეთი სისტემებსა და აშშ-ის არმიის შეიარაღებაში

ამგანდ არსებულ საშუალებებში. კლასტრების თქმით, ვეგერა ტიპური კომპლექსის შეიარაღებაში მიღება გახრდის სახმელეთო ჯარების დანაყოფების როგორც მობილურობას, ასევე ავტონომიურობას. ამასთან, რაკეტების ხელფრენი ინტელექტის წყალობით, რაც რაკეტის საბორტო კომპიუტერში სავარაულო მოწინააღმდეგის შეიარაღებაში არსებული ნებისმიერი საბრძოლო ტექნიკის ფოტოების არქივში ჩადებული, მინიმუმადე მცირდება ექსპედიციის იცეხლის" გახსნის ალბათობა.

დღეს კომპლექსი NLOS-LS გამოცდას გადის. არსებული ცნობით მის შეიარაღებაში 2011 წელს თავდაპირველად სახმელეთო ჯარები მიიღებენ. შემდგომში კომპლექსი განთავსდება აშშ-ის სამხედრო-სახლგაყოფილის ხომალდებზე.

თეზურ კულუზაშილი

ნამის მესხედი და სამიზნედ მდგარი ორსული ტვირთით საბრძოლო მანქანა BMP-1 განადგურებული იქნება...

ტანკების შექმნის იდეა ინგლისში პირველი მსოფლიო ომის დროს, 1915 წლის ზაფხულში დაიბადა, როცა გერმანელთა კარგად დაცული პოზიციების გარღვევა ცოცხალი ძალის უზარმაზარ დანაკარგს იწვევდა. ამიტომაც მსხვერპლის შესამცირებლად სამხედროები შექმნიდნენ, მუხლუხებიანი, დაჯავშნილი საშუალების შექმნის საჭიროებამდე მივიდნენ.

იდეის ხორცშესხმამ ერთ წელზე ცოტა მეტი მოითხოვა და 1916 წლის 15 სექტემბერს მდინარე სომის მახლობლად, სოფელ ფლერთან ბრძოლაში პრიტიანელთა ტანკებმა მონინადალმდევის პოზიციებს პირველად შეუტოეს.

ახალი ტექნიკა სხვა ქვეყნების სამხედროებსაც მოეწონათ და მალე საკუთარი კონსტრუქციის ტანკების წარმოების ორგანიზება გერმანიაში და საფრანგეთში შეძლეს, ხოლო ომის შემდგომ წლებში ამ ქვეყნებს შეუერთდნენ იაპონია, იტალია, პოლონეთი, საბჭოთა კავშირი, ჩეხოსლოვაკია, შვედეთი და სხვ.

განსჯენა

პირველი ტანკი პრიტიანელი MKI

„არსენალში“ ხშირად მოდის წერილები და ყითხვები, სადაც ჩვენი მკითხველი სხვადასხვა სახის ტექნიკის საბრძოლო თუ ტექნიკური მახასიათებლებით დანიტგრესებს გამოხატავს. ხშირია მათი შედარებითი დახასიათების მოთხოვნაც.

ვინაიდან ზემოხსენებულ წერილთა დიდი ნაწილი სატანკო შეიარაღებას, განკმშენებლობას და ზოგადად ამ სფეროს ეხება... ქრნალი იწყებს პუბლიკაციების ციკლს. რომელიც მიძღვნიება ტანკების განვითარებას, ტენდენციებსა თუ პერსპექტივებს, შეიარაღებისა და დაცვის ულემენტების თავისებურებას, სხვადასხვა ქვეყნის ტანკების უონსტრუქციულ სიახლეებს, განკმშენებლობის დღევანდელ მდგომარეობასა და ა.შ. ამ ნომერში ისრავლის განკმშენებლობას განვიხილავთ...

თავის იკვლი

ტანკების ეტასიფიკაცია

პირველი და მომდევნო თავის ტანკების საკმაოდ მრავალფეროვანი და პირობითი კლასიფიკაცია, ძირითადად, ტანკის წონაზე იყო დამოკიდებული.

სატანკო პარკების დიდი ნაწილი მსუბუქმა ტანკებმა დაიკაო. ასეთი ტანკების წონა 3,5-4 ტონიდან იწყებოდა და 20 ტონას, ზოგჯერ 23-საც კი აღწევდა. სქონდა თხელი ფეშანი და შეიარაღებული იყო მცირეკალიბრანი ქვემუხითა და ტყვიამურქვეითი საშუალო ტანკების კლასი 30 ტონამდე წონას 2-3 ტყვიამურქვეითა

და მცირეკალიბრანი ქვემუხით აღჭურვილ ტანკებს აერთიანებდა. მთავარი დანიშნულება ქვეითების საცეცხლე მხარდაჭერა და მონაწილეობის ძლავრად გამაგრებული პოზიციების გარღვევა იყო.

მსმუხ ტანკები მონაწილეობის მძიმე ტექნიკას ებრძოდა და წონით 30 ტონას აღემატებოდა, ხოლო შეიარაღება 3-4 ტყვიამურქვეითსა და ერთი საშუალო კალიბრის ქვემუხითსაგან შედგებოდა.

კლასიფიკაციის ბრტანული სისტემა კრესიერულ და ქვეითთა ტანკებსაც თვალსაჩინება.

კრესიერული ტანკები მონაწილეობ

ვის ზურგში ღრმა რეიდების, კომუნიკაციების მოშლის, მაროვის პუნქტებსა და საწვობების განადგურებისთვის იყო განკუთვნილი. 40 მმ-იანი ქვემუხითა და რამდენიმე ტყვიამურქვეითი შეიარაღებულ ტანკს თხელი ფეშანი, სულს დიდი მარაგი სქონდა და მალე სიქართი გადაადგილება შეუძლო.

ქვეითთა ტანკების შეიარაღლება კრესიერულების ანალოგიური იყო და ბრძოლაში ქვეითების უშუალო მხარდაჭერას უზრუნველყოფდა. შერატყვეოსად დაჯენულს მეტი წონა და ნაკლები სიქარე სქონდა.

დაბევრებსა და კავშირისათვის გასული საუკუნის 20-30-იან წლებს

პროექტი - „მერკავა“

იძულებითი ნაბიჯი 100%-იანი შედეგით

ისრაელური დებიუტი

შექმნის პირველი დღეებიდან ისრაელის სახელმწიფოს მუშობელ არაბულ ქვეყნებთან მუდმივი დაპირისპირების გამო მრავალი ომისა თუ ბრძოლის გადატანა მოუხდა. ომებმა გამოიბრძმედა ისრაელის არმია, რომლის არსენალშიც სამაშულო წარმოების შეიარაღებასა და ტექნიკას დიდი ადგილი ეკავა.

ისრაელში წარმოებულ მრავალფეროვან შეიარაღებაში ნამდვილად გამოჩენილი ადგილი მართლაც მკანკა Merkava-მ დაიკავა. ტანკმშენებლის ტრადიციებსა და გამოცდილებას მოკლებულმა ქვეყანამ პირველი ნაბიჯი მსოფლიოში ერთ-ერთი საუკეთესო ტანკის შექმნით გადადგა.

ამ დროისათვის საუკეთესო ამერიკელი, ბრიტანელი, საბჭოთა თუ ფრანგული ტანკების საბრძოლო თვისებებისა და შესაძლებლობების, დადებით-უარყოფით მხარეთა ყოველმხრივი შეფასების საფუძველზე შეიქმნა მომავალი ტანკის მოთხოვნათა ჩამონათვალი, სადა გათვალისწინებულ იქნა ახლო ამოსავლეთის სამოქმედო არეალის თავისებურებები, გაცილები ომების გაცილები, ეკიპაჟის დაცვის ხარისხის ამაღლების საჭიროება და ა.შ.

საკუთარი წარმოების ტანკით ისრაელი უარს ამბობდა ჯერმანტექნიკის

ომორტზე, რაც სხვა კონკრეტული ქვეყნის (ან თუნდაც ქვეყნების ერთობლიობის) ნება-სურვილზე დამოკიდებულებიდან თავისუფლებდა. შეგახსენებთ, რომ ისრაელისათვის იარაღის მიყიდვასზე რამდენჯერმე საერთაშორისო ემბარგო დაესვა.

ტექნიკურ-კონსტრუქციული კვლევების საფუძველზე ტანკის შექმნის პრინციპული შესაძლებლობა დასახუდა და 1970 წლის აგვისტოში პროექტირების პროცესი დაიწყო.

პროექტის ხელმძღვანელი სატანკო ჯარების გენერალ-მაიორი ისრაელი

ტალი იყო, ხოლო საპროექტო სამუშაოები ფინანსთა სამინისტროს კონტროლით მიმდინარეობდა.

პროექტირებისას განსაკუთრებული ყურადღება ეკიპაჟის დაცვის გაძლიერებაზე გამახვილდა. როცა ტანკის საცეცხლე ძალამ და მანევრირებამ შედარებით უკან დაიწია.

გაცილები ომების მდიდარი ფაქტობრივი მასალის საფუძველზე ტანკების დაზიანებათა ხასიათი გაანალიზდა ამის საფუძველზე დასკვნა გაკეთდა, რომ ყველაზე მეტ დაზიანებებს ტანკის კოშკურის შუბლის ნაწილი იყენდა.

თემის იკავებო

ფოროს გერეკლდა 1-2-ადგილიანი, მუხლეუბებიანი, 4 ტანკამდე წინა ტანკ-პატრუი.

მეორე მსოფლიო ომმა სატანკო ჯარების გამოყენების მხრე ბევრი სახელე მოიტანა და ტანკებს ახალი ტექნიკურ-ტაქტიკური მოთხოვნები წყვენი, რაც უპირველესად საცეცხლე შესაძლებლობების გაზრდას, დაჯერების გაუმჯობესებასა და საჯარი ნაწილის მეტ სამიფლობას ითვალისწინებდა. ახალი მოთხოვნების შესაბამისად შეიყვებლა ტანკების კლასიფიკაციის სისტემა.

ამერიკული სისტემაში მსუბუქი ტანკების ქვეუბნის კალიბრი 76,2 მმ-მდე

გაიზარდა და მთავარ ამოცანებად დაზვერვა და მჭინააღმდეგობის დაზვერვებთან ბრძოლა დარჩა.

სამუშალო ტანკების ქვეუბნების კალიბრმა 83,8-90 მმ-ს მიაღწია და ძირითადი ტანკის დანიშნულება მიიღო.

მჭინააღმდეგობის მძიმე ტანკებთან ბრძოლის გეგმაზე ყვეტან სამუშაოებად ისევ მსამე ტანკები დარჩა, რომლის ქვეუბნის კალიბრმაც 90 მმ-ს გადააჭარბა.

1945 წლის შემდეგომ პერიოდში შექმნილი პირველი თაობის ტანკებში კონსტრუქტორებმა ომის ვაკუუმილები მაქსიმალურად გაითავალისწინეს; გაიზარდა ქვეუბნის კალიბრი, გაუ-

ჯობესდა ჯეუმანდაცვა და ტანკის წინამ იმდენად მოიძარცა, რომ მახასიათებლებით ერთი კლასის სახლეურებს გასცდა.

განდა სამუშალო ტანკის მანევრულობისა და ძერადობის მსამე ტანკების დამახასიათებელ ჯეუმანდაცვასა და საცეცხლე შესაძლებლობებთან შერწყმის საჭიროება.

თვისებრთვად ასეთმა ტანკმა მრავალმხრივი დანიშნულება შეიძინა, ტექნიკურ-ტაქტიკური მახასიათებლებით სამუშალო და მსამე ტანკებზე ბევრად მაღლა დადგა და თანამედროვე არმიებში ადგილი მართლად ტანკის სახით დამკვიდრდა.

ტანკის ფორტალური ხილუეტი სუსტად კომუნიკაციას ხარბილი სისტემების დიდი ნაწილი კორპუსში გადმუდა, ხოლო დაბალირფიდიანი კომუნიკაციის შუბლის ნაწილის ჯეშან-ფორტლებს დახრის დიდი 75%-80% კუბითი სწიეტირული ფორმა მიეცა.

შესაბამისად, კეპაეის ხარბილი ადგილებში დაბლა და ტანკის უკანა ნაწილისაენ გადმოინაცვლა. ასეომა მდებარეობამ მძლე-შეკინეკოსის ზედაის არე გარეკულნილად გაუარესა.

„მერკავას“ კორპუსი და კომუნიკაციის მრავალმრთილი ჯეშნით დაიფარა, რომელიც კეპაეის უკუთხდა და უფრო საიქილად იცავს.

ტანკისაოვის შერჩა საუკუთხო 105 მმ-იანი კუთხეილიანი ბრიტანული L7A1 ტანკის ქეშეების ამერიკული პროტოტიპი M68, რომლითაც ამერიკის არმიის ძირითადი ხარბილი ტანკი

M60 არის აღკურვლი და სწოლის საშორე-სასწრაფით გამოირჩევა.

კონსტრუქციის გართულების თავიდან ახაცილებლად ქეშეის დარტენის ავტომატზე უარი ითქვა და კეპაეკში დამტენი ისეე დარჩა. სამხედროების აზრით, ტანკის უეკტიან მართვის, მოსახხურებასა თუ დაცეკის ოთხკაციანი კეპაეი თვის უკუთხდა გართულებდა.

გასროლების სტანდარტული რაოდენობა 62 ერთეულით განისხილერა, მაგრამ საკუროების შემოიქვეყნო დამატებით კოდე 22-ის მიღება იყო შესაძლებელი.

მოწინააღმდეგვის ქვეითებთან საბრძოლველად „მერკავას“ ორი 7,62 მმ-იანი ტეკიამფრეკევი და კომუნიკაციის გარედან დამატებული 60 მმ-იანი ნაღმსტეკორენი დაემატა.

მრავ-ტრანსმისიის ცხვირის ნაწილში გადმოტანამ და ჯეშანტიხრებით კეპაეისხავან გამოყოფამ კორპუსის შუბლის დაზიანების შემოხეყამაც კეპაეის გადარტენის აღბათობა ბეერად აამალდა.

გამონაბოლქვი

აირების კაერთი გადფეკეხი სუსტების შემოღებით ტანკის, თერმორეულ ეკეპაეის პაზონში აღმონენა საგონილილად გართულდა.

გამოიყვისუფლებული კინოს ერთი ნაწილი ქეშეების შესახებ დანაქეკრებულ, დეკეშნულ უკრეშებს დაიძიო, რითაც ერთდროული დეტრაციის საშემოვლა შემეცირა.

კინოს შორეული ნაწილი დამატებით აღმაინების მისაღებად მოქეწო. განნდა ტანკით ორი კეპაეის გამოშენების იდეა არე ერთი ამბების, ხილი შორეული იხევენებს ან დაჭირთა ეკეკეკითი არის დაკეებული.

კინოში გაეკოდა სეციალური ლეუკი, რომლითაც აღზიანებული ტანკის დარტეება ბეერად უსაფრთხოა.

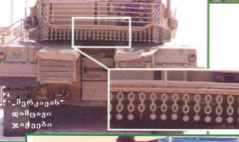
კოდე ერთი ხიხილე, რომელიც პირველად „მერკავასზე“ გამოწინდა, მრავალრაციხონი გადამწილებით აღკურვლი ავტომატური ხანძარმქრობი სისტემა.

პროექტზე შემოაბა სწრაფი ტემპით მიმდინარეობდა და 1971 წლის აბრალში სრულმსაბაბიანი მაცევი დაზიანდა. 1972 წლის პროტოტიპის გამოცდა დაიწყო, ხილი 1974 წლის დეკემბერში საცდელი ნიმუში გამოიცადა.

მომხმ ტეკიამფრეკევი Browning M2

ტანკი კომპოზიტური მისაღის ჯეშნით არის დაფარული

„მერკავას“ დამტევი ჯეშეები

„მერკავას“ ტრანსმისია

„მერკავას“ რიმი თაობა

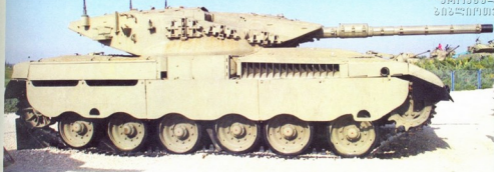
Merkava Mk1

Merkava Mk2

Merkava Mk3

1979 წლის 26 აპრილს ისრაელის არმიას გამოსაცემლად 4 „მერკავა“ გადაეცა, 1979 წლის 29 ოქტომბერს კი „ეიხალის“ მე-7 ჯავშანსატანო ბრიგადის ერთ-ერთმა ბატალიონმა 30 ახალი ტანკი მიიღო.

„მერკავას“ პირველ მოდელში 70% ისრაელში და 30% კი სხვა ქვეყნებში წარმოებული ავრგავტები, ხელსაწყოები და მასალები გამოყენებულა. ყველაზე მნიშვნელოვანი ავრგავტო — ძრავა-ტრანსმისია ამერიკული წარმოების იყო.

ბევრი სიბრუნველ დიდი წონის სხმულების დამზადებამ და გლინგამ შექმნა, მაგრამ ამერიკელ სპეციალისტებთან კონსულტაციებით პრობლემის დაძლევა მოხერხდა.

1983 წელს არმიას „მერკავას“ მეორე — Mk.2 მოდელი გადაეცა. ლიბანის 1982 წლის ომის გამოცლისწინებით კომპონიტური ჯავშნის გამოყენებით კორპუსისა და კომუნარის დაჯავშნა

გაუმჯობესდა. კონსტრუქციური ექვეტის შესამცირებლად ჯავშნის ფილებს შორის სივრცე დიხვლის საწვავით შევსო. ტანკსაწინააღმდეგო ნაღმის მოჭედების შესამცირებლად კორპუსის ფსკერს V-სებური ფორმა მიეცა. კონკურის უკანა ნაწილზე ფოლადის ბურთულეებიანი ჯაჭვებია გაკეთებული. რომელმაც სხვადასხვა ტანკსაწინააღმდეგო საშუალებების ქობანებს პროფიციტება უნდა გაეკეთოს. შეიცვალა ცეცხლის შროვის სისტემა, ხოლო 60 მმ-იანმა ნაღმსატეორცნმა კორპუსის შვინთი გადაინაცვლა.

1989 წლის დეკემბერში ტანკის მომდევნო Mk.3 მოდელი გამოჩნდა. მოდერნიზებულ „მერკავაზე“ შეიცვალა ტრანსმისია, ხოლო ახალი დიხვლის ძრავის სიმძლავრემ 1200 ცხენის ძალას მიაღწია.

ტანკის საცეცხლე ძალა გერმანული Rheinmetall-ის 120 მმ-იანმა გლუვლულიანმა ქვეტმა ბევრად გაზარდა.

გაუმჯობესებული გასროლების რაოდენობა კი 50-მდე შემცირდა.

ტანკი აღიჭურვა სისტემით რომელიც კეობას ელექტრომაგნიტურ დასხივებზე ადრინოილებს და ინფორმაცია მონიტორზე გამოაქვს.

გაუმჯობესდა დაჯავშნა. სპეციალური მოდულური ჯავშნის ბლოკებით მიულ კორპუსზე ქანწებით არის დამაავრებული, ხოლო ფოლადის ფერცლებს შორის შრეები სპეციალური ჯავშნის პაკეტებით შევსო.

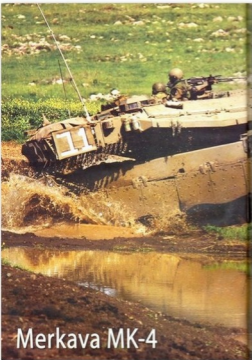
შესამე მოდელის დირებულვამ 2,3 მილიონ დოლარს მიაღწია და წინა Mk.2-თან შედარებით 500 ათასით გაძვირდა.

2004 წლიდან ისრაელის არმია ბოლო მოდიფიცირებულ Mk.4 მოდელის „მერკავებს“ იღებს.

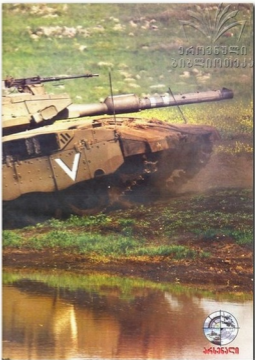
გაუმჯობესდა მოლიანად კორპუსისა და კონკურის ავრგავტ ფსკერის დაჯავშნა. შეიცვალა და უერო სრულყო

Merkava Mk2

Merkava MK-4

Merkava Mk3

ფილა ცეხლის მართვის სისტემა, კონს ნაწილში ისე დაწმა მ-კაციანი დუ სანტის ადგილი.

65-ტონიანი „მერკა“ Mk.4 წელით გაგროლებიანი 1500 ცხვის ძალის დი-ზელის ძრავით აღიჭურვა, მაქსიმალური სიჩქარე შოსეზე საათში 64 კილომეტრს შეადგენს.

შვიარლებში 120 მმ-იანი ქვეშები, ურთი 12.7 მმ-იანი და ორი 7,62 მმ-იანი ტყვიამურტყევი და 60 მმ-იანი ნადშა-ტორიანი დარნა.

სპეციალურად ქუჩის ბრძოლები-სათვის Mk.3-სა და Mk.4-ის ბაზაზე შე-ქმნილია „მერკა“ LIC-ი, რომელსაც 12.7 მმ-იანი ტყვიამურტყევის მოდული აქვს. მოდული ტანკის შიგნიდან იმარ-თება და შენობების ხაროვლებში გან-თავსებული სამიხეების წინააღმდეგ უწყობიანად მოქმედებს.

„მერკა“ სპეციფიკურია ტანკია, რომელიც ისრავლმა საკუთარი მოიხ-ონების საფუძველზე შექნა და თავისი მადალი საბრძოლო თავისებებები, კეიპა-

ვის დაციეს მადალი სრქმენე უწყველ-ჯერ გამოვლინა. უნიტლიქსიქს

1982 წლის ლბანის ომში 7 „მერკა-ვა“ Mk.1 დაზიანდა, მაგრამ არც ერთი არ აფეთქებულა და არც ცხელი გასწვნია. ლბანის შიორე, 2006 წლის ომში, ისრაელის ოფიციალური მონაცემებით მწუხობრიდან 20 „მერკა“ გამოვლ საიდანაც 6 ნაღმზე აფეთქდა და 14-დზიანებები ტანკსწინააღმდეგო რა-კეტების ან ხელეკუმბარების ზემო-ქმედებით მიიღო.

აღწერილია ერთი შეშობვევა, როდესაც უკვე ჯაქშანგაზერეტში „მერკას“ კიდევ 23 რაკეტა და ხელე-უშვარა მოხედა, მაგრამ ჯაქშანში მწ-ლა აფეთქებას გაუძლო... რამდენიმე ხნის წინ რუსულ საიერ-

Merkava Mk4 გამოდენაზე (ძადა ფოტო) და... საბრძოლო მო-ქმედებების დროს (ზედა ფოტო)

ებსა და ინტერნეტფორუმებზე ჭირი გაერეცელდა, რომ საქართველ „მერკების“ შეტენას აპირებდა. იმსა-კი წერდნენ, რომ ებრაული ტანკები უკვე სამოფეინილი იყო და მისთვის ტუ-ქვესონალიეს მოიხალება დაჩქარებულ ტემპებით მიმდინარეობდა. თუშეა-როგორც შემდგომში განვითარებულს მოელოვნება აწენა, ეს დეზინფორმაცია სხვა, მშვენი ნიუტების დარად, რუსულ საზოგადოებაში საქართველის მტრის ხატის შესაკუნეულად გამოიყენებოდა...

არადა სამხედრო საქმეში ოდნე-მაინე ვარჯეული კაცისთვის თვედინე-ნათელი იყო, რომ „მერკა“ საქართვე-ლის პირობებისათვის ფაქტობრივად გამოუსადეგარა. ტანკის დიდი მასა, ის ფაქტორია, რომ მას უდაბნოს კლიმა-ტისთვის ქნიდნენ და ძვირად დარბე-და მომსახურება ხევის ეკონომიკურ კლიმატურ, თუ რელიეფურ პირობებში გამოდენების ხელს შეუწოლის.

შალვა შოშიბერიძე

„პაიკი-მინა“ კლასის პართიული რაკეტები

დასასრული. დასწესი იხილოთ
„არსენალი“ №3, 2010

ამერიკელი ტანკინაინაიდლო კომპლექსი TOW-ის ექსპერტიზის მუხლებად, მას ერთი მწიშნელენი ნაღვი ჰქონდა, — სტარტის შემდეგ ის მეთვლით იმაროვდა. რაკეტის ფრენის საქმე და დისტანცია მეთვლის კოპის გამოვლა და თავი მეთვლის სივრცეში დამოკიდებული. ამიტომ 70-იანი წლების დასაწყისში ამშ-ის დასწესი მუშაობა ახალი სახის ლაზერულ-დამიზნულად საუთაიკო ტანკინაინაიდლო მართავი კომპლექსი, რომელიც Hellfire (Hellbom, Laser, Fire and Forget — სამეულმფრენო, ლაზერულ-დამიზნული, ავთოსილუ და დაივიწი) ქოდა. რაკეტა, რომელიც ნიშნული AGM-114 მიაღი, მონაინაიდლოის ტანკების, ზურკებისა და გამგებრული იბიექტების გასანადგურებლად იყო გაქყოფილი. 1971 წლის მისი წინასწარი პროექტარება დაიწყო, ხუთი წლის შემდეგ კი ამშ-ის არმიამ ფირმა Rockwell International-თან რაკეტის შექმნა და მის სერიალ წარმოებაზე გააფორმა კონტრაქტი.

რაკეტა AGM-114A გამოსაცელებად შეუქმნაფრ „კობრას“ ბორტიდან 1978 წლის გაულეს, 1985 წლის კი ამშ-ის არმიამ კომპლექსი შეარაღებამი მიაღი. საბაზო ვარაინტად ხულ 31616 რაკეტა გამოუქეს.

ცოტა ხანში სამხედრო-სახლავო ფლტის ავიაციისა და ამშ-ის საზღვაო ქვეითი კორპუსისთვის შექმნა მიაღი-ეკაცია AGM-114B. ახალი რაკეტა მერეფაინაინაიდლოქვიანი ძრავით აღქურეს.

შემდეგმა მიაღიეკაციამ ნიშნული AGM-114C მიაღი. ეს ვარიანტი გაუმჯობესებული ლაზერულ-დამიზნულია ფილდამიზნების თვით აღქურება და ცულ მერეკობარობებზე შეუქმლა მოქმელება. წინაბობებდთან შედარებით

რაკეტის უფრო დაბალი ფრენის ტრაექტორია აქეს. ამშ-ის არმის შეარაღებამი მიაღების შემდეგ, რაკეტით შეუღების სანაბრო-სარტელური ძალები დაბნტრეიდნენ. ისინი ახლი დისტანციებზე საღვინტრო და მერე წყადწყვის საბრძოლო ბომბლების გასანადგურებლად ახლი ბომბდამიზნული რაკეტის უქმდნენ. კონტრაქტი 1987 წლის გაფორმა და კომპლექსი ნიშნული RBS-17 შეუღების შეარაღებამი შეუდა. დამეკვის მოიხეინი რაკეტა მსხრეფად-ფეგავისური საბრძოლო ქობინით აღქურეს.

პირული სამი მიაღიეკაციის რაკეტის სიგრე 1,63 მ-ს დამეტრო. კი 17830-ს შეუღების. რაკეტის სასტარტო მასა 45,7 კგ-ია, საინაღე 8 კგ კუბულაციური ტაბის საბრძოლო ქობინზე მიაღის. ძალური დანაიდარის სახით რაკეტა შეარაღვიანი რაკეტული ძრავითა აღქურელი, მისი გამეგრების დისტანცია 8000 მ-ია. რაკეტის დამიზნება ნახურად აქტიური ლაზერული სისტემით ხდება.

1991 წლის დანამკერი ვერშის მერე ტანკებისა საბრძოლველად შექმნა რაკეტის ახალი მიაღიეკაცია AGM-114F, რომელიც ტანკური ტაბის კუბულაციური საბრძოლო ქობინი ჰქონდა.

თავიდან რაკეტა მერსექციული შეუღმფრენ AH-64 Apache-სთვის შექმნა, მას 8-ან 16 ასეთი რაკეტის წლებმა შეუღლა. რაკეტების ათელები რთხილონიან გამშეებს დანადგარებზე, შესაბამისად, შეუღმფრენის გარე საციდის ერთ წურტულზე რთხი რაკეტა მერდება. ამ შეუღმფრენის გარდა, რაკეტის გამშეენა: AH-1W, OH-58D, UH-60A, A129, Lynx, SH/HH-60, S-70, RAH-66, AS-532 და UH-1-ის ტაბის შეუღმფრენებთან და A-10, AV-8B, F-5E, F-16, F/A-18, OV-10D-ის ტაბის თვითმფრინავებთან და უბილტო საფრეი აპარატებთანაც შეუღლება. მთი ბორის არიან MQ-1B Predator-ი, MQ-9 Reaper-ი, MQ-1C Warrior-ი.

არბეობს ამ ტაბის რაკეტის გამეგრების რაღვინზე მუოდი, რაც სამხისის მიათების მერდებე დამოკიდებული. სამინის ვერხონომური მიათების შესხეევამი (მატარების ბორტიდან), ლაზერული სხეით სამხისის მონინე რაკეტის სამხინგლე მიაღი ფრენის განმეღლა-მა საჭარო. ამ შესხეევამი სამხისის მონინეგას და ილერეოეკაციას თვითინ ახდენს. სამხისის გარტო მიათების შესხეევამი, რაკეტის მატარებელი მხოლოდ უშეებს მას, სამხისის ლაზერული

დღევითის რაკეტა Hellfire ტანკებისა და ვერხინტენიკისთან საბრძოლველად. აშშ-ის დამრტემელი შეუღმფრენების მთავარი იარაღია

რაკეტა Hellfire ტროლიზი

სხვით მონიშნვა კი სხვა საფრენი აპარატთან ან მანძელ შუაფი ადამიანის მერ ხდება.

აღნიშნულ ორ მეთოდიან ერთად, არსებობს რაკეტის გამყვების ოთხი რეჟიმი, რომლებიც სამ ფაქტორზეა დამოკიდებული: სამიზნეზე არსებულ დისტანციამ, ამინდსა და რელიეფზე. პირველ რეჟიმს LOBL-ი (Lock-on Before Launch — სამიზნის „დაჭერა“ რაკეტის გამყვებამდე) ეწოდება. ამ რეჟიმისას, რაკეტის ტვითადმიხრების თუი სამიზნეს რაკეტის გამყვებამდე აუცილებს. ამ მეთოდის უპირატესობა ის არის, რომ ეკიპაჟს შუიძლია დარწმუნდეს რაკეტის მერ სამიზნის დაფიქსირებაში, შუიერ რეჟიმისას — LOAL-DIR-ი — რაკეტა სამიზნეს გამყვების შუიძვე აუცილებს. მართალია, ამ დროს რაკეტა უფრო დაბალ სიმაღლეზე მოერინებს, სამაგიეროდ, ეკიპაჟს არა აქვს სამზალება, დარწმუნდეს რაკეტის მერ სამიზნის დაფიქსირებაში.

ბოლო ორი რეჟიმი მატარებელ საშუალებას უკუი დამხლეისთვის რელიეფის გამოყენების საშუალებას აძლევს და შუსადამისად, ზრდის მის საციკლებლისარინობას. ეს რეჟიმებია LOAL-HI (Lock-on After Launch — High — სამიზნის დაფიქსირება სტარტის შუიძვე ფრენის მაღალი პროფილით) და LOAL-LO (Lock-on After Launch — Low — სამიზნის დაფიქსირება სტარტის შუიძვე ფრენის დაბალი პროფილით). პირველის შუიზოვევაში, სტარტის შუიძვე რაკეტას 300 მ-შიე სიმაღლის ზღუდეების გადალახვა შუიძლია. მაგრამ, როდესაც რაკეტას უწყებს ისეი ხარეეებში ფრენა, როგორცია სილი, მკვერი ბოლო ან დრეებლები, სამიზნის მიმითეებლი, წვეტეს სამიზნის დაზერეობა სხვით მონიშნებას და რაკეტა კარევის სამიზნეს. ეს პრობლემა 1991 წელს ოპერაცია „უდაბნოს ქარიშხლის“ დროს გამოლინდა. ანე შუიქნა მოდიფიკაცია AGM-114K Hellfire II, რომელზეც დამიზნების სისტემის გაუმჯობესებასთან ერთად, ფრენის სიქარე 1,1M-შიე გაზარდეს. მანზე უფრო ძლიერი ტანდემური საბრძოლო ქობინი და ციფრული ავტომატილი დაეყენეს.

რაკეტა Hellfire-ის ოჯახის ერთადერ-

თი მოდიფიკაცია, რომელიც სრულია შუიხაბაბება კრეტრიუმს „გაისროლე და დაიფიქსი“, AGM-114L Hellfire-Longbow-ი, რომელიც აქტური რადიოლიკაციური თვითადმიხრების თვითაა აღჭურვილი. ამის წყალობით მისი გამოყენება დელდამის ნებისმიერ პირობებში, ნებისმიერი მუტროპირობების დროსაა შესაძლებელი. რაკეტა მოდერნიზებული AH-64D-სა და ახალი თიბის RAH-66 Comanche-სთვის შუიქნა. მისი გამოცდა 1994 წელს ნატარა, ოთხი წლის შუიძვე კი ახალი კომპლექსი ამ-ის არმიის შუიარალებში შუიქნა.

რაკეტის თვითადმიხრებზე ოცეს სამიზნის დაფიქსირება 12-დან 16 კმ დისტანციამე შუიქნა. თუად რაკეტის მოქმედების დისტანცია შილიოდ 9000 მ-ია.

დღეს რაკეტის სხვადასხვა მოდიფიკაცია ამ-ის გარდა, ავსტრალიის, ევრალების, საფრანგეთის, საბერძნეთის, იტალიის, ისრაელის, იაპონიის, ქუიევის, ლიბიის, პოლანდიის, სორევის, ტაიუნის, ხინგაურის, შუედეთის, თურქეთის, გაერთიანებული არაბთა გაერთიანებული

სამაროებისა და დიდ ბრიტანეთის შუიარალებშია.

60-იანი წლების ბოლოს მართიკ ტანქსაინიალმდელო კომპლექსებზე შუიქნადა ვეროდელო ქვეყნებაც დაიწეს. საფრანგეთისა და გერმანიამ საერთო კონტინი Euromissile შუიქნეს. ახალი კომპლექსი, რომელსაც HOT-ი ეწოდა, მინიალმდევის ტანქების, ბუნკერებისა და ვაზაზელი ობეკტების გასანადგურებლად გაჩეურენილი და მისი გამოყენება როგორც სტაციონარული, ასევე მობილიური სახეული და სამეულმფრერი დანადგარებთან შუიძლება.

რაკეტის გამყვება მინიალმდევისკენ დამიაღებული სატრანსპორტო-გამყვების კონტეინერიდან ხდება. შუეულმფრერს მეთუი ოპერატორი სამიზნეს მისანს იღებს და გასროლის დილაკს თიის აჭერს. დროის ძაღზე შიეერ მინაქვეთის აქტერდება რაკეტის გეროსკოპი, ისეუბა რაკეტის კაღზე გათავსებული მქქნაი და შუიქნაბას იწყებს სასტარტო მრეა, რას შუიდეაც რაკეტა სატრანსპორტო-გამყვების კონტეინერს ტოვებს. 30-50 მ-ის გაერენის შუიძვე დამეცელი ისინება და ამევიქი შუეერება. დაახლოებით 1 წმ-ის განმეულბაში რაკეტა 250 მ/წ სიქარეს აუთარბს. ამ დროს ოპერატორს ოპერატორ სამიზნის მარტრია მანამე უღებს. რაკეტის ფრენის ტრაექტორიიდან გადახრის ან სამიზნის ამობრეების შუიზოვევა ოპერატორი შუსაბამის ბრძანებებს რაკეტის მორტს მეთუილებს საშუალებით გა-

ფრანგულ-გერმანული ტანქსაინიალმდელო რაკეტა HOT-ი და შუეულმფრენ Gazelle-ზე მისი გამოყენების სემია

საავიაციო პირარავე

დაცემს. მდებრელი მონაცემები სპეციალურ მოწყობილობას გადაეცემა, რომელიც რაკეტის საქმების წვეთს ექტრონის გადახრას უზრუნველყოფს.

სამაზო ვარიანტში HOT-1 რაკეტის სიგრძე 1275 მმ-ს, კორპუსის დაამტერი კი 136 მმ-ს შეადგენს. რაკეტა 29 კგ-ს იწონის, სადამავე 6,5 კგ საბრძოლო ქობინზე მოდის. რაკეტაზე ორსაფეხურიანი (სასტარტო და სამაზო) შეარსებულია მრავალფუნქციანი, წვეთი ფრენის სამაზო უზანავი 500 კეპალი. რაკეტის გამოყენების მინიმალური დისტანცია 75 მ-ს, მაქსიმალური კი 4000 მ-ს შეადგენს. ამ მანძილის დასაფარად მას 17,3 წამი სჭირდება.

1985 წელს შეუქმნა რაკეტის მოდიფიკაცია HOT-2, რომელსაც კომპლექსური საბრძოლო ქობინი ჰქონდა. ამის გამო მისი კორპუსის მაქსიმალური დაამტერი 150 მმ-მდე, წონა კი 32 კგ-მდე გაზარდა. 1998 წელს კი რაკეტის უკანასკნელი მოდიფიკაცია HOT-3 შეუქმნა, რომელსაც უკვე ტანდემური საბრძოლო ქობინი ჰქონდა. წინამორბედებისგან ის უფრო სრულყოფილი ელექტრონული შეთავსებით გამოირჩეოდა. ამ მოდიფიკაციის რაკეტის სიგრძე 1300 მმ-ია და ის 33 კგ-ს იწონის. კორპუსის იმვე დაამტერის შენარჩუნებისას 6,48-კგ-იანი საბრძოლო ქობინის წყობითი მას 1300 მმ სისქის ჯეჟნის გახურება შეუძლია, მაშინ როდესაც HOT-1-ის და HOT-2-ის, შესაბამისად, 800 და 900 მმ სისქის ჯეჟნის გახურება შეუძლია.

რაც შეეხება კომპლექსის შეუქმნაფრთხელ განთავსებას, გერმანული ვეჭის რაკეტა Bo-105-ის ტიპის შეუქმნაფრთხელ ათავსებდნენ, სამ-სამ ცაღის თითო ბორბზე. ფრანგები კი ამ მანძილზე SA.341F Gazelle-ის ტიპის შეუქმნაფრთხელ იყენებენ, რომლებიც ოთხი რაკეტით არიან შეარსებული — ორორი თითო ბორბზე. ფრანგები ამ შეუქმნაფრთხელ დეჟელე იყენებენ. კომპლექსის ბოლო მოდიფიკაცია ვერბული დანრტყელი შეუქმნაფრთხელ Tiger-ის შეარსებულია ავსტრალიის შუიის.

სამუქმლამფრთხი ვარიანტში კომპლექსის სხვადასხვა დროს იყენებდნენ და დელეკ იყენებენ: ანგოლა, კამერუნი, ტაიმი, ეკვადორი, ეკვატორული სურინამი, ვერმანია, ტრაიე, ქუვეთი, ლიბანი, მაროკო, კატარი, სირია, არაბთა გერითანებრელი საამრაიები.

სამკრთია კემპრის შეარსებაში სამუქმლამფრთხი ტანსმონადამფრთხე მართოვი კომპლექსი ШУРМ-Б-ის მოღვების შემდეგ, დაწყო მუშაობა მის გაუმჯობესებაზე. ახალი კომპლექსი წინამორბედის მსგავსად იმვე სამსრფების ტანსების, ბრუნებლისა და გამაგრებული ობიექტების გასან-

კომპლექს ATAKA-ს ტანდემური კომულაციური საბრძოლო ქობინით და რაკეტების, Ka-52-ისა და Ми-28მ-ის ტიპის შეუქმნაფრთხელზე განთავსების სქემა

აღფრუტლად იყო განკუთხნილი. ამვე ფრთხიების მოწინააღმდეგის ცოცხალი ძალისა და დაბადე სიმაღლეზე მკრთე სინკრით მერენი საფრთხი აპარატების განადფრება შეუძლებ.

ახალი რაკეტა 9M120 წინამორბედის ბაზაზე შეუქმნა და მასში უფრო ძლიერი მრავა და საბრძოლო ქობინია გამოყენებული, რამაც გაზარდა კომპლექსის გამოყენების დისტანცია და ჯეჟმანგამტანობა.

რაკეტის გამოყენების შესახებ კეიბაიის გადწვეტრალების შემდეგ, ოპერატორი ობიექტი საბრძოლის მარცერს სამსრფის ამოხეფს. ამის შედეგად დაბრუნებული მანძილშიში სამსრფულ არსებულ დისტანციას აუტომატურ რეჟიმში ზომავს და მონაცემები დისპლეზე გამოისახება. როდესაც შეუქმნაფრთხი რაკეტის გამოყენების ზო-

ნამი შედის, დისპლეზე გამოდის ინფორმაცია, რომ სამსრფე განადფრების დისტანციაზე იმყოფება და ოპერატორი გასროლის დელეკ აჭერს ხელს. რაკეტის ფრენის დროს, სამსრფის განადფრებაზე, ოპერატორს სამსრფის მარცერი სამსრფე უნდა ჰქონდეს დაბრუნებული.

კომპლექსი ATAKA-ს შეუქმნაფრთხელში შეუქმნაფრთხი რაკეტები სამ ვარიანტად იწარმოება: 9M120 ტანდემური კომულაციური საბრძოლო ქობინით ამ მოდიფიკაციის რაკეტის სიგრძე 2100 მმ-ს, კორპუსის მაქსიმალური დაამტერი კი — 130 მმ-ს შეადგენს. რაკეტა 49,5 კგ-ს იწონის, სადამავე 7 კგ საბრძოლო ქობინზე მოდის. სატრანსპორტო-გამაგრებ კონტეინერთან ერთად ის 79 კგ-ს იწონის. რაკეტის ფრენის მაქსიმალური სიჩქარე 500 მმწ-ია და

დღეისთვის ტანკანინიალმდეყო მართავად, კომპლექს მცდეხის მთავარი მომხმარებელი Ka-50-ის ტიპის დამრტყმელი შევულმტრენია

მისი გამოყენება მინიმალურ 400 და მაქსიმალურ 6000 მ დისტანციებზე შეიძლება. ამ მანძილის დასაფარად მას 14,5 წამი სჭირდება. რაც შეეხება ვეგენგამტანობას, რაკეტის დანამიკური დატვირთვა მდგამარსებული 800 მმ-იანი ჯგუფის გახერხება შეუძლია. ამ მოდიფიკაციის მოდერნიზებული ვარიანტ 9M120M-ზე ეს ციფრი 950 მმ-მდეა გაზრდილი. გამოყენების დისტანცია კი — 8000 მ-მდე.

რაკეტის მოქრე ვარიანტი 9M120M ფუტავიერი სარბხოლო ჭობითი აღჭურვება და, მართიდად, მონინააღმდეგის ცოცხალი ძალისა და შეუკავშირე ტექნიკის განსადავგურებლად არის განკუთვნილი. მესამე ვარიანტი კი, 9M220M, საფრენი აპარატების განსადავგურებლად. ამ მოდიფიკაციის რაკეტა არა კონტაქტური ამფიფიკური არის აღჭურვილი და სახვირო საბზზნუნუნე მასთან მაქსიმუმ 4 მ დისტანციებზე გაფრენისას რეაგირებს. რაკეტა მსხვერპლად სარბხოლო ჭობითი აღჭურვილი და მისი გამოყენება მაქსიმალურ 7000 მ დისტანციებზე შეიძლება.

კომპლექსის გამოყენების ვეჯღაზე ექვეტრანი დისტანციები 800-4000 მ-ია. ამ მუხებზე მონინააღმდეგის ტრანკის განსადავგურების აღბათობა 0,65-0,9-ზეა. კომპლექსი გამოიყენება: მოიერიერ-სადავგურე შევულმტრენებზე Ми-8АТМШ (რეა რაკეტა), დამრტყმელ Ми-24П-ზე (16 ცალი), Ми-28Н-ზე (16 ცალი), Ми-35П-ზე (16 ცალი), Ка-52-ზე (12 ცალი). დღეს კომპლექსი რუსეთისა და ევრაფილის შუარაღებლისა.

სხვათა შორის, ეს კომპლექსი ჩვენს ჩრდილოელმა მუხებელმა ჩვენს წინააღმდეგე გამოიყენა: 2007 წლის 11 მარტის დღეს რუსულმა შევულმტრენმა, კოდორის ხეობაში მდებარე აფხაზეთის დედაქალაქი მთავრობის მმართველობით რაკეტა ისროლა. რაკეტა შერბინა პირველ საოიულს მოხვდა და ევლელს არცთუ პა-

ტრან ნახერხები დატოვა. მისმუნე დაიწყო დეფა, თუ რა სახის იარაღი გამოიყენა რუსებმა. თვლდაცვისა და უმსრობების კომიტეტის თავმჯღობარის ინტერვიუმში ითქვა ის, რომ ცვეხლი უმსროვი საფაციო რაკეტებით იმსრობოდა. თუცა ეს განტახლება შორსაა რეალობისგან, რადგან უმსროვი რაკეტების გამოება მინიმალური ზაღბის შემოხვევაშიც კი წველად ხდება, შერბინა კი მხოლოდ ერთი რაკეტა მოხვდა. ვარდა ამისა, საპერი თვლდასზბა დამით მოხდა და შესაბამისად, შევულმტრენს დამით საშოქუდო აღტყვიელობა უნდა სჭიროდა. იმის გამოირაიებ, რომ ეს Ми-28Н იქნებოდა, შეიძლება, რადგან მამს ამ შევულმტრენის სერიულად წარმოება ახალი დეექტრული იყო. ამბტრეც შეიძლება ვერარუდოთ რომ ეს მოდერნიზებული Ми-24П (П-Пушечный, Н-Ночной) იყო, რომელზეც დამის საბოიფიზური სისტემა დამრტყმელი. მისი ვადაცვის საშედრო ნაწილებისთვის 2004 წელს დაიწყო და პირველად ეს შევულმტრენი ჩრდილო ეკვასიაში დილკორებოლმა რუსებლმა საფაციო პოლტემბს მიიღეს. ამ შევულმტრენის მთავრ შუარაღებსა კი სწორედ კომპლექსი Атака წარმოადგენს.

სწორედ წარმოებაში მოიერიერე Су-25-ის გამოების შემდეგ, 1981 წელს დაიწყო მუშაობა მისი ტრანკსინინააღმდეგე მოდიფიკაცია Су-25Т-ს შექმნაზე. თითომერბინების დანამულებიდან გამოიბინარე, დაიწყო მუშაობა ახალ სარაკეტო ტრანკსინინააღმდეგე კომპლექსზეც. თითომერბინების ახალი მოდიფიკაციის წარმოება, ისევე როგორც მისი საბაზრო ვარიანტისა, ითბილისის საფაციო ქარხანაში უნდა მომხდარიყო. ახალი კომპლექსი, რომელსაც Вихрь-ი ქიოდა, მონინააღმდეგის დადექრული ტექნიკის, ტრანკების (ამ შემოხვევაში მთავრ მტრეტყებს ამერიკული Abrams-ი და ვერმტრენი Leopard-ი წარმოადგენდნენ) და 800 კმ/სი სიქქართ

მთრენი საფრენი აპარატების განსადავგურებლად იყო განკუთვნილი. [1] [2] [3]

ახალი ტრანკსინინააღმდეგე მოიერიერების სერიულ წარმოების ხელი საბოიო ექრების დამლაშ შეუძლია. ითბილისში 199 წელსვე მხოლოდ 12 თითომერბინების გამოება მოქსწრო, რომელსაც რუსებმ გადავებნა. კომპლექსმა გამოების დამრტყმელ შევულმტრენებზე დაამკედრადგული.

კომპლექსის შემადგენლობაში დამსრული სხვიით მართავი ზუბტურიით რაკეტა 9A4172, ხედილი-საბზზნუნე სისტემა Шквал-ი, რომლის გამოქრეცაც როგორც დეფა ასევე დამთავ არის შესაძლებელი და საფაციო-გამტრენი მონინიკობადა შუის. რაკეტის სავრება 2750 მმ-ს, სრახვის მაქსიმალური დამტრენი კი 130 მმ შეიადგენს. რაკეტის სასტატგრო მასა 45 კგ-ია, სადასავც 10 კგ ტრანკული ტრახის კომულიაციო-მსხვერპლად-ფუტავიერი სარბხოლო ჭობინუნე მოდის. მისი ვეგენგამტანობა 1000 მმ-ია. სატრანსპორტო გამტრენე კონტეინერთან ერთად რაკეტა 5 კგ-ის იმონის. ძალური დანდაგობის სახით რაკეტებზე გამოქრეცებულია მყარსაწვევით რაკეტული ძრავი, რომელიც მას 600 მმ/ს (2160 კმ/სი) ტოლ მაქსიმალურ სიქქარეს ათიარბინებს. დღისით რაკეტა გამოიყენების მაქსიმალური დისტანცია 1 კმ-ია, დამით კი — 5 კმ. მაქსიმალური მანძილის დასაფარად რაკეტას 28 წამი სჭირება, 6000 მ-ს კი 14 წამი იფრავს.

სატრანსპორტო-გამტრენი კონტეინერთან, რომელსაც რაკეტის შერბინა 11 წლის განმეელობაში შეიძლება, რაკეტის გამოტორენიდან დენის მუხტის საშუალებით ხდება და ევლე მურე ირთიება რაკეტის საბაზრო ძრავი.

საბზზნუნე 12 კმ-ში ყოფინისას, ჯტრანსტრად ირთიება ადელოდგურებლის ტელევიზორი სკანირების რეგემა. კანბინში ტელევიზორე ვერბინუნე საბზზნუნე აღმოჩენის შემდეგ, მთრენიდან საბზზნუნე მარეკის მანბნ ამბტყვის რაკეტის უმუხტება რაკეტა დასრული მანძილმობის სხვი მადაცხა. კომპლექსი ერთდროულად ორ რაკეტის გამოების საშუალებას იძლეუ.

Вихрь-ის გამოიყენება თითომერბინებზე Су-25Т-სა და Су-39-ზე შეიძლება. ითოიულად მთავბნ 16 რაკეტა მათქეს, რეა რეა თითო გამტრენ მონინიკობადაზე. რა შეეხება შევულმტრენებს, კომპლექსი დამრტყმელ Ка-50-სა და Ка-52-ზე გამოიყენება. ითოიულად მთავბნ 12 რაკეტა მათქეს, ექვს-ექვსი თითო გამტრენ მონინიკობადაზე. თანაკ ირთეე შემოხვევაში გამტრენი მონინიკობადა იხეა მონინიკობადა, რომ ვერტკავალერ საბრტყმე 10 ვრადუსში შეუძლია მობრბობა.

პერსპექტიული ამერიკული
რაკეტა AGM-169-ის
საიდვლი გაშვება

1990 წელს სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკამ ფართო საზოგადოებას ახალი მართვი ტანკსწინააღმდეგო კომპლექსი ZT3 წარუდგინა, რომელზეც მან მუშაობა 80-იანი წლების შუახანებში დაიწყო, კომპლექსი ერთდროულად სამ ვარსიანად შეიქმნა და მისი განთავსება შეველმფრეზე, ტანკსწინააღმდეგო თილისიან მანქანაზე და ქვეითისთვის განკუთვნილ გადასატან დანადგარზე შეიძლებოდა. საუბაიყო ვარიანტის განთავსება, რომელზეც გამოვლი 1990 წლის დასაწყისში გაიარა, Puma და Sokol-ის ტიპის შევლმფრეებზე ხდებოდა.

1993 წელს შეიქმნა რაკეტის გაუმჯობესებული ვარიანტი, რომელზეც ნიშნული ZT-35 მაილი. ახალ ვარიანტზე განთავსდა ციფრული ავტომატიკის მქონე გუბერატორული დამზნების სისტემა და უფრო ძლიერი საბრძოლო ქობინი, რომელსაც ამერიიდან დინამიკური ჯეჟმის მქონე ტანკების განადგურებაც შეეძლო (ჯეჟმანგამტანობა 1000 ჰმ). საბაზო ვარიანტში რაკეტის სიგრძე L35 მ-ს, კორპუსის დიამეტრი კი 127 ჰმ-ს შეადგენს. რაკეტა 19 კვ-ს იწონის, საიდანაც 2,8 კგ საბრძოლო ქობინზე მოდის. ძლიერი დანადგარი სახით რაკეტაზე მყარსაწყვიანი რაკეტული ძრავა გამოიყენება, რაკეტის გამოყენების მაქსიმალური დისტანცია 4000 მ-ია.

რაკეტა უშუაღუნ სპეციალური გაშვების მოწყობილობიდან, რომელიც ოთხ რაკეტაზე გათვლილი. მოწყობილობიდან რაკეტა მთიერ სიმაღლირის მყარსაწყვიანი ძრავით გამოიტყორცნება. კონტეინერიდან გამოსივლის შემდეგ რაკეტის ფრთები და საყუბი იშლება და იბრუნება საბრძოლო ძრავა, რომელიც რაკეტას მაქსიმალურ 330 მ/წმ (1188 კმ/სი) ტილ სიჩქარეზე ასქარებს. მაქსიმალურ დისტანციაზე საფრენად რაკეტის

Roovalk-ის ტიპის დამტყმულ შეველმფრეზე დაიწყო მუშაობა და კლასიდან გამოსდინარე, მისი შეიარაღების არსენალში ერთ-ერთი მწინავე ავადი ტანკსწინააღმდეგო მართიად რაკეტებს უნდა დაეკუთვნებინა. თივდამარეველად არსევიანი ამერიკული Hellfire-ზე შექრდა. თუცა აშშ-ში უარი თქვა სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკისთვის ამ რაკეტების მიწოდებაზე და ეს უკანასკნელი იძულებული შეიქნა ახალი სამველმფრეო ტანკსწინააღმდეგო მართიადი კომპლექსი თივად შეიქმნა. მუშაობის ფირმა Kentron-ი შეველა და 1995 წელს პარიხის საერთაშორისო ავიაკოსმოსურ სალიონზე პირველად წარადგინეს კომპლექსი ZT-6 Mokopa. რაკეტის სიგრძე 1,8 მ-ს, კორპუსის დიამეტრი კი 178 ჰმ-ს შეადგენს. რაკეტის სასტარტო მასა 53 კგ-ია და მისი გამოყენება მაქსიმალურ 10000 მ ტილ დისტანციაზე შეიძლება.

რაკეტაზე ტანდემური ტიპის კუმულიაციური საბრძოლო ქობინია გამოყენებული, რომელსაც 1350 ჰმ სიხის ჯეჟმის გახვრეტა შეუძლია. ZT-6-ის დამზრება ლანკრული სხივი ხდება. დღეს რაკეტა მხოლოდ Roovalk-ის ტიპის დამტყმულ შეველმფრეზე გამოიყენება.

2000-იანი წლების დასაწყისში, აშშ-ში დაიწვეს მუშაობა ახალ პერსპექტიულ ტანკსწინააღმდეგო კომპლექსზე, რომელიც შეიარაღდება მიღების შემდეგ არსებულ კომპლექსებს Hellfire-ს, Maverick-სა და TOW-ს ჩანაცვლებს. 2004 წელს ახალ კომპლექსზე, რომელსაც AGM-169-ქრია, კომპანია Lockheed Martin-ი დაიწყო მუშაობა. მომავალი წლის სექტემბრში კი „აახის“ ტიპის შეველმფრეიდან რაკეტის პირველი საიდვლი გაშვება შეედა. რაკეტის სიგრძე 1,775 მ-ს, დიამეტრი კი 0,178 მ-ს შეადგენს. რაკეტა 49 კვ-ს იწონის და მისი გამოყენება მაქსიმალურ 28 კმ დისტანციაზე შეიძლება. საბრძოლო ქობინის სახით მასზე ტანდემური ტიპის კუმულიაციური ქობინი გამოიყენება.

ამიამდ კომპლექსი გამოცდების გადის და ჯერჯერობით მისი შეიარაღებაში მიღების თივად უცნობია.

თივმარ პულსაგვილი

რაკეტა ZT-6 და დამტყმულ შეველმფრეზე Roovalk-დან მისი გაშვების მომენტი

ტის 18 წიბი სიწრდება. რაკეტის დამზრება ლანკრული სისტემაზე ხდება, მაგრამ კომპლექსში დამიზნების ნახევრად ავტომატური სისტემა გამოიყენებული, რის გამოც ოპერატორს ოპტიკური საბიზნის მართვი საბიზნეზე რაკეტის მოზვედრამდე უნდა პიწინდეს გაქრებული.

90-იანი წლების დასაწყისში სამხრეთ აფრიკის რესპუბლიკამ საკუთარ AH-2

განკეგი კორეილან სხინვალის ოჯახი

ლიბანის პირველი ომი

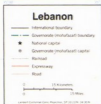
გაგრძელება. დასაწყისი იხ. „არსენალი“ №24-26, 2009 — №1-3, 2010

გაულის საუკუნის 70-იანი წლების შუა წლებიდან დღემდე ხმელთაშუა ზღვისპირას მდებარე ლიბანში პალესტინელითა მისუზნით არაერთი ომი გადაიჭრება.

თავის დროზე ქვეყანამ ათასობით მშვიდობიანი პალესტინელი ღვრ-

სირიელითა საბჭოთა წარმოების ტანკი T-55

ვილი და სხვადასხვა პოლიტიკური მიმდინარეობის რადიკალური პალესტინური ორგანიზაცია შეიქმნა. ამ უკანასკნელებმა ხელისუფლების ლიბანობით ისარგებლეს და ქვეყნის ტერიტორიაზე საწერითი ბანაკები ააშენეს, სადაც ტერორისტებისა და პოლიტიკური მოწინააღმდეგეების მიმდინარეობდა.

ლიბანის მთავრობას წესრიგის დასამყარებელი ძალა არ შესწევდა, ხოლო პალესტინელები ლიბანში მყოფი სირიელითა სამხედრო კონტინენტის

სრული მხარდაჭერითა და ხმამაღალით მოქმედებდნენ.

ეს კონტინენტები ლიბანში სამშვიდობო მანდატით სამოქალაქო ომის დროს 1976 წელს დაპირისპირებულ მხარეთა დამორიშორების მსხინთ შეძლედა.

მეორე უფრო რთული მდგომარეობა სამხრეთ ლიბანში ისრაელი-ლიბანის საზღვრის გაყოფაზე იყო შექმნილი, სადაც 25 მილი სივრცის ზოლის პალესტინელები მილიანად აკონტროლებდნენ და ისრაელზე თვდასხმებისა თუ ტერაქტებისათვის იყენებდნენ. ბოლი შემთხვევამ, როცა 1982 წლის

2 ივნისს ლონდონში პალესტინელითა ტერაქტის ისრაელის უფლის შლით არგოს სიცოცხლე შექმნა, ისრაელის მთავრობას მთიანობების ფაღალ აუკოს და აქტიურ სამხედრო მოქმედებებზე გადასვლა აიძულა.

6 ივნისს ისრაელის არმია „ცახალმა“ ლიბანში ფართომასშტაბიანი ოპერაცია „მშვიდობა გადამდგა“ წამოიწყო და მიზნად სამხრეთ ლიბანის პალესტინელითა ფორმირებისაგან გაწმენდა და ბეირუთი-დამასკოს დამაკავშირებელ მსოფს გაკონტროლება დაისახა.

სწრაფი ეტაპისთვის 25-ათასიანი საღიხითი გაერთიანება (უფალ) გამოიყო. მუკამ პალესტინელების კარგად ორგანიზებული წინააღმდეგობამ და შედეგად სირიელითა მონაწილეობამ ჯარების რიცხვითა 85 ათასამდე გაზარდა.

ოპერაციის დასკვნით ეტაპს ბრძალეშში 9 დღეობაში გაერთიანებულ 15 ჯარმანსატარო, 11 ქვეითი და საპრაშუტო-საღმანსატო ბრიგადა მონაწილეობდა, ანუ ლიბანის ომი ისრაელის სამხელეთი ჯარების თითქმის მოვლ შემადგენლობას შექრა.

წველებზე დღეობა 2-3 ჯარმანსატარო და 1-2 ქვეითი ან საპრაშო-საღმანსატო ბრიგადის, საარტილერიო, საპრაშო თვდაცვის, სადაზვერუო, კამბისა და უზრუნველყოფის ქვედანაყოფებისაგან შედგებდა.

დღეობაში ბრიგადებისა თუ სხვა ქვედანაყოფების რაოდენობასა და სახეობას შესასრულებელი ამოცანების სირთულე განსაზღვრავს და ვითარებისა მიხედვით იცვლება. სამხელეთი ჯარების დაბრტყეული

ძალია ჯეჰანსატარკო ბრიგადების 1200 ტანკი იყო, საიდანაც 200 ისრაელის შექმნილი და იმ დროისათვის ახალი Merkava Mk.1 (6 ბატალიონი) იყო. 1000 ტანკი M48 Patton III-ს (მოდულები — M48A3, M48A5), M60 Patton IV-სა (მოდულები — M60A1, M60A3) და Centurion Mk.3-ს მიეკუთვნებოდა.

ყველა ტანკი მოდერნიზებული იყო, ჰერონა დანამოკრი დაცემა და 105 მმ-ზე ნაკლებ ქვეშების არც ერთი არ ატარებდა.

ოპერაციაში ისრაელს მხარს უჭერდნენ ლიბანის მოქმედი ისეთი გასამხედროებული ორგანიზაციები, როგორიცაა „ლიბანის ფრონტი“, მაიორ პადაღის სამხრეთ ლიბანის არმია, ფალანგისტები და ქრისტიანული ძალიცაა.

ისრაელის დამხმარებელი შექმნილ-შეაარადებული ეს ორგანიზაციები 25 ათასზე მეტ მებრძოლს ითვლიდა და 100 ტანკი, 116 ჯეჰანსატარკოსორტიორი, ორასზე მეტი ნაღმსატყორცი და ქვეშები ჰქონდა.

არანაკლებ ძალები ჰყავდათ პალესტინურ ფორმირებებს. დაახლოებით ათამდე ორგანიზაციის განკარგულებაში 15 ათასი მებრძოლი იყო.

მრავალფეროვან-მრავალრიცხოვანი იყო ამ ფორმირებათა შეიარაღება: 150-მდე ტანკი (60 T-34/85, 40-50 T-54/55, 8 Charoteer Mk.7), 150 ჯეჰანსატარკოსორტიორი (BTP-40, BTP-152, 8 ერთეული პალესტინელების აწეობილი ჯეჰანსატარკოსორტიორი UR-416), 250 ქვეშები (122 მმ-იანი პაუბიკა D-30, 130 მმ-იანი ქვეშები M-46, 155 მმ-იანი პაუბიკა M-50 და სხვ.), 100-ზე მეტი ზალუბრი ცეცხლის რეაქტორული სისტემა (107 მმ-იანი მოდელი „63“, 122 მმ-იანი EM-11 და EM-21, „გრადის“ ბაზზე შექმნილი და მსოფლქ სატვირთო

ტანკებთან მებრძოლი ისრაელი კომანდოსონები

ვეტომობილებზე დაყენებული 2, 6 და 9-წლიანი სისტემები, რამდენიმე ასეული 20-დან 100 მმ-მდე საზენიტო ვეტომობილი და ქვეშები, ორასამდე ნაღმსატყორცი, უამრავი სხვადასხვა სახის ტანკსაწინააღმდეგო საშუალება (PPIG-7-ები, 107 მმ-იანი ვეკუორებო ქვეშები E-11, მართავი ტანკსაწინააღმდეგო რაკეტები) და სხვ.

ფეფლანზე მეტი, დაახლოებით 7 ათასი მებრძოლი, პალესტინის ნაციონალურ-განმათავისუფლებელ მოძრაობაში (FAX) იყო.

ორგანიზაციის დაქვემდებარებაში მყოფი ბრიგადა „კასტელი“ ორი სატანკო ასეულით სამხრეთ ლიბანის საზღვარსა და სანაპირო ზღვის ქალაქების ტვირისსა და საიდის რაიონებში იყო დისლოცირებული.

ბრიგადა „თარმუკი“ და სატანკო ასეული ლიბანის შუბის სამხრეთ ნაწილში, რამაის რაიონში, ხოლო ბრიგადა „კარამე“ სატანკო ასეულით ჰერმონის მთის ჩრდილო განშტოებასთან იდგა. ბრიგადა „ენ ჯალაუთი“ სატანკო ასეულით დამუზის რაიონს აკონტროლებდა.

ბეირუთში პალესტინის გამათავისუფლებელ არმიის ორი ბატალიონი და სატანკო პოლი (დაახლოებით 50 T-55) ჰყავდა.

ბერად დიდ ძალებს ლიბანში მყოფი სირიელია 25-ათასიანი სამშვიდობო კონტინგენტი წარმოადგენდა. მასში შემავალი 1-ლი ჯეჰანსატარკო დივიზიის (91-ე და 76-ე სატანკო, 58-ე შექმნილ-ბრიგადები) ჰეიდმაკოვების პოზიციები ბეკასი ჟეიობსა და ზუბის ადმინისტრაციით მდებარე ანტილიბანის ქვეშე ჰქონდა და ცაგებული.

ბეკასი დსაუფლით ლიბანის შუბში 51-ე ჯეჰანსატარკო ბრიგადა, ხოლო სატანკო ბატალიონით გადსივრებული 85-ე ქვეითი ბრიგადა ბეირუთის რაიონში იყენებენ განლაგებული.

სირიელია სატანკო ბრიგადებს T-62-ები, ხოლო შექმნილ-ბრიგადებს კი T-55-ები და BTP-60PB-ები ჰყავდათ.

სირიელია განკარგულებაში 300-მდე ტანკი იყო, საიდანაც 100 სირიის ტრეიტორიად ლიბანის საზღვრის ახლოს იყო განთავსებული.

საქვიალურად ისრაელის არმიის ჯეჰანსატარკოსოს სარბოლევებად სირიის არმიაში „კომანდოსების“ ბატალიონები ჩამოყალიბდა, ითხოვული 2-3 ჯგუფის, ხოლო ჯგუფი კი 6-8 გამოცდილი მებრძოლისაგან შედგებოდა. ჯგუფებიდან 4-6 კაცი ტანკსაწინააღმდეგო საშუალებებით (PPIG-7, PPIG-18, 9K111 Fagot-ი, Milan-ი) და 2 ზელის საზენიტო-სარაკეტო კომპლექსით იყო აღჭურვილი.

6 ივნისს II სათიფ ისრაელის არმიამ ლიბანის საზღვარი ხაზი მიმართულებით გადაკეცა და პალესტინელთა გამძლევა-შევიწროების ოპერაცია დაიწყო.

დასაუფლით, ხმელთაშუა ზღვის სანაპიროს განსწრავ მოქმედ 91-ე დივიზიის

სახტოთა „გრადის“ პალესტინური ვერსია 122 მმ-იანი ზალუბრი ცეცხლის რეაქტორული სისტემა EM-11

ბეირუთის ქუჩებში ბრძოლების შემდეგ „მერკაიმ“ ქაღალქში ბრძოლებისათვის საჭირო მოდერნიზაცია გაიარა

პალესტინელი მებრძოლები ხავერდოვან ქაღალქებს, ტუჩოსის, საფისა და დამურის გათავისუფლება და ბეირუთის სამხრეთ ვარუჯანზე გასვლა მკინდა დაელოებული.

ცენტრალურ მიმართულებაზე 162-ე და 36-ე დივიზიებს სამხრეთ ლიბანის ცენტრალურ ნაწილში შუგის შიშის მისთვის გავლა, ქაღალქ ნაბათიასა და ბეირუთი-დამასკოს შოსეზე სტრატეგიული მნიშვნელობის ენ-დანის რაიონის დაკავება მკინდათ დაელოებული.

აღმოსავლეთ დასავლეთში შეიქმნა 90-ე და 252-ე დივიზიების მთავარ ამოცანას ბეირუთის ზეობისაკენ გასვლა წარმოადგენდა.

წინა ხაზებზე მყოფმა ისრაელის არმიის ქვედანაყოფებმა სახდრისსიბრას განლაგებულ პალესტინურ ფორმირებათა წინააღმდეგობა იოლად დასძლიეს და ლიბანის საღრმისკენ გადაადგილდნენ.

მთის ვწრო გზები გასვლად ადვილ არ იყო, რადგანზე ადგილზე სავიწრო კო შექმნა, ხოლო გზისხაზა ბაღებში ჩასაფრებული პალესტინელები დროდადრო კოლონებს ზღის ტანქანაბლებზე ეჭმარსა-ტერორებთან და შობებზე აფორმატური აარადიდან უბრძანდნენ.

„ცაბალის“ მისიუ ბრძოლები 6 თვისის ტუჩოსისა და ნაბათიასთან ვადატანა. პალესტინელითა ინფორმაციით, აქ თუ-დაცივის ძალებმა მონაწილეობის 23 ტანკი გამოიყენეს მწყობრიდან.

შეტყვის ტემპის შესაბამისრებულად და ოპერატიულ სიფრცქვე გასასილუ-ლად ვაეშანსატანკო კოლონები წინააღმდეგობის ძლიერ კრებს გვერდს უქცევდნენ და გასანადგურებლად შორეუ შეშელონში მყოფ მორტოკეციეთებს უტოვებდნენ.

ისრაელი სირიის კონტინგენტთან დაპირისპირებას არ გვემგადა და დამ-ასკოც პირველ სამ დღეს კონფლიქტის თუიდან აცილებას, ასე თუ ისე, ცდი-

ლობდა, თუცა პარვში პატარ-პატარა შეტაკებები მინე მოხდა.

სირიელითა სარდლობამ, როცა ბეირუთი-დამასკოს შოსეზე „ცაბალის“ გასვლის საფრთხე დაინახა, 91-ე და 76-ე სატანკო ბრივადებს ქარუვის ტბის (ქაღალქ ვუხნისის სამხრეთ-დასავლეთით 35 კილომეტრში) სამხრეთით პოზიცი-ების დაკავება უბრძანა.

ამ მიმართულებაზე ვუხნის სტრატე-გიული მდებარეობა ვაევა და ქაღალქ სირიელითა 424-ე მორტოკეციითა ბატალიონი, გაძლიერებული სატანკო ახელით, 122 მმ-იანი პაუბიციების ბატარეა, კომან-დოსების ვაგუფები, პალესტინელითა 2 ბატალიონი და სხვა ქვედანაყოფები იტოვებენ.

8 თვისის ქაღალქის ადებას 460-ე ვაე-შანსატანკო ბრივადი შეეცადა. პოლკო-ნოიკმა პავაი კოქუნმა „მერკაემი“ და „პატრიონები“ არტილერიისა და ქვეითების ვარუშე ქაღალქის ცენტრისკენ წაიყე-ვა და ჩასაფრებაშიც მოეცა.

სირიელითა კომანდოსებმა შებრბე-ბიდან ვაეშანსატანკის ტანქანაბნად-მდე ვუშმარსატორცხეებისა და მარო-დაც რაეტების ცეცხლი შეგებეს და 8 ტანკი მწყობრიდან გამოიყენეს.

ლიბანის პირველ ომში რამდენიმე „მერკაიმ“ დაზინადა, მიგრამ არც ერთი არ იფეთქდა და არც დაინვა

ქაღალქს და კავება უბრძანდნენ, რადგანზე საათითა ბრძოლების შემდეგ მხოლოე სადამის მოხებდა.

საბრძოლო მოწყობებებში ვარდატე-9 თვისის მოხდა, როცა ისრაელის ვაე-ცამ ორ საათში ბუკავის ზეობაში ას-ქოთა სვეციადისტების დახმარებითა მკინდლი სირიელითა საპაეფო თუიდაც-სისტემაში შუგაელი საზებიტო-ხარა-ტო ბატარეები და რადიოტექნიკურ პოსტები ვაანადგურა.

ამ დღის საპაეფო ბრძოლებში ისრაელითა მფრინავეებმა მონაწილეობ-ვის სამ ათეულამდე ვაეაგანსადგურ-ბელი ჩამოავდეს და პარვში უხარბე-სობის მოპოვებით სირიის სახმელეთ-ვაეტებს საპაეფო მხარდაჭერის საშ-ალები მოუხაეს.

სირიის არმია წინასწარ მომზადებუ-ლი პოზიციებთან ბრძოლის მოწყობა და მოხილეთი თუიდაცის ტაქტიკის მი-ნათა. მონაწილეობის ვაეშანსატანკის-ის წინსვლის შესაფრებლად გზებს სხვადასხვა სახის წინააღმდეგობის ვრ-თა შექმნაზე ვაევიდა.

მასობრებულ ინაღმებოდა ისრაელ-თა შეტყვის შესაძლო მიმართულებ-ის და განსაკუთრებით ის ადგილები, რო-ლის ვეერდის აქცევა შეუძლებელი იყო. კომანდოსების ვაგუფები სოგაერ ტანკ-ების მხარდაჭერით მთის ვწრო გზებს ჩასაფრებებს მწყობრდნენ და ბრძოლი-დან ორგანიზებული გამოსვლის შემობრ-ვი პოზიციების მომდევნო სოფელს იკავებდნენ.

შედარებით ნაკლები უფმეტი მოუ-ლოდნელ საარტილერიო-საავიაციო დარტყმებს მკინდა.

„ცაბალის“ კოლონები მობილურ თუითაგელი საარტილერიო თუ სა-ტო-სარატაეტო კომალექსებით საამფლ-იყო დაციული. შეეუღლმფრთათა თუ-დახსმების მოგვრეების დროს ვან-

საკურობათ კარგ კომპლქს თვითმავალი სახეობით დანადგარი M163 Vulcan-ი ძლეულა.

მიუხედავად ამისა, სირიელთა შეკლამოვნებებსა და თვითმანქანების რამდენიმე მტკიცებელი დარტყმის მიუხედავად მათი შედეგია.

8 თვის 15:30-ზე 4-მა შეკლამოვნებამ SA.342 Gazelle-მ 162-ე დივიზიის კოლონებს მოკლავდა დაბალი სიმაღლიდან შეტევა და ჯავშანტექნიკის რამდენიმე ერთეული მწყობრიდან გამოიყვანა. ერთი საათის შემდეგ კი 8 გამანადგურებელ-ბომბდამშენმა MiG-23BH-მა დივიზია „კაბ კარდი“ კოლონა დაბომბა და 20 ტანკი 2 მტკიცებელი ასეულის ერთად გაანადგურა.

მობილური თვითმავალი ტანკი და ისრაელის არმიის წინსვლის მხოლოდ აფერხებდა. გამონაკლისი ცენტრალურმა მხარეულმა იყო, სადაც სირიელთა 51-ე ბრიგადამ და კომანდოსებმა ენ-ზხალის რაიონში ერთადერთი გზის დაბლოკით ბერუთ-დამასკოს შოსიდან რამდენიმე კილომეტრზე 162-ე დივიზიის ერთი დიდი შენეება მოახერხა.

ბრძოლებმა დასუსტებულმა სირიელთა 1-ელმა ჯავშანტანკო დივიზიამ 10 თვის წყობიდან გამოვიდა ან ისრაელის კონტრაბრძოლებს ტერიტორიაზე დაწა.

10-11 თვის დამთ 1-ელი დივიზია ჩანაცვლებს მე-3 ჯავშანსატანკო დივიზიის (47-ე და 81-ე სატანკო და 21-ე მექანიზებული ბრძავალი) ქვედანაყოფებს, რომლის სატანკო ბრძავალი T-72-ებით მექანიზებული კი BMP-1-ებით იყო აღჭურვილი.

გამარჯობა სოფელი სულთან-აიაქუბა, ხოლო სოფლის გარშემო ხიმალიც მზე წინასწარ მოხადებული პოზიციები სირიელთა კომანდოსებმა და ტანკისტებმა დაიკვეს.

შეშინდ ვითარებაზე ისრაელელებს ხუტჩი სადაზვერუო მონაცემები არ სქონდა ის ვით უფრო გაკვეთარია, როცა ჰაერში ისრაელის ავიაცია ბატონობდა. ამ შედეგის კი სავალალო შედეგი მოჰყო. სარდლობამ ბერუთ-დამასკოს შოსე გახსნილად ჩათვალა და 734-ე ჯავშანსატანკო ბრძავალი 362-ე ბატალიონის სოფელ სულთან-აიაქუბის მდებარე გზაჯვარედინის დაკავება და შესესთან მოსტების დაფრება უბრძანა.

დავლებს შესასრულებლად მიჰყავდა 362-ე ბატალიონის მუშაობის ბატალიონის „მეგობრული“ ცეცხლის ქვეშ აღმოჩნდა. მართალია, ცეცხლის შეწყვეტა სწრაფად მოხერხდა, მაგრამ ორი

ამერიკული ტანკი M60A3 Patton-IV

ტანკი მწყობრიდან გამოვიდა და რამდენიმე ტანკისტი დაიღუპა.

კიდევ უფრო დიდი გამოვიდა ბატალიონის წინ ვლავდა, როცა 11 თვის დამის 1-ელ საათზე სოფელში შევიდა და სირიელთა ცეცხლქვეშ მოექცა.

ბლოკირებული ბატალიონის გამხსნის 90-ე და 880-ე დივიზიების ქვედანაყოფები შეეცადნენ, მაგრამ მთავარი წინააღმდეგობის გამო ვერ შეძლეს და ვერ დაიხიეს.

დიდნი არტვილუის მახირებული ცეცხლით ბატალიონის დებლოკება მოხერხდა, მაგრამ დიდი დანაკარგის ფასად — ბრძოლაში 8 ტანკი სხვადასხვა სახის დაზიანება მიიღო და 4 მათგანი სირიელებს აღაფრ დაწა.

ჩანაყრება ისრაელული მშვერვეები და ტანკისტებიც იფრებდნენ. ეს კისოდ შედეგადად გამოვიდა 11 თვის ბერუთ-დამასკოს შოსისთვის მწყობრილი ჩანაყრება, სადაც ტანკსაწინააღმდეგო მართავდა რაკეტა Tow-ებითა და „პატრონების“ ცეცხლით სირიელთა 81-ე ბრძავლის სატანკო ბატალიონის 9 T-72 განადგურდა.

ისრაელის არმიის წინსვლა სირიელთა დიდ წინააღმდეგობას ნაწყვედა და ბრძოლებს სიმძიმე ბერუთის დასავლელი გარეუბნებზე გადაინაცვლა.

ქუჩის ბრძოლებში სირიელთა გვერდითი პალესტინელები და მუსლიმანი მოლაშქრეები იბრძოდნენ, ხოლო დამანის არმია ნეიტრალიტეტის შტანარჩუნებას ცდილობდა, მაგრამ ეს ყოველივეს ვერ ხერხდებოდა.

13 თვისიდან დასავლეთი ბერუთი ბლოკადამ მოექცა და პალესტინელთა წინააღმდეგობის გასატყუად ქალაქს დროდადრო წყალი და ელექტროენერ-

გია ეთიშებოდა, შეიხვდა საკვების მიწოდება.

დიდი წინააღმდეგობის გამო ავიანში მძიმედ მომდინარეობდა. მაგალითად, „ცახლის“ ერთმა ქვედანაყოფმა ერთ-ერთი მთავარი ქუჩის ერთკილომეტრიანი მონაკვეთის გეგლას 20 საათი მოახლოდა. პოზიციებს ისრაელელებმა თანამედროველად იკავებდნენ და ამავრებდნენ. დამით ნეიტრალურ ხელში ბუდუნებური შედიოდა და ტანკისათვის საფარს იხრავდა, რომელსაც დიდი ტანკი იკავებდა და თვისი ცეცხლით ქვეითებს წინსვლის საშუალებას აძლევდა.

ბრძოლები ავიცხლის შორე ნახევრამდე გაგრძელდა, მაგრამ ქალაქის აღება მათივე არ მოხერხდა.

ბერუთისათვის მიმდინარე ორთვიანი ბრძოლებში დაახლოებით 10 ათასი მშვიდობიანი მოსახლე დაიღუპა. ასეთი დიდი მსხვერპლის გამო ისრაელის არმიის 211-ე სატანკო ბრძავლის მთავარი ელი გვეი გადავიდა.

ლობანის პირველი ომში სირიის არმიამ 375 ტანკი (20 T-72, 200 T-62 და 125 T-55), 70 BMP-1 და 75 საატრეალური სისტემა დაკარგა, სადაზვერე 87 გამართული ტანკი და 25 ჯავშანტანკანსპორტიორთა ისრაელს დაწა.

„ცახლის“ დანაკარგმა 60 ტანკი შეადგინა და დაზიანებათა 50% კორპუსის შუბლის ნაწილებზე მოდიოდა. მოვიანებით ტანკების ნახევარი შეკვდა და ისევ მწყობრიში ჩაღვა.

ლობანის ომში „მერკაჟა“ მაღალი სამართლი თვისებები, საიმყოფო დაცვა და კარგი გამაგლობა მთავარიან აფილემაც კი გამოავლინა.

მთის ვიწრო გზებში ლამის 70-ტონიანი „მერკავესთვის“ იდეალური დისპონსიბელი არ არის

ერთ-ერთი ბრძოლისას ბეიერუთის ქუჩებში „მერკავესი“ ასეულმა უღანაკარგოდ გაანადგურა პალესტინელია 16 T-54 და 3 БМП-1.

ისრაელელთა მონაცემებით ლიბანში „მერკავესი“ და T-72-ების დედა არ შედგა, მაგრამ ისრაელელები საპირისპიროს ამტკიცებენ და საბჭოთა ტანკების უპირატესობაზე ლაპარაკობენ.

საბრძოლო ეპიზოდები კი სულ სხვაზე შეტყუვლებს. დასიანებული

„მერკავეები“ არც იწუღა და არც ფეხთქოვობდა განსხვავებით საბჭოთა T-72-საგან, რომლის კოშკის გახურება ხშირად იქ მოთავსებული ქურუების დეტონაცია-აფეთქებას იწვევდა.

„მერკავესი“ კვიაკები სირიელებს მომზადებითაც გაცილებით სჯობდნენ — ბრძოლის დროს სირიის ფუჯერური მანძილი 1500 მეტრს, ხოლო ხელსაყრელი ადგილმდებარეობის შემთხვევაში 2000 მეტრს აღწევდა.

ლიბანის კამპანიაში „მერკავესი“ მონაწილეობდა მთელი რიგის ბრძოლებისას, არტაშესისას თუ ჯაუშინტე ქსიკის საკუთრივ ქვედანაყოფების მძაბრთვლებით შეკლბებით გასწვლილ ქს „მერკავესი“ არც ისე იშვიათი იყო. შედეგად, ორ ათეულამდე ჯაუშინტე ქსია გაანადგურდა და სამხედრო მოსახსრუთა მსხვერპლიც გამოიწვია.

სხვათა შორის, ლიბანის ომში ფელ „ჯარისკაცის მამის“ მტევეთა ამბავი მოხდა. ებრაელთა ერთ-ერთი საარტილერი ბატარეა პონიციების შეტევა ხშირად უხლებდა. მორავი გადაადგილებისას ერთი მოსახლის ბაღზე გაიარეს. გლტს აქ ვაზი ჰქონია ჩაყრილი და ლამის ტერილი დაუწვდა, როცა მამხედვარა, რომის ნაშრომი გადაიფევა არ ასეცხვოდა. ამის შემევერე ებრაელთა მეთაური გაბაღან გადმოიწვდა და თითოეული ქს მების ხელით გადატანა უბძინებია. მართალია, ამას მტერი დრო დასჭირდა, მაგრამ ვაზი ვადარა. ორმე ებრაელმა ჯარისკაცებმა გლტს მორალური ზიანისათვის ფულიც შეუვკოვეს.

თევერე რაზანიძე

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

**ყველა თაობის
საყვარელი გზავთი
1934 წლიდან**

რამო, რისთვის და რაედენად მსახურობენ აშერიკის ჯარში

ამერიკელი ხალხისადმი მიმართვაში აშშ-ის პრეზიდენტმა ობამამ ხაზგასმით აღნიშნა, რომ უპირველესად შრომის კონსის პრინციპებს გადაჭრის. შერთი-ხელ შტატებში ხშირ კრიზისის გამო ფოფელი მეთოდით მოქალაქე უმუშევარია. კონომიკურმა კრიზისმა დიდი დაასვა ქვეყნის ყველა სოციალურ ფენას. ერთადერთი დაქუთუბლება, რომელიც მუშაობა გაუიღო და, შეძლება თქვას, ხელსაძ აძლევს ასეთი მდგომარეობაში, შერთიხელი შტატების არამის სარეკრუტო განყოფილება.

სამკურნო ადგილებს შემცირების გამო სამსახურში მიღებულ უარს ეუბნებიან სკოლა და უნივერსიტეტებ-დამთავრებულ ახალგაზრდებს, რომლებსაც არც გამოცდილება აქვთ და არც სამუშაოზე სტაჟი. ისინიც, ზოგი ნებით და ზოგიც აძლევსა ჯარში მიდრან. გასული საუკუნის ბოლოს, ერთმა ვახურ-ხული ომის დროს, როცა მხოლოდ კონომიკა აღმავლობის გზაზე იყო, ამერიკელი არმიის სარეკრუტო სამსახურში თამასა დაბლა დასწია და არმიის რეგენში ისეთი მობაღისებების მიღებაც დაიწყო, რომელიც პრობლემები ქონდათ კანონის, ჯანმრთელობასთან, არ ქონდათ სამუალო განათლება, სამაგ-ვროდ გასული წლიდან ახალწევლების მამრი მოთხოვნები გამკაცრდა.

2009 წელს ვაჭმური 87500 ახალწევ-ლის ნაცვლად ამერიკის მოქმედ არმიასა და ერთიხელ რეზერვში მიიღეს 93729 ჯარისკაცი: 77,8% მამაკაცი, 22,2% ქალი; მათ შორის 21,1% შეკინიანი და 13,7% ესპანურენოვანი მოქალაქე ომ-

ცა 2005 წელს, როცა სარეკრუტო, აი-პროცენტრანი დახაჯისი იყო, ვაჭმაც გაიცვლით დიდი ქონდათ — 102175 ახალწევლი.

თუკი დაინტერესული ვერნალისტი სარეკრუტო პუნქტის დაფუძელებას ან ინტერვიუს აღებას მოინდობებს, უნდა დადგოს ამერიკის შერთიხელი შტატების არმიის საგარეო უნივერსიტომის განყოფილებაში და მას მიმბატაკებენ თქ. საიდანაც იწყება „მშვიდობისა და დემოკრატისის მომტანი ამერიკელი ჯარისკაცის სახელწოდება გზა...“ შერთი ინტერმეტრატისამ ამ პუბლიკაციამ არ მყოფებანი, თუნდაც იმისტომ, რომ ეს წვე-ნი წრდილოელი მუხობლის თანავეტრო-ობით არის შექმნილი.

სარეკრუტო პუნქტი საქმიოდ ხალ-ვითი ოფისია. შერთობის პირველ სართულზე მშვიდობიანად თინაარსებობს ვა-მტერტომის გარეულის ბინადარი კომანი-ების სტანდარტული ნაკრები. აქ ნახავთ ფორტატკილეს, ხალხების მოქმედეს, მასკატისა და ტურისტულ სააგენტოს. სარეკრუტო პუნქტი ტაბური ამერიკელი ოფისია, ოლინდ კომსუეტრებთან სავლელ სამხედრო ფორმით მოხილი პირები სხედან და ისეთი შობატკილუბა იქმნება, რომ თითქოს ეს წამია, ერთას უდასნიდან დაბრუნდნენ, კარზე კი გაერთიხილდება: „არაღიო შესვლა აკრძალულია“.

სარეკრუტო სამსახურს დიდ დახმარებას უწევს სატელევიზიო რეკლამა, რომელშიც ჯარისკაცები ვაზრტაკურ ქვეყნებში მშველმტურენობის შემუბან, უტაკაკურად გადადიან შერთებზე და და-ხარვულ აბორიეტებს ტერორისტთა

I WANT YOU FOR U.S. ARMY

NEAREST RECRUITING STATION

ტრეკობისდენ ათევისეულესენ (მეტეხური „წამი, რეზერვში“ და „გამოცადე შენი რეზერვი“ მთავის აფეოლოგიური რეო-ლებია. — რედ.)

ამ ტობის სარეკლამო რეკლები ჯარში პოტრეკურ მომამსახურებს იმ ტრეკეო-ნისნომრებს შესახებებს, სადაც ყველა სარ-ტრეკოს კოთხებზე მიღებენ პასუხს. შე-დგე მათ იწყვენ ერთ-ერთ ასეთ პუნქტში (სეზორტული აფილის მახევეთი) და სთავიზობენ ან კენის შეესებას.

ან ეტრამბი ბოვარაგოელი მონაცებ-ის გარდა, დასმულია კოთხებში მო-ქალაქების, განათლების, დეკლანტე-ების, ნასამართლობის (პოლიციამ მო-ხვედრის რაოდენობაც), ტატუარებისა და ტანზე მისი განთავსების ადგილებზე (სამხედროს ტატუ არ უნდა მოხინდეს), სამედიცინო ისტორიის, წრან/სამადლის მშვერდებისა და სექსუალური ორიენტ-აციის შესახებ (შეგახსენებთ, რომ ობამა ამერიკელებს დაპირდა კანონის მიღებას, რომლის ძალითაც ვაჭმისა და დეს-ბოსელებს არბამბი სამსახურის უფლება მიეცებოთ).

ასეთი დაწერალებითი გამოკითხვა არ ნიშნის იმას, რომ თუ კანდიდატი ოფეს-დაც მთვრალი შარათედა აფტომობილს, მას აუკუაუბლად დაიწუნებენ, ასეთი კან-დიდატურის დამტკიცება მხოლოდ შე-დარებით მეტ დროს დაიკავებს. თუ გაქმული პასუხები დამატებით კოთხებს არ ბაღებს, კანდიდატი ვეზებს შერთი ცნობარს, სადაც წარსულში ყველა თავის საცხორებულ აფილის მუთითებს, რათა სამხედრობა მის სენებებში დარწმუნ-დნენ.

შესდე მოხელ ჯარისკაცს იწყვენ

სარეკრუტო პუნქტში კომპიუტერებთან სავსე სამხედრო ფორმით მოხილი მირები სხედან და ისეთი შთაბეჭდილება იქმნება, რომ თითქოს ეს წამია, ერაყის უდაბნოდან დაბრუნდნენ, კარზე კი გაფრთხილება: „იარაღით შესვლა აკრძალულია“.

წევრულია დამოუკმების რაიონულ პუნქტში (MEPS), სადაც ის აბარებს ASVAB გამოცდას, რომელიც მის ძლიერ და სუსტ მხარეებს ადგენს.

შუღების გარეშის შემდეგ კანდიდატს შესაბამის სამხედრო სპეციალობას სთავაზობენ. ვაკანსიების დაბაზირი დღეა: ფელაქტისით დამუშავებული და შემსწავლით დამოუკმებული, მშიორავით დამუშავებული და ფერმლით დამოუკმებული. რაც უფრო შრავა ქულებით შეყვანა გამოვლად, მით მრავალფეროვანა პროფესიის არჩევა, მაგრამ ფერმლიც და შემსწავლით თანაბარ ხელფასს მიიღებს. ხელფასის ოდენობა დამოკიდებულია სამხედრო წოდებასა და სამსახურობის წლებზე.

ახალწვეული აქვე უნდა გავრკვეს სამსახურის ხანგრძლიობისთვის: რამდენ ხანს სურს ჯარში ყოფნა — 2, 3, 4 თუ 6 წელი. აქ არმის ხარჯდება ხელფასზე დანამატებითა და ერთჯერადი (საკმაოდ სოლიდური) კომპენსაციის წვალბით უბეჭატებს მას იმ სპეციალობებისგან, რომელიც იმ დროისთვის სწინდება შეიარაღებულ ძალებს. ორი წლის წინ დანამატს თითქმის ყველას სთავაზობდნენ, წყევს კი უამისიდაც ბევრი მსურველი იყო.

თუ რეკრუტი არმიაში სკოლის დამოუკმებლად წაიჭრება (ეს კი შესაძლებელია, რადგან ASVAB გამოცდების წინაშე უყვლებას აძლევს საშუალო სკოლის დამთავრებული კლასების მოსწავლეებს), მაშინ ხელფასთან ერთად ფრველითურად 100 დოლარს მიიღებს. თუ შეტობარს მათე-

უნს და ისიც წაქრება, ერთი რანგით ამაღლებენ, თუ ორს მაივენს — ორი რანგით და ასე შესაძლებელია ჩინეთის ჩინეთი (მარველი კლასის რანგით).

თუ კანდიდატი ჯარში ოთხწლიანი კოლეჯის დიპლომით მიდის, ის ავტომატურად იწყებს სამსახურს მე-4, კანკალის დონეზე. ან მათზეც გაგზავნიან 23-კვირის საოცრიკო მოსამზადებელ კურსებზე, რომლის დამთავრების შემდეგ ლეიტენანტის სამხრებს მიადებს. შერჩევის სისტემის განხილვით ადამიანის ყველა დონისებს ადმოსაქნად, რათა არა მარტო არმიაში მიიღონ, არამედ დანიშნონ რაც შეიძლება მაღალ დონეზე და მაქსიმალურად გამოიყენონ მისი შესაძლებლობები, შესაბამისად, მეტი ხელფასიც გადაუხადონ. ცდილობენ, რაც შეიძლება საუკეთესოში აარჩიონ, რადგან ამერიკელი ჯარისკაცის „ხარისხის“ პრობლემა პერიოდულად გაიხიბურებს ხოლმე პრესაში, მაგალითად, მაღლდის ციხე აბუგრებებს პატარების აბურად აგდების ამბავი.

ამის პასუხად USAREC-ის მთერ პრესისათვის გამოქვეყნებულ კომუნიკეში ნათქვამია, რომ მომავალი ჯარისკაცის ხარისხის საერთო პოტენციალზე გარკვევა, სანამ ის გამოცდილი მეთაურის ხელში არ მოხვდება და დანებებით მომზადებას არ გაივლის, შეუძლებელია. ამიტომ რეკრუტორი პასუხისმგებელი არ არის ამისთანა ჩარეხულ ახალწვეულზე. მისი მოვალეობაა, ისეთი ის ახალგაზრდები, ვისაც ჯარში სამსახური სურს და დაყოფილია ისინი, ვისაც არ ესმებო არც უფროა. თუ კანდიდატმა ყველა გამოცდა გაატარა და დისკვალიფიცირებული არ

ქონა, ესე იგი, სამწველებზე უკმაყოფირობის ვარჯისაგან იქცევა. იქცევა ჯარისკაცად ახალწვეული ხელმძღვანელების გაფორმებისთანავე ითვლება. ხელფასს კი იგი დამუშავებით მომზადების ბანაკში (boot camp) მხოლოდ 10 კვირის შემდეგ მიიღებს. სპეციალობის შესწავლას კიდევ სამი თვე დასჭირდება. ხშირად ეს სწავლებები იმავე ბანაკში მადანაყოფის. ამით პერსონალი ჯარისკაცების შტაბურაობის თანხებს ზოგავს.

მას შემდეგ, რაც სწავლება დასრულდება და ახალწვეული იმ სამხედრო ნაწილში მივა, სადაც სამსახური უნდა გაავრცელოს, იწყება ხელმძღვანელებთან მითითებული სამსახურის დროის ათვლა. ხელმძღვანელების გაფორმების შემდეგაც არ წლებსა რეკრუტა შეტორფებულა მუშაობა. ჯარისკაცი მათი დაცვის ქვეშასწავლებლად გაგზავნილად რჩება. ამ დროის განმავლობაში სტავიანს სამხედროები მათ ჰარად გამოცდილების უზიარებენ, ესაუბრებიან საჯაროსი სტრუქტურებზე, ჯარების სახეობებზე, ანუ ექმადებიან ახლებური ცხოვრების დამუშავება.

მთლიანად ქვეყანაში და მის საზღვრებს გარეშე 1600 კომანდოსის მსგავსი სარეკრუტო ცენტრი არსებობს ითითო მათგანში ერთადროულად სამუალოდ 200-250 ახალწვეულის საქმე ირჩევა. ზოგიერთ მსხვილ დასახლებულ, სადაც ბევრი სასწავლებელია, მოხალისეებიც შესაბამისი რაოდენობისა არიან. ყოველი ცენტრისთვის არსებობს კანდიდატის მონივით საავბათო გათვლება, რომლებიც, რა თქმა უნდა, რეგონის დემოგრაფიიდან გამომდინარეობს.

მათივედ კონტინგენტი 17-24 წლის ახალგაზრდებია, მაგრამ ბოლო დროს ცენტრებში მიხვლას უფროსი ასაკის მოხალისეებზეც მოუხმობენ. უკვე აღარაფერს უკვირს, რომ სამხედრო სამსახურის სურველი გამოიქვე 34 წლის მამაკაცმა, რომელიც უნივერსიტეტის მეგობრების ხარისხი აქვს.

აღსანიშნავია, რომ რეკრუტინგი არ არის ამ სფეროში მოღვაწე სამხედროების მთლიანად პროფესია. მაგრამ არმია უბრძანა მათ და გაგზავნა ორთავი კურსებზე, რის შემდეგაც ზოგი ორი წლით, ზოგიც კი სამით გაამწესა სამხედრო სამსახურის პრობლემა და მოხალისეების ჯარში მიხადვის სამსახურში.

თითო პუნქტში პროფესიონალად საარმით რეკრუტერი მხოლოდ 1-2 პირია, რომელიც თვალურს ადევნებს პროცესების თანამშრომლობას და დღეგრძელო წყებების ურთიერთშეხვედრისობას.

პენტის დაკომპლექტების ჩანაფიქრი მარტივია: საომარი გამოცდილების მქონე საკვლე მეთაურებსა და ცივილიზაციის მტრეციან სამხედრო სამსახურის შესახებ და მოტყუებული ჯარისკაცების უფრო მეტ ინფორმაციის მოსაზრებებზე, ეივრე მტრის კლერები.

აღბათ რეკრუტებიც იმეუ მძებნით დაღიან საკვლე და არა საადლეუმი ფორმით (აღბათ კიდე იმიტომ, რომ საადლეუმი ფორმით გამოიწვიოილი სამხედრო, რომელიც კონკრეტულ მისამართზე მიდის, ტრადიციულად სამწუხარო ამსუთან ისიცვირდება. — რუღ.)

მიუხედავად იმისა, რომ რეკრუტების სამსახურში ფუგასზე აფეთქება გამოირიცხულია, ის ამერიკის არბაში „ობილ“ ადგილად არ ითვლება. სტრუქტურისა და სხვა სამსახურებზე მოკლედ ნლობების მიხედვით რეკრუტები ახალწვეულების ბანაკში პირუელამწყობით მომსახურების სამუშაოებთანაა გათანაბრებული.

სტრუქტურის არასტანდარტული სიტუაციების შედეგია, რომლებიც სხვა სარბათ სამსახურებისაგან განსხვავებით, სადაც ყოველი წუთი და წამი წინასწარ

არის გათვლილი, რეკრუტებში წვეულებებზე მოვლენის წარმადეგნს.

„ჩვენ თითონ ვადგენთ სამუშაო განწყობას, მაგრამ ვვლადფორის გასაცვობლად დრო მაინც არ გვრჩება. როცა შექანი,კოსად ვუმუშობდი, ვიცოდი, რომ 5 საათზე წემი სამუშაო დლე მთავრდებოდა. აქ ასე არ არის, წვენ ერთთვანი შევბულება გვეკვიფონის, მაგრამ მაქვს კო უვლება, რეკრუტი ერთი თვე უკურადლეობილ დეტეციო?“ — ამბობს ერთ-ერთი სერეანტი. მისი ხელმძღვანელი კაპიტანი კი დასძენს: „ჯარისკაცები დიდად აფავებენ ამკვარ დამოკიდებულებას და ხზირად გვეწერენ სადადლობელ წერილებს, ჯარად ამისა, გვიგზვნიან ისეთ კითხვებს, რომლებსაც საკუთარ მეთაურებს ვერ გავუვლავენ“.

რაც შეეხება გვემასა და მის შესერულებას, აღმზნდა, რომ ასეთი რამ მართლაც არსებობს, ოღონდ მას „მისასა“ უწოდებენ და მისი შესერულება ზდება ეფმოგრაფიული სურათისა და წინასწვების გამოცდილების გათვალისწინებით.

სარეკრუტო ოფიცრები ამერიკის არბას წარმადეგნენ და მოვლენ არი-

ან, იგი რაც შეიძლება მაშინვე წამსწვნი მოაჩინონ. ამ მისასა ისინი მხრებში წვეულებით ასრულებენ; მაგ, ტელეფონის სამუშალებით შედიან კონტაქტში მოზარბთა ჯგუფთან მალაზიებსა და სწოვადლეობრივი თვემურის ადგილებში, იფებენ ტრეტრეტს, მათი აზრით, რაც უფრო მეტი ადამიანის ყურადღებას მიიბრძობენ, მთი მეტი მოინდომებს არბაში სამსახურს. აღამიანთა უმრავლესობა ცხვრების შეცვლა სურს, ამიტომაც მთი უკარნახებენ ახალი ცხოვრების იფებას, რომლის ხორცშესხმის შესადლეობლად არბაში სამსახურის დაწვების შემდეგ ეძლევათ ამიტომაც აუცილებულია მომთველ ჯარისკაცთან პირადი კონტაქტი.

რეკრუტობები აქტივრად მუშაობენ სახელწიფო სკოლებში (სკოლის ადმინისტრაციის თანხმობით), აგრეთვე ყრბო სკოლებში, თუკა წებას დაზოფენ. რეკრუტობები ქმარბან ფიზკულტურის მასწვლებლებს, სორტული გურების კაბიტუნებს, ესწრებან თამაშებსა და შეგებრებებს. ან დგამენ მაფიდას სკოლის ფსტობობებს და თითქოს უსაქმად სხვად. ეს იმისთვის ყვლება, რომ ვრადე დაინტერესდეს, გამ-

სამონადირიკომ და სთოპზომ გეღაზი

ბეჭადი

▶ სანადირიკო თოფობი - 580 ლარიკან
▶ პანეპოპიკო რობობი - 350 ლარიკან

სამონადირიკო პეჭადიკობა და პანესუარობი:

- ▶ მობიკი (Nikon, Pentax, Buckridgel)
- ▶ პანეოგოგობი (Nikon)
- ▶ გიფკადი და ლამის სევის პირეკადიკობი
- ▶ თოფის რეკობობი, ლანეო, თოფის სანეინეობი
- ▶ ბანესეპიკი, ფანესეპიკი, თარეკობობიკობი.
- ▶ პანესეპიკი, პიჭობი და სთოპზომ პანესეპიკობი

Antonio Zeiss-ის სარბოტ ნეკობი პანეპიკობი და გეღაზიკობი თოფობი სარბიკის ფანეკ

პანეპიკობი ქ. 12 (პანეპიკი რეკობობი) ტელე: 31-11-17

ოკეანის და იქნებ არამაშვილ სასწავლებელს მიმართოს. პირადად, მშობლებს შეუძლიათ სკოლის ადმინისტრაციას მოსთხოვონ, რომ რეკრუტებმა შედეგად არ შეაქვონ მოზარდები, მაგრამ მათ სკოლაში ყოფნას და „პასიურ აქტიურობას“ ვერ დავუბრუნებ.

„პასიურ აქტიურობას“ კიდევ ერთი პოპულარული საშუალება ახალწვეული ჯარისკაცის რაიონულ კვირით შეხვედრებაში გაეშვება, თან მან შეგობრებას და ამხანაგებს მოუთხოვოს ახალი სამსახურის შესახებ თუ მისი გულწრფელი ვინაა არამაშვილ ჩაირიცხება, ჯარისკაცს მფლობრის მოზიდვისთვის სულზე 2000 დოლარი პრემია მიეცემა.

პროპაგანდა, ძირითადად, შესაძლებლობების წყნებით იწყება. შემდეგ კი კარბით დამოუკიდებლობით და მომავლით დაინტერესობაზე ხდება. თუ ჯარისკაცი ასრულებს ვეჯდაურს, რაც მოუთხოვება, არამაშვილ მასზე და მის მომავალზე.

ჯარისკაცი, რომელიც საწვლიანი და მზეი ვაითი სამსახურის ხელშეკრულებას გააფორმებს, მიიღებს ხელშეკრულებს სუბსიდიას (სწავლის ფულს) 60,000 დოლარის ოდენობით, ანდა იმეუ რაოდენობით.

ნობის თინას კოლეჯში სასწავლებლად. მიორ მსოფლიო ომის დამთავრების შემდეგ მიღებული კანონი „სამხედროების განათლების საფასურის გადახდის შესახებ“ არბის გაუქმება.

თუ ხელშეკრულების დამთავრებამდე არამაშვილ ორი წელიწადი დარჩენილი, არამაშვილ შეიძლება ვაიაროს საბაკალავრო კურსები, რომლის საფასურსაც სამხედრო ბიუჯეტი დაფარავს. ამასთან, 60,000 დოლარი ჯარისკაცს მარცხ დავლიდება გათავისუფლებამდე. თუ ჯარისკაცი სამსახურის ვაგრძელებს გადამწყვეტს და ახალ ხელშეკრულებას გააფორმებს, მას პრემიის სახით 30 ათასი დოლარი მიეცემა. არამაშვილს ეს ხელსაყრელია, რადგან ახალწვეულის გეგმონა გაყიდვებით ძვირი ვდება.

სამაშვილ მოქმედების ზონებში ხელფასები საშუალოდ გადასახალი არ იტყვება. თუკი ჯარისკაცს სამსახურბრები მოვალეობის შესრულებისას დალეუა უწევია, ასეუ შემთხვევაში ახლობლებს ან ვინც კონტრაქტს იწვება მიითხოვული, 450,000 დოლარის გადაუხდანი, დამატებით კი 100,000 დოლარის წყეს გამოუქვრენ. ამშ-ის არამაშვილ სამსახურის მსურველებმა უნდა იცოდნენ.

რომ მიუხედავად განათლების, წარმავლობისა და ლამაზი გარეგნობის, უკვე 42 წელიწადს გადასახალი, რეკრუტებზე ახლობაკ არ ვაკარბებ.

აშშ-ის არმიის ხელფასების ცხრილი 2010 წლისთვის

გამოქვეყნებულ მონაცემებში ჩანს, რომ ამშ-ის არმიის სამსახურის პირველ წლებში სტიმულდება ხელშეკრულების გახანგრძლივება, 4-6 წლის შემდეგ, წლების მიხედვით დანაირებას წახალისებენ მატრიალირად, რაც დამატებით სწავლის გულისხმობს. 6 წლის შემდეგ სამსახურბრის ხანგრძლივობა ითვლის არაფრის უნატებს ხელფასს, ამ შემთხვევაში მატება მხოლოდ სამსახურბრის ზრდაზეა დამოკიდებული. ამ ხელფას ერთის სხვადასხვა დანამატი: 500-700 დოლარი ცხელ წარბებში სამსახურისთვის, ბინის ქირა და ვაშარბის გრუკების ფული; ადრეულობის (ფორმის) ფული — 1426 დოლარი (1702 დოლარი ქალებს) სამსახურის დანებებისას, შემდეგ კი თინას რამდენიმე ასეული დოლარი ყოველწლიურად უნატებს ტანსაცმლის მოსაყვლილად და გასახლებლად.

აპერიული სახმადრრობის ყოველთვიური ხელფასები ჩინოსა და სახმადრრობის ვაღის მიხედვით

	2 წ-ზე	2-3 წ.	4-6 წ	10-12 წ	20-ზე მეტი	40-ზე მეტი
Private (რეიტი - ახალწვეული)	1447,2					
Private (რეიტი)	1622,1	1622,1	1622,1	1622,1	1622,1	1622,1
Private first class (პირველი კლასის რეიტი)	1705,8	1813,2	1923,0	1923,0	1930,0	1930,0
Comoral (უკმრობი სერჟანტი)	1889,7	1986,3	2199,9	2293,8	2293,8	2293,8
Sergeant (სერჟანტი)	2061,3	2199,3	2414,4	2906,7	2924,7	2924,7
Staff sergeant (შტაბ-სერჟანტი)	2249,7	2475,3	2690,7	3148,2	3484,5	3484,5
Sergeant first class (პირველი კლასის სერჟანტი)	2601,0	2838,9	3091,8	3505,5	4131,3	4674,6
Master Sergeant (მასტერ-სერჟანტი)				3907,2	4626,9	5336,4
Sergeant major (სერჟანტ-მაიორი)				4570,8	5361,6	7096,5
Warrant officer 1 (I კლასის ოფიცერი)	2683,5	2971,8	3213,9	3827,7	4636,8	4636,8
Chief warrant officer 2 (II კლასის ოფიცერი)	3057,0	3346,2	3496,5	4155,3	4418,5	5102,7
Chief warrant officer 3 (III კლასის ოფიცერი)	3454,5	3598,5	3794,7	4571,1	5606,7	6060,0
Chief warrant officer 4 (IV კლასის ოფიცერი)	3783,0	4069,5	4301,1	4893,0	6104,1	7047,0
Chief warrant officer 5 (V კლასის ოფიცერი)					6726,6	8802,6
Second lieutenant (ლეიტენანტი)	2745,6	2857,5	3454,3	3454,3	3454,3	3454,3
First lieutenant (უფროსი ლეიტენანტი)	3162,9	3602,4	4289,1	4377,3	4377,3	4377,3
Captain (კაპიტანი)	3660,6	4149,9	5213,1	5540,1	5955,6	5955,6
Major (მაიორი)	4163,7	4819,8	5213,1	6320,1	6951,9	6951,9
Lieutenant colonel (ლეიტენანტ-კოლონი)	4825,5	5436,0	5883,3	6567,6	7959	8198,4
Colonel (პოლკოვნიკი)	5788,5	6359,4	6776,7	7132,5	9095,7	10247,7
Brigadier general (ბრიგადის ვენერალი)	7809,9	8172,9	8474,1	9230,4	11381,4	11668,2
Major general (ვენერალ-მაიორი)	9399,0	9706,8	9968,4	10748,4	12586,2	13549,8
Lieutenant general (ვენერალ-ლეიტენანტი)					13283,7	16477,8
General (გენერალი)					15188,1	18675,3

YOKOHAMA

ნიკონური საბურავები

ნიკონური
საბურავები

ნიკონური ზამთრის საბურავები

საბურავები უზრუნველყოფენ უსაფრთხო და კომფორტულ გადაადგილებას ზამთრის პირობებში არსებულ ყველა სახის (ყინული, თოვლი, თოვლ-ჭყაპი, ნვიბა, სივი/მორალი ასფალტი) ზედაპირზე.

საბურავების შექმნა შესაძლებელია აბლანის ქ. №39ბ

საკონტაქტო ტელეფონი 341085

www.yokohama-online.com

IceGuard IG20

Geolandar i/T G072

W.Drive

GEORGIA

ბირთვული სუბარინა სპეცრაზმის ბრანსაორბირაბისთვის

დღეს აშშ-ის სახლავო-სამხედრო ძალების სპეცრაზმებს აქვთ ისეთი საბრძოლო საშუალებები, რომლებიც ერთიათად ზრდის მათ შესაძლებლობებს.

უკანასკნელ ათწლეულებში ამერიკის შეერთებული შტატების სამხედრო-პოლიტიკური ხელმძღვანელობა უფრო და უფრო ხშირად იყენებს საგანგებო ოპერაციების ძალებს როგორც წმინდა სამომარ, ასევე პოლიტიკური ხასიათის ამოცანების ოპერატიულად გადაწყვეტის საშუალებას. აშშ-ის სახელეთო ხარების სპეცრაზმთან ერთად, ყარგი რეპუტაციით სარგებლობს სამხედრო-სახლავო ძალების საგანგებო ქვედანაყოფები, ეგრეთ წოდებული „ზღვის ნაკები“ - SEAL (Sea - Air-land), რაც იმას ნიშნავს, რომ ამ მებრძოლებს შეუძლიათ ბრძოლა სამ გარემოში: წყალში, ჰაერში და ხმელეთზე.

„ჯორჯია“ საბერძნეთის სანაპიროსთან

საბრძოლო მზადყოფნაში

2008 წლის 28 მარტს აშშ-ის ფლოტის საბრძოლო რიგებს დაუბრუნდა წყალქვეშა ნავი „ჯორჯია“, რომელიც უკანასკნელი იყო „ოპაიოს“ ტაის იმ ოთხ სტრატეგიულ რაკეტაშიზიდაგან, რომლებიც საგანგებო პროგრამის თანახმად ფრთხილად რაკეტის ძაგრების გადაკეთდა.

საგანგებო ოპერაციების ძალებისთვის განკუთვნილ ითხოველ ასეთ სუბმარინას ყველაფერი აქვს სპეცრაზმული საბოცდოქესაკაციის რანგის დიდი ხნით ბანარებისათვის. პროგრამა აქტიურ ფაზაში 2002 წლის 26 სექტემბერს შევიდა, რაცა აშშ-ის სამხედრო-სახლავო ფლოტის სარდლობამ კომპანია „კლეიტრიკ ბიოტეკ“ 442,9 მლნ დოლარის დირექტულების ხელშეკრულება გაუფორმა, რაც „ოპაიოს“ ტაის სტრატეგიული რაკეტაშიზიდების მრავალმხარეზე ხომალდებზე გადაკეთებას ითვალისწინებდა. გამოყოფილ დამატებითი თანხები: 2002 საფინანსო წელს 355 მლნ დოლარი, 2003 წელს - 825 მლნ, 2004 წელს - 936 მლნ, 2005 წელს - 505 მლნ, 2006 წელს კი 170 მილიონი დოლარი. აქედან გამო-

დინარე, ამერიკის შეერთებული შტატების სამხედრო ბიუჯეტს თითო „ოპაიოს“ ტაის წყალქვეშა სტრატეგიული რაკეტაშიზიდის „ტომპაკვის“ ტაის სახლავო ბანარების წყალქვეშა ფრთხილად რაკეტაშიზიდებზე გადაიარაღება 700 მლნ დოლარი დაეკეთა.

2002 წლის ნოემბერში „ოპაიო“ დოკში შევიდა და მასზე 36 თვის განმავლობაში ატომური ენერგოდანადგარის ბირთვული აქტიური ზონის გადაკეთება მომდინარეობდა. 2006 წლის 9 იანვარს ოფიციალურად გამოცხადდა „ოპაიოზე“ სამუშაოების დამთავრების შესახებ, მომდინარე თვეს ამერიკის წყალქვეშა ნავი ამერიკის სამხედრო ფლოტის საბრძოლო რიგებში ჩადგა. იმავე წლის აპრილში აშშ-ის სამხედრო ფლოტს გადაეცა მთორე სუბმარინა „ფლორიდა“, ნოემბერში კი ატომმავალი „მინივანი“. 2007 წლის ოქტომბერში გადაიარაღებული „ოპაიო“ ბირუვლად გვიდა დია ზღვაში. საყარაულდ, ეს ოთხი გადაიარაღებული ატომური წყალქვეშა ნავი აშშ-ის სამხედრო-სახლავო ფლოტში 2023-2026 წლებამდე დარჩება.

„მიზანმიმართული“ იღვა

სტრატეგიული დანიშნულების წყალქვეშა ბალისტიკური რაკეტაშიზიდის გადაკეთება განპირობებული იყო გასული საუკუნის 80-იან წლებში ბირთვების იმპერიასა (საბჭოთა კავშირი) და აშშ-ს შორის ხელმოწერილ სტრატეგიული შეთანხმების შექმნილის ხელშეკრულების შესრულების აუცილებლობით ამ ხელშეკრულების თანახმად, საბჭოთა კავშირმა დაიწყო რამდენიმე წყალქვეშა სარაკეტო კრუისერის (პროექტი 667M „ანდრომედა“, პროექტი 667AT „კრუმა“ KP „გრანატი“) ფრთხილად რაკეტაშიზიდებზე გადაკეთება. თუმცა ეს პროექტი უსახსრობის გამო ბოლომდე ვერ განახორციელდა.

„კეი ობის“ დამთავრების შემდეგ აშშ-ში ეს საკითხი დღის წესრიგში დადგო ოფიციალურად კი პროგრამა 2001 წლის 12 ივნისს დაიწყო. აშშ-ის თავდაცვის მინისტრ დონალდ რამსფელდის საგანგებო მოხსენების შემდეგ, მოხსენებაში ნათქვამი იყო, რომ გადაკეთებული წყალქვეშა ატომური ხომალდები გადაეცემას ახალი ტაის კარგად დაეკულ საბრძოლო პლატფორმაზე, რომლებიც მხარდა-

2008 წლის 28 მარტს საზოგადოების საბრძოლო რიგებს დაუბრუნდა წყალქვეშა ნავი „ჯორჯია“, რომელიც უკანასკნელ იყო „ოპიოს“ ტიპის იმ, ოთხ სტრატეგიულ რაკეტაში დოგან, რომლებიც საგანგებო პროგრამის თანახმად გადაკეთდა...

გიგანტური ტანდი

გინაზღვეული წყალქვეშა ნავის შესაძლებლობების პირველი გამოცდა მოქმედ 2009 წლის იანვარში, როცა აშშ-ის სამხედრო-საზღვაო წყალქვეშა ძალების სარდლობამ და საზღვაო სისტემების ხელმძღვანელობამ გამართა ერთობლივი სწავლება, რომლის კაფური სახელწოდება იყო Giant Shadow-ი (გიგანტური ტანდი). ამ ღონისძიებაში, რომელიც ბაჰამის კუნძულების მახლობლად მდებარე ატლანტის ოკეანის წყალქვეშა სადგომ-სტრატეგიული ცენტრის პოლიგონზე ჩატარდა, მიზანი რელი ფროსიანი რაკეტებით შუადაღებულ წყალქვეშა კრისერ „ფლორიდას“ დაკისრა.

სწავლების დროს გამოცდის გეგმის, საგანგებო ოპერაციების ძალების, ვეიპაჟების მოქმედებათა უწყებანიონა, აღმარებისა და თვალთვალის უპილოტო სააერო და წყალქვეშა საშუალებები. აგრეთვე მოწინააღმდეგეისათვის

პირველი პრეცედენტი დატრეკის მუქენების შესაძლებლობები.

სწავლებაში გაერთიანებული სამხედრო-საზღვაო დაჯგუფებების შუიუენმა, აშშ-ის წყალქვეშა სამხედრო-საზღვაო ფლოტის შტაბის უფროსის მოადგილე უილამ ტრეტიმ განაცხადა: „სწავლების ერთ-ერთი ძირითადი ამოცანა იყო გაგვეჩქეა, რომელი ტექნოლოგიები იქნებოდა ამკარად სასარგებლო, რის შედეგადაც ჩვენ რეალური პროგრამების საფუძვლზე შეეხიედით შიი დღეენი დელი (პერსპექტიული) ბრძოლის ული ძლიერ განსხვავება ცივი ომისდროინდელისგან. დღეს წყალქვეშა ნავებს უნდა შესწეს დიდი საბრძოლო პოტენციალი, რაც უპირველეს ყოფისა, მის ამოწენისასათუ“ მოქმედების საშუალებას მისცემს, რაც ხელს შეუშლის მათ ვისაც სურს ზიანი მიუყენოს ამერიკის შეერთებულ შტატებს.

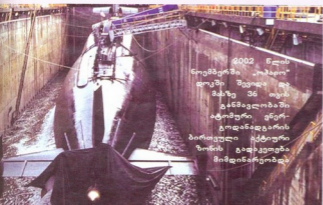
„ჯიანტ შადოუს“ დამტკიცებული სერვისის მიხედვით შესრულებული იქნა შეხვეტი ოპერაციები:

- პირველად „ოპიოს“ ტიპის ატომული ისტრანიში რაკეტატრეკულ „ფლორიდად“ წყალქვეშა მდგომარეობიდან ორი ფროსიანი რაკეტა „ტომიპეკის“ გასროლა;
- წყალქვეშა ნავიდან აშშ-ის სამხედრო-საზღვაო ფლოტის ისტრანიში პირველად უეიპაჟო წყალქვეშა აპარატის ვერტიკალურად ამწება;
- წყალქვეშა ფროსიანი რაკეტატრეკულ „ფლორიდად“ საგანგებო ოპერაციების ჯგუფის გაშვება (წყალქვეშა);
- დაზერვისა და თვალთვალისათვის განკუთვნილი სხვადასხვა სისტემის მახ-

წას გაუწევინ სახმელეთო ჯარებს, სამხედრო-საზღვაო ძალებსა და საზღვაო ქვეითა კორპუსის ზღვისპირა მიმართულებით ასეთი წყალქვეშა ნავების უწყებანიონას უზრუნველყოფს მათი მიწზედოვანი ატონი-მიწობისა და სასიძოლო საშუალებების დიდი მარაგი (154-მდე ფროსიანი რაკეტა). აგრეთვე სპეციალურ შეუმწველად დიდხანს ყოფის უნარი (დანიშნულების რაიონში).

გადართალბული წყალქვეშა ნავების ძირითადი დანიშნულება კი მოწინააღმდეგის ტერიტორიაზე რაკეტული დატრეკისა და საგანგებო ოპერაციების ძალების მოქმედების უზრუნველყოფაა. შიორბრანისზეენ ამოცანას განეკუთვნება აშშ-ის სამხედრო-საზღვაო ფლოტის უველა მრავალმიზნობრივი სუბმარინის ამოცანა: თვალთვალ და ფოკუსირი დაზერვითი მოქმედებები (მაი შორის სხვა სახელწოდების ტერიტორიულ წყლებში), ენ „ბრძოლის ველის მომზადება“ (battle space preparation), რაც გულისხმობს პირინულ აკატორიაში დაზერვითი და სხვა ღონისძიებებს მომდინარე პროცესების გამოსკენიან, რაც დავევძილი ოპერაციის წარმატებით ჩატარების აუცილებელი პირობაა.

გარდა ამისა, აშშ-ის სამხედრო-საზღვაო ფლოტის სარდლობა ახალ წყალქვეშა ნავებს განიხილავს როგორც თვისებურ ხატესტო პლატფორმას, სადაც გამოდინა და დაზერვინ სხვადასხვა პერსპექტიული შუადაღების ნიმუშებს, გამომწვევებს პერსპექტიული შუადაღების ახალ ტექტიკურ სერებს, რომლებსაც ზღვისე მომხელის ბრძოლებში არსებითი გეულნის მოხენია შეესლებათ ასეთებს განეკუთვნება უეიპაჟო წყალქვეშა აპარატები, უპილოტო სააერო-საზღვაო აპარატები და სხვადასხვა პირტმდემს გამოსაყენებელი აპარატურა.

2002 წლის ნოემბერში „ოპიოს“ დოკში შევიდა დომარე 36 თვის ტანავლობაში ატომური ენერგოდაინადგარის ბირთვული ატორიური ზონის გადაკეთება მიმდინარეობდა

ახიათულების შემოქმედება (intelligence surveillance and reconnaissance) მისამართების და აღმოჩენის რეაგირების მონაცემთა მიღება-შესრულება მასობრივი განადგურების აარადის საოპერაციული განყოფილებაში.

წინააღმდეგობის მონაცემებიდან აშშ-ის სამხედრო-სახლავო ძალების რამდენიმე სარდლობისა და სამართავის გაერთიანებული ძალები და საშუალებები:

— წყალქვეშა ფრთოსანი რაკეტამატარებელი „ფლორიდა“ (წყალქვეშა ძალების სარდლობის შემადგენლობიდან);

— მართვისა და კონტროლის ახორციელებადი სამხედრო-კლავიანი ხომალდი „სეა ჰორსი“ T-AGS-65 (ტექნოლოლოგიური და ხაოკანოგრაფიული კლავიანი სამართავი);

— გადაკრუბილი თვითმფრინავი P-3C „ორიდა“ (სავაეო სისტემების სამართავი), რომელიც თვალთვალს და კამერას უზრუნველყოფდა.

— უკუპაპო წყალქვეშა აპარატი „სი ჰორსი“ (Sea Horse — ზღვის ცხენი) ოკეანოგრაფიის სამართავლის შემადგენლობიდან;

— აშშ-ის სამხედრო-სახლავო ფლოტის სხვედანიშნულების მუ-4 ჯგუფის სამხედროები.

ფრთოსანი რაკეტები, როგორც ზემოთ ითქვა, წყალქვეშა ისროლებს ორივე გასროლა წარმატებულად ჩაითვალა, რამაც დაამტკიცა „აპაიის“ ტიპის სუბმარინების გადაკრუბის შარობელობა. პროგრამების ხელმძღვანელს, კაპიტან ბრენს ვენერის აზრით „პროგრამა“ გასროლა, მოდელირების შედეგები და ვარაუდები ზუსტი იყო. პროგრამა წარმატებით შესრულდა.

რაც შეეხება საზღვაო სექტორს, საგანგებო დანიშნულების მუ-4 ჯგუფის სამხედროების წყალქვეშა მეთოდი „ფლორიდა“ გადასხდნენ (დესანტირება მოახდინეს) და გასაბერი საფრთხე ნაგების შემუშავებით მიუახლოვდნენ წინასწარ დათქმულ კერძულს, სადაც მართობი მწინააღმდეგე იყო გამაგრებული, შეუძნელებლად შეედრნენ ხელისუფელს და მიდამოს დაზერების შემდეგ შეუდგნენ ქიმიური ქარხნისა და აარადის საწოების ადგილმდებარეობის გარკვევას, რომლებიც წინასწარი მონაცემებით ამ კერძულზე მდებარეობდა. გარდა ამისა, კერძულზე გადასვლის შემდეგ, როცა ჯგუფმა გარემოს დაზერვა დაამთავრა, უპილოტო საფრთხე აპარატის შემუშავებით (ამჯერად ეს როლი P-3C „ორიდა“ შესრულა) მთლიანად სადაზერვი ინფორ-

მაცია რეალურ დროში საშუალო პუნქტს გადასცა. სექტორში მდებარე სასახლე ობიექტის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია მიიღეს, რის შედეგადაც მდებარეობა გრუნტზე დააყენეს სინჯის აბელი აპარატურა, ძალები შედგენი და ობიექტის ახლოს აღებული ნადავის სინჯი კი უკუპაპო წყალქვეშა წყითი გავსევის საშუალო პუნქტში.

პროგრამის პრაქტიკული რეალიზაცია — ატომური წყალქვეშა სტრატეგიული დანიშნულების რაკეტების საგანგებო დანიშნულების მრავალმხობრივ ატომიკულად გადაკრუბა — მოკლედ ასე გამოიყურება:

— პირველი ორი სარაკეტო შახტა გადაკრუბილი მუქნიანებისათვის (თითო კერამიკი ცხრა მუქნიანი);

— სარაკეტო შახტები 3-დან 10-ის ჩათვლით (რე-შახტა) გადაკრუბის შემდეგ გამოიყენება საგანგებო ძალების ჯგუფის აარადისა და აღჭურვილობის შესახებ ნაკვეთებზე.

დანიშნული 24 სარაკეტო შახტა გადაკრუბილია ფრთოსანი რაკეტა — „ტომპაკის“ (UGM-109) ან „ტრაიტაკლ ტომპაკის“ (U6RGM-109E, Block IV) ვერტიკალურად გასროლის აგრეგატებზე, თითო ასეთ მონაკვეთში ვერტიკალურად გასროლის აგრეგატებზე რაკეტების 7 სტრანსპორტ-გამშვები კონტეინერი. ასე რომ, ველაზე მცირე რაოდენობის შეიარაღება, რომელიც წყალქვეშა ნავზე შეიძლება განთავსდეს, ფრთოსანი რაკეტების 98 ერთეულია, ხოლო თუ შეიარაღებისათვის გამოყენებული იქნება N3-10 ნაკვეთები, მაშინ წყალქვეშა ნავის არსებული 154 ფრთოსანი რაკეტამდე გაიზარდება. სარაკეტო შახტების მართვის სახომალდო სისტემაზე გამოყენებული მოდულიზებული სარაკეტო სისტემა „ტრაიდენტი“, რომელსაც ამერიკელები „აპაიის“ ტიპის საბაზო წყალქვეშა ნავებზე იყენებენ.

გარდა ამისა, ძალები უკვე შეუდგნენ მტკიცე სარდლობისა და საგანგებო მონაცემების ჯგუფების მოქმედების სახელმძღვანელო წყალქვეშა ნავზე მონაცემთა საგანგებო ნაკვეთების, მათში განთავსებული ოპერაციების მართვის ცენტრ (mission control center), სექტორში სისხნელები, მათი აარადისა და სიახლოვე ატომიკულობის შესახებ აბელი (როგორც გარკვეული „საკონტროლად“ შეიძლება გამოიყენონ ზოგიერთი შახტაც, რის შედეგადაც ფრთოსანი რაკეტების მარაგი შეზღუდულია). წყალქვეშა ნავს აქვს აგრეთვე კორპუსის გარე ნაწილზე მისამარგებელი სპეციალური მონაკვეთი, რომელზეც მტკიცე მუქნიანი თვით გადასაჯვარი ორი გაუქმობესებულ საშუალების მიზან შეიძლება. ამ უკანასკნელს ამერიკელები „Advanced Sea Deliever System ASDS“, ანუ „საგანგებო ოპერაციების სპეციალური გადასაჯვარი სისტემა“ უწოდებს.

ASDS-ი წარმოადგენს ჯგუფურ წყალქვეშა მატარებელს, რომლის დამუშავებამაც კორპორაცია „ნორტო გრუპმანიან“ ერთად მონაწილეობდნენ ამერიკის საზღვაო სისტემის სამართავი, სამხედრო-სახლავო ფლოტის და გარეგანი საბრძოლო მოქმედებისა და აგრეთვე აშშ-ის სამხედრო ძალების საგანგებო ოპერაციების ძალების სარდლობა. ASDS-ის შემუშავებით ხდება რე-მტკიცეობის აარადისა და აღჭურვილობით ტრანსპორტირება ოპერაციის ადგილამდე და ევაკუაცია დეკლების დასრულების შემდეგ. ამერიკის სამხედრო-სახლავო ძალებში ამ აპარატს „საგანგებო დანიშნულების უსკივრე წყალქვეშა ნავი“ უწოდებენ, რაც სრულად არ ასახავს მის ნამდვილ არსს. ის არ არის წყალქვეშა ნავი, რომელსაც საბრძოლო მოქმედების დამოუკიდებლად წარმის შეუძლია, არამედ ჯგუფური მატარებ-

სექტორში ნავების წრონა მიმე პირობებში მიმდინარეობს

„კობაის“ კლასის ნაღებზე შექმნილი მონიტორინგის ვეიკლი „სეალ დელერვი“-ს კაბინაში, სპეციალისტების გადაამუშავებელი მიმდინარეობს...

სპეცრაზმის შექმნილი SDV (Seal Delivery Vehicle) ტიპის აპარატით გადაადგილდებიან

და, რომლის ამოცანა შეზღუდული მყინველის გადაადგილების უზრუნველყოფა. ASDS-ის ეკიპაჟი ორი კაცისგან შედგება. მის განმასხვავებელ თავისებურებას წარმოადგენს მცირეზღაბიანი ჰიდროკუსტიკური სადგური და მცირე ზომის დეკომპრესირების კამერები. ASDS-ების წარმატებული გამოცდის უკანასკნელი ფაზა ამერიკელმა 2002 წელს საზღვაო დანიშნულების წყალქვეშა ნავ-კრეზლზე ჩატარა.

წინამორბედის, აპარატ SDV (Seal Delivery Vehicle)-ისგან განსხვავებით ახალი მანისებმარანა არა „სკელ“ (როცა მბრძანებელი მფრინავი ღია, წყლის საცხე ინსტრუქციებში არიან მოთხოვნილი მტრისთვის კონტაქტებისა და სწრაფი ინფორმაციული საშუალებები აქვთ ჩართული), არამედ „მშრალი“ ტიპს განეკუთვნება. მის შუქული გაზარდოს როგორც ცურვის ხანგრძლივობა, ისე სიჩქარე. ASDS-ი წყალქვეშა ნავის კორპუსზე გარდა მარჯვნივ და სუბმარინის შიდა სერვის პერტელებს გადასახდული ხეული უკუერთდება.

სპეცრაზმული პირველი „მცირე წყალქვეშა ნავი“ აშშ-ის სამხედრო-სახლკაცი ფლოტის 2003 წლის 26 თვის გადაეცა. გარდა გადაკეთებული ოთხი ახალი ფრთისანი რაკეტამატარებლისა, ისინი სიას დაღებულ „აღოს-ანგელის“ ტიპის, ასევე გადაკეთებულ წყალქვეშა ნავზე ახალი ტიპის „ეივინგისას“ და SSN-23 „ჯიშის კარტრზე“. გარდა ამისა, „კობაის“ ტიპის გადაკეთებულ სუბმარინებზე ASDS აპარატების ნაყოფი შეიქმნა მუშაგროს მსოფთე მყინველის სისათვის განკუთვნილი ერთი ან ორი მშრალი თერმობარი.

როგორც ცნობილია, ზოგჯერ შეზღუდული მყინველის წყალქვეშა ნავზე თერმობარი არაა რამდენიმე დღის განმავლობაში, თუ მტერ არა, მოლოდინის რეჟიმში იყენებ. თქვენი „დასვენება“ უარყოფითად აისახება ზოლზე სპე-

ცრაზმული ოსტატობაზე. სერვისცენტრულ წყალქვეშა ნავებზე კი მათთვის მრავალჯერადი სპორტული დარბაზი და სფეროში ლაზერული სასროლითა, რაც „ზღვის წყებს“ ფრთის შენარჩუნებაში უწყობს ხელს. გარდა ამისა, გეშე არის მრავალბლობა, რომელიც სპეცრაზმელს გულსისხლძარღვით ნორმალურ მდგომარეობაში შენარჩუნებას უზრუნველყოფს.

ამერიკული წყაროების თანახმად, განზრახულია ზოგჯერ ევროკავშირის ნავსაშენ მატრში ფრთისანი რაკეტების ნაცვლად უპილოტო საფრენი აპარატების განთავსება.

მუდმივი დახვეწვა

რაც შეეხება თეთის ზომადს, მისი მთავარი მუდმივადი დანაშარი იყვე დარჩა: კომპანია „ჯენერალ ელექტრიკის“ ერთი S8 G მარკის ბრთვილი რეაქტორი, ასევე კომპანია ორთქლის ორი ტურბინა, რომელიც ჯამური სიმძლავრე 60 ათას ცხენის ძალას შეადგენს და მობრძობაში მოსაქვს ფრთისებულ ბიჯის ერთი ხნაზი. სუბმარინის დამტყობი აქვს დამხმარე პრაიუსორი დანიშნავი — ერთი 325 ცხენის ძალის მქონე მხოლოე ელექტრომარავა (კომპანია „საენერჯის“ პროდუქცია).

პრაქტიკულად, არ შეიქმნილა ჰიდროტექნიკური და ჰიდროკუსტიკური აღჭურვილობაც: კიხის მხარეს მდებარე ტურბორი, ჰიდროკუსტიკური სადგური AN6BQQ-6, ჰიდროკუსტიკური სადგური (has) AN/BQQ-13, ბუქინგადა has AN/BQQ-15, ნავსაბეჭეტი has AN/SQQ-32, საბრძოლო გათვლების სადგურ-ტრენაჟორი AN/SSQ-94. შენარჩუნებელი სატროპელი შეიარაღებაც: ზომადის კო-

რბუსის შუა ნაწილზე განლაგებული MK-68 ტიპის სატროპელი ოთხი აპარატი, რომელიც 533 მმ კალიბრის სხვადასხვა ტროპელის გასასროლად განკუთვნილი. ამ უკანასკნელს აქვს იარაღის მართვის MK-118 სისტემა.

ყოველ ახალ გადაკეთებულ წყალქვეშა ნავს (აბრძოლი ვარანტი) ბორცვს ექნება 154 ფრთისანი რაკეტა „ტომაჟოკი“ და „ტექნიკალ ტომასეკი“, ხოლო საზღვაო დანიშნულების ვარანტის სუბმარინას 140 ფრთისანი რაკეტა და აშშ-ის საზღვაო ფლოტის საფრენი ობიექტების ჯგუფი 66 მუხრის რაოდენობით (მოგერიო მრავალჯერადი რაოდენობა შესაძლებელია 102-მდე გაიზარდოს) შეიარაღებულია და ორი ASDS აპარატით. წინასწარი გათვლებით 66 სპეცრაზმელს გადაკეთებულ წყალქვეშა ნავი ეტრობი-მართა მოქმედება 90 დღე-ღამის განმავლობაში შეუძლება, რაც გაცვლებით აქვრბებს „აღოს-ანგელის“ ტიპის გადაკეთებული მრავალმხნობრივი წყალქვეშა ნავის ეტრობი-მართად მოქმედების უნარს (15 დღე-ღამე). როგორც ერთი ამერიკელმა აღმზარდმა განაცხადა, „ერთი სუბმარინის წყლითი წენ გვაქვს შესაძლებლობა, ეფრთხილ „ჯო“ ან „სკალკელი“. ახალ სუბმარინებს, ამერიკის წყალქვეშა ფლოტისთვის ტრადიციისამებრ მკვირი ორი ეკაპეი, ოთხთი 159 მქონეური და ოციეური, რომლებიც ერთმანეთს 3-4 თვეში ერთხელ ეცლიან.

როგორც ამერიკელი წყაროები იწინებენ, ახელი წყალქვეშა ნავების ამოცანა მუდმივდანიშნის დროს „სხვადასხვა ხასიათის საღებურეი ინფორმაციის განწვევრული მოპოვება იქნება“.

„არსენალი“ კვლავ ატარებებს რუმბრიკას, რომელშიც მოდისა და სტაილი, სხვადასხვა მამაკაცურ აქსესუარებზე მოგითხრობთ... მართალია ცხოვრების განსაზღვრაველი წვლი ბევრ რამზე უარის თქმას გვაიძულებს, თუმცა სულ ვაზარმებში ხომ არ ვართ... ამასთან „არსენალის“ შეთხვევლია დიდი ნაწილი სულაც არ არის სამხედრო მისამსახურე... საბედნიეროდ, ბევრი მოზარდია დაინტერესებული სამხედრო საქმიანა და ჩვენი ფურნალით, ვფიქრობთ მათთვის საინტერესოც და საჭიროც უნდა იყოს ეს თემა...

რა ვაჩუქოთ ქვოს?

არა გვკონია, გამოზრძმედილ მამაკაცებსაც არასოდეს გასჩნოდეთ ეს კითხვა. მით უფრო, თუ თავი სხვადასხვა საზრუნავით გაქვს გამოკუდილი და წინა დღით გახსენდება, რომ მეუღლეს, შეყვარებულს, დედას, დას ან ნაცნობ ქალბატონს საჩუქარი უნდა გაუეთო...

სად რაოგონი საჩუქარი შევრჩიოთ? — ასეთი თემატკი მამაკაცს წლის განმავლობაში მინიმუმ 3-4ჯერ მანც უწნდება. სანამ საჩუქარს აირჩევდო, პირველ რაგომ, უნდა განსაზღვროს ვის წყნით ანუ ვის რა დღესასწაულს ეუღლოცაოთ. რა ვაჩუქოთ დედას და მეუღლეს ან საყვარელ ქალს? დას ან თანამშრომელ ქალს? რა უნდა გავითვალისწინოთ საჩუქრის შერჩევასა? ბევრი რამ!.. რაჯან ქალისთვის საჩუქრის შექნა მეტწილზეა — ზუსტი და დელაკურთი.

საჩუქარი ბევრნაირი შეიძლება იყოს: ორიგინალური, ბანალური, სერიოზული, სასაცილო, მოუღალალო...

რაც უნდა ორიგინალური იყოს საჩუქარი, მის შემთხვევით შექნას მანც არ გარჩევო ამ დროს აუცილებლად უნდა გაითვალისწინოთ ქალის ხასიათი, თვისებები, ჩვევები, როგორი სუენიროთ თუ აქუსეუარი მოსწონს, რა ფერებს ანიჭებს უპირატესობას, როგორი სტილის საჩუქარია მისთვის უფრო მისაღები და ა.შ. მიდი, დეიწწოთ.

რა ვაჩუქოთ დედას

დღეა ის დამაინა, რომელმაც სიცოცხლე გავსუქა და თქვენი საჩუქარი ერთ-ერთი საშუალება იქნება, კიდევ ერთხელ გამოხატოთ მისადმი პატივისცემა და სიყვარული.

ვევალბო ქალური სიღამაზის სიმბოლოდ მიიწევა და დამაზი თავიული

დედისთვის ბანალურად არასდროსნაითვლება. კარგი საჩუქარია კოსმეტიკური საშუალებები — დედა ხომ პირველ რაგომ ქალია? ცნობილი ბრენდის სუნამო ნებისმიერ ასაკში სასამოეფინა.

ფესიქვლეგებმა დიდი ხანია, დაასუნეს, რომ საჩუქრის შერჩევასას მთავარია არა მისი ფასი, არამედ ის სიბოძო და მოწონება, რომელიც თქვენ მასში ნადეთ ამით იმის თქმა გუნდა, რომ ვეეღლბუ პრაქტიკული საჩუქარიც შეგიძლიათ განსაკუთრებული გაზადიო.

ან იქნებ, ხაყოფაცხერებო ნიეთი სჭირდება? გაიხსენო, ხომ არ უწუწუნია ბოლო ხანებში? მტკერსასწორი, უთო, წვეწასწური... არც სხვა საოჯახო ნიეთებია ცუდი არჩევანი. თეფშების ან ჭიქების ნაკრები, სუფრა, თეთრული, პლედი და ა.შ. მთავარია, მისი გემონება გაითვალისწინოთ თუ უფრო სერიოზული საჩუქრის შექნა გსურთ, არჩევიოც შეტნა. მაგალითად, ჭურჭლის სარეცხი მანქანა, საშარბულოს კომბინი, წვეწახარში და ა.შ.

ვევალბუ მთავარი! როცა დედას საჩუქარს მთარბმეყო, არ დაგავიწმედო, უთხრაო, თუ როგორ გიყვარი იგი.

რა ვაჩუქოთ დას

გაანწია, რა ასაკისაა იგი. თუკ მოზარდია, ჩენი რჩევები არც დაგჭირდებათ, თავდაც კარვად იცით, რა უფრო გაუხარდება. თუკი გასითხვარი გიგოა ან უკვე დაოჯახებული, მამის დაფიქრება გმარბოთ თემცა შეგიძლიათ „დედის საჩუქრებიდან“ ზოგიერთის გამოყენება...

თუ მუსიკითაა გატაცებული, აჩუქო ფლეტა ან ყურსასმენები. თუ ფული არ გინანებათ და მისთვის სოლიდური თანხის დახარჯვას არ მოერბდებით, საუკეთესო იდეაა ელექტობის ვიდეო-კვრე წარმოიდგეთ, როგორ გაახარებთ.

თუკი აქუსეუარები მოსწონს, გაითვალისწინოთ მისი გემონება და აჩუქო მისი სათვალე, მღდური შარფი, ხელთათმანა, კოსმეტიკის ჩანთა.

გსურთ გრანდიოზული სიურპრიზი მოუშალოთ? მამის ნუ დანარბებით და აჩუქეთ... სა-საღლისი ეკუბრი ან აკუპარკის ბილეთები (ერთი ბილეთის ჩიქებას აზრი არა აქვს, მისი დაქალბუცი არ დაგავიწმედო).

რა ვაჩქვით თანამშრომელ ქალს

ეს ის შემთხვევაა, როცა არჩევანი უკლებლივ შერჩეა, რადგან კოლეგისთვის ან საქმიანი პარტნიორისთვის შერჩეული საჩუქარი (მშენიანა გაბა) არც ძალიან ძვირია უნდა იფიქროს არც ძალიან პრადული... მეორე მხრე, არც ის იქნება ლამაზი, ათეფასიანი სუენიროით ან უნდაც სიმბოლური თაავკულით და სოკლადის ასორტიით მიადგეთ კოლეკს. განვიხილოთ რამდენიმე ოპტიმალური ვარიანტი:

ნორმალური არჩევანია სამუშაო მაკაიდის სხვადასხვა აქსესორა: მაგადის კაფიფარი, ცნობილი ბრენდის კაჟიანი, სრასიანი სახადები ნარჩო, ტყვედატრული ბლოკნობი, რომელიც ნებისმიერი დამასინისთვის საიმეო ნივთს წარმოადგენს. ბოლო ხანებში განსაკუთრებით მოდურია გახდა კრისტალისგან გამოთლილი სუენიარების ჩუქვაბა, რომლის შუგულში სხვადასხვა ფერურაა მოთესებული; ან კიდევ ილუსტრირებული წიგნები, ტომეულები, ცნობილი მხატვრების ფოტოალბომები...

ბლონერ საჩუქარში ერთ ნამდვილ საურბრანში. თუ გამოურყუთ, მწველიც შემწვარი იქნება და სამეურეოც გადასრება...

ბეგრად უფრო რთული შეყვარებულთან ურთიერთობა, ვინაიდან მისი გემოვნება და მოთხოვნები ჯერ ბოლომდე არა გაქვით შესწავლილი და შეცდომის აღბათობაც დიდია... ამიტომ ჯობია საჩუქრების არჩევას ბეგრად მეტი ყურადღება დაუთმოთ. ამ შემთხვევაში აუცილებელია ყოველ ჯერზე ორიგინალური საჩუქარი შეუჩიოთ და საურბრანებით გაანებეროთ... თან საუკეთესო ვარიანტი, თუ ყოველი შემდეგი საურბრანში წინაზე უფრო შიამსუქდავი თუ არა, ნაკლები არ იქნება. ამისთვის კი ფინტაზიის დადაბე მოგაწევთ... არ არის საჭირო, საჩუქარი მატერიალური და ძვირადღირებული იფოს. შეყვარებულს შეიძლება რომანტიკული გასეირნება მოუწყოთ და ეს საუკეთესო საჩუქარი აღმოჩნდება... თქმეც, თუკი თქვენი ჯიბე ამას გასწავდება, დაუვიწყარი საღამო მოუწვევით რომელიმე ელიტურ რესტორანში, კლასიკური მუსიკის, ორქედრებისა და სანადების თანხლებით. თუკი შერტეც შეგიძლიათ, საუკეთესო ვარიანტი იქნება, ჯერ მაღაზიებში შემოატაროთ და უხედიოთ ის, რასაც თავად შეარჩევს. მხოლოდ რიტუალიც კი სასამოფრო იქნება, არათუ საჩუქარი. საღამოს კი რესტორანსწინ აიღებთ გეხს. შეგიძლიათ ექსკურსია-გასეირნება მოუწყოთ ისეთ ადგილებში, სადაც ნამოფო არ არის და რომლის ნახებაც აქამდე ოცენობობა,

ან უფრო ძვირი საამოვნება - მკრეწნეც... და სასაერო ბურთით ან მკრეწნეც... თუთიმფრინავით (თბილისში ეს უკვე შესაძლებელია).

ძალიან მოდური და ძვირი საამონება საყვარელი ქალისთვის ვარსკვლავის ყიდა. ხომ გაგიფრინათ ცაში ვარსკვლავს მოგიწვევთ? დასანანი ის არის, რომ ამ მოწვევებულ საჩუქარს მის ოთახში ლარნაკში ვერ ჩადებთ, თან ამ ბოლო დროს ისეთ წრილ-წრილ ვარსკვლავებს ვიდათ, რომ საჩუქრის დასანახად ტელესკოპი დაგჭირდებათ... თან ცოტა უხერხულიც არის.

სანამ ქალს კარგად არ გაიცნობთ, ალბათ აჯობებს, თუკი შეაკეთოთ ცხოველებისა და თფუების ჩუქებისგან. არც თუთიყუმა მინდამაბაც კარგი ვარიანტი. წარმოადგენთ ლეკვი ან კრები მაგევი და მისი ოჯახის წევრს ცხოველზე აღურგა აქეს. ეს აღურგა მამინე თქვენზეც გადმოფა და ბეგრად მეტი ძაღლისმეფა დაგჭირდებათ ქალბატონის გულის მოსაგებად.

სამკაულების ჩუქვაბა არასოდეს არის არც გვიანი და არც საადრეო. ეს უნივერსალური საჩუქარია, ოღონდ სასურველია, დროზე ადრე ბეჭდის ვიდეისგან თუკი შეაკეთოთ...

ისიც გათვალისწინეთ, რომ ეს მხოლოდ საერთო რეკომენდაციება და ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში მხოლოდ საკუთარ ფინტაზიან ხართ დამოკიდებული.

რა ვაჩქვით მეუღლეს ან შეყვარებულს

ველაზე მეტი თუკატები სწორედ ამ დროს ჩნდება. ბეგრი მამაკაცი შეყვარებულის დროს რომანტიკული საჩუქრების სასწაულ შედგერებს ქმნის. ხელი დაოჯახების მეფე კი მისი საჩუქრები მატლონური და ყრომანეთის მსგავსი ხდება...

თუ ქალი მეუღლეა, უფრო ადვილია საჩუქრის შერჩევა, თქვენ ხომ მის შესახებ უკვე ველოფრე იცით მთავარია, არ ზოგბუზრდეთ მისი გაცოცება და გახარება. პარალია, მთელი ცხოვრების განმეულბაში ფორმის შერარჩუნება მნელია, ბერამ აქაც არის გამოსავალი: 2-3 მა-

უმნიშვნელოვანესია, რომ საჩუქრები და საურბრანები არ გაგიმეორდეთ. ძნელი ასახსნელი იქნება თუ, მაგალითად, თქვენ შეყვარებულსაც და კოლეგისაც ერთი და იმავე ბრენდის სუნამოს აჩუქებთ... გვერწმუნეთ! ზომა-წონის სხვაობას აქ უკვე აღარანაირი მნიშვნელობა არ მიენიჭება...

რუსი დივერსანტების წყალქვეშა ავტომატები

ჩეჩნეთის, უნდა ვთხოვდეთ უკვე გან-
ვიცადეთ რუსული სამხედრო აგრესია,
სულერთი არ უნდა იყოს იმის ცოდნა,
რათი იარაღდება ჩეჩნი საფარული მო-
ინააღმდეგე.

ამჟღად „არსენალის“ იარაღის
მალაზიაში“ განვიხილეთ იმ წყალქვე-
შა ავტომატებს, რომლებიც უკვე არის
რუსეთის სამხედრო-საზღვაო ძალების
დღევანდელი ვაჭურვების შეიარაღებაში
ან შაი მალე მიიღებენ.

რუსული წყალქვეშა დივერსიული ჯგუფები წყალქვეშა და ჰაერით მსროლელი ერთიანი უნივერსალური ავტომატით შეიარაღებას აპირებენ

გასული საუკუნის 70-იანი წლების
დასაწყისში საბჭოთა კავშირის სამ-
ხედრო-საზღვაო ფლტის შეიარაღება-
ში გამოჩნდა 4,5 მმ კალიბრის ვაზნა

СНС და 4-ლულიანი არათვითმარტე-
ნი პისტოლეტი СПП-1, რომელიც ამ
სპეცპატრონების გამოყენებაზე იყო
გათვლილი.

ჩვენი ფონია: წყალქვე-
შა სპეციალური იტომოტი
АПС უმჭიდროდ 2,4 კგ-ს იწო-
ნის, ვაზნებიანი მჭიდროდ კი
მისი მასა 3,4 კგ-მდე იზრდე-
ბა. იტომოტის სიგრძე დიკე-
ცილი კონდახით 615 მმ-ია,
გამოილით კი — 823 მმ.
მჭიდრო მინს-ს ტიპის 5,66X39
მმ კალიბრის 26 ვაზნა ეტე-
ვა

АПС

გზიანი ფოსტა: წყალქვეშა პისტოლეტი **СПП-1**-ი 950 გზის იონის მისი სიგრძე 244 88-ია (ლულის სიგრძე 203 88). ლულებში 4,5X4088 ცალიბრის სპეციალური **СРС** ტიპის ოთხი ვაზნა თავსდება

СПП-1

1974 წელს საბჭოთა წყალქვეშა დივერსანტები შვიარალბაში წყალქვეშა ავტომატ **АПС** (ავტომატი წყალქვეშა, სპეციალური)-სა და მისთვის განკუთვნილ 5,66 მმ კალიბრის სპეციალურ ვაზნა **МПС**-ებს იღებენ.

წყალში 5 მ სიღრმეზე **МПС**-ის ტყვია მიწინააღმდეგის აკვანდისგან 30 მ მანძილზე აზიანებს, ხოლო 20 მ სიღრმეში სროლის ეფექტიანი მანძილი 20 მ-მდე ეცემა, 40 მ სიღრმეზე კი თითქმის 10 მ-მდე.

თუმცა ამ სიღრმეებში წყალქვეშა ილუვიობაც შესაბამისად იკლებს და უფრო ძლიერი ვაზნის გამოყენება აზრს კარგავს, რადგან მიზანს უბრალოდ უკრ დინახავ.

აღსანიშნავია, რომ წყალქვეშა პისტოლეტ **СПП-1**-ისა და ავტომატ **АПС**-ის შექმნაში დიდი წვლილი შეიტანა ჩვენმა თანამემამულემ, ქობულეთელმა ალექსანდერ ხინიკაძემ, რომელიც წლების განმავლობაში სოფ-

ოლსკში ზუსტი მანქანათმშენებლობის ცენტრალური სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტის დირექტორი გახლდათ, სადაც ეს სპეციალური იქმნებოდა.

СПП-1 და **АПС**, თავის ღრმე, მართლაც უნიკალურ იარაღს წარმოადგენდა, თუმცა ჰქონდათ ერთი შიშველი ფიქალი: **АПС**-ის ვაზნის ტყვიას ნუშის ფორმა ჰქონდა და სიგრძით 120 მმ-მდე იყო. ასეთი გრძელი ტყვია წყალში კარგად სტაბილიზებული და კეტიტაციური ღრმულის შემუქობით, მაგრამ პაერში სროლისას ამ გრძელ ტყვიას არ გააჩნდა დინამიკური სტაბი-

ლიზაცია და მისი მიზანში მოხვედრა უკვე რამდენიმე ათეულ მეტრზე დაი სიძულეს წარმოადგენდა.

ამასთან, პაერში სროლისას ავტომატის რესურსი 10-ჯერ მცირდება: თუკი წყალში სპეციალური ავტომატი 2 ათას გასროლაზეა გათვლილი, პაერში გასროლების რესურსი მხოლოდ 180-ია(!).

ამიტომაც უკვე რუსმა კონსტრუქტორებმა გადაწყვიტეს, შექმნათ ორ გარეშობა — წყალქვეშა და პაერზე თანაბარეფექტიანად მოქმედი ავტომატური იარაღი, რომ წყლიდან ამოსულ წყალქვეშა დივერსანტს ზუსტი სროლა

მარცხნიდან მარჯვნივ:
7,62X39 88 კალიბრის **АКМ**-ის ვაზნა (შეფარებისთვის);
4,5 88 კალიბრის **СРС** ვაზნის ტყვია და მისი; 4,5 88 კალიბრის პისტოლეტის ვაზნა **СРС**; 5,66 88 კალიბრის ავტომატის ვაზნა **МПС**

ჩ306ი დონი: ექსპერ-
მენტული ავტომატი **АСМ-ДТ**
„Морской Лев“-ს ორი ტიპის
შეიქმნა უკეთდება. პირველი
წყალქვეშ სასროლად განკუთვ-
ნილი 5,45X39 88 კალიბრის
ვაზნები თავსდება, მეორეში
კი პაერში სასროლი სტან-
დარტული 5,45X39 88 კალ-
იბრის 30 ვაზნა

АСМ-ДТ

იარაღის ტიპის შეუცვლელად გავრ-
ძელებსა.

ასე შეიქმნა ექსპერიმენტული, ამ-
ფობური ავტომატი **АСМ-ДТ** „Мор-
ской Лев“-ი.

რუსულ „ზღვის ლომი“, რომელიც
ტულაში კონსტრუქტორებმა შექმნეს,
გამოყენებულა ორი ვაზნის პრინციპი;
ანუ წყალქვეშ წარმელებულ ტყვიებს
იხერის, ხოლო პაერზე კი წვეულეპრე
5,45 მმ კალიბრის ტყვიებს, ისეთვეს,
როგორსაც „კალაშნიკოვის“ **AK-74**.

ორი ტყვიის გამოყენება შესაძლებე-
ლი რომ გამზდარიყო, წყალქვეშა ვაზ-
ნის **МПК**-ის კალიბრი 5,66 მმ-დან 5,45
მმ-მდე შეამცირეს;

წყალქვეშა სროლა ამ წარმელებე-
ლი ტყვიებით ისევე ხდება, როგორც
ძველი წყალქვეშა ავტომატ **АПС**-ით.
სხვადასხვ ამოსვლის შედეგ კი დიფერ-
სანტი „ზღვის ლომი“ ხსნის წყალქვეშა
ვაზნებისთვის განკუთვნილ მოზრდილ

ექსპერიმენტული ავტომატი АСМ-ДТ ორ ვარიანტში.
ზემოთ: წყალქვეშა ვაზნებისთვის განკუთვნილი დიდი შეიქმნილი,
ქვემოთ: AK-74-ის 30-ვაზნიანი სტანდარტული შეიქმნილი

შეფხვს და უყენებს 5,45 მმ კალიბრის
„კალაშნიკოვის“ სტანდარტულ 30-
ვაზნიანს და პაერში სროლას აგრ-
ძელებს, ისევე როგორც **AK-74**-ს ის-
ვრიან.

წყლიდან ამოტანილი იარაღიდან
შეუჩერებლედ სროლის გავრძელებისას
არსებობს საშიშროება, რომ მცირეკა-
ლიბრიან ლულაში გასროლისას შეი-

ძლება წვლი დარჩეს, წარმოქმნილ
დიდმა წნევამ კი ლულა გახეთქოს. ეს
რომ არ მოხდეს, კონსტრუქტორებმა
ერთი ემშაკობა იხმარეს: 5,45 მმ კალ-
იბრის ტყვიის გასროლისას მასრიდან
გამოსული მაღალი წნევის აირის ნაწი-
ლი ვაზნიდან წვრილი არხით ტყვიას
წინ გადის და ამქარებაალებულ ტყვიას
ლულას წვლისგან უწყინდს.

მყვინთავ-დიფერსანტები
პორტის აკვატორიაში
საბრძოლო ამოცანის
შესრულების დროს

რუსი დივერსანტები ზღვის ფსკერზე — მარტენა დივერსანტი СПП-1 ტიპის ოთხლულიანი პისტოლეტითაა შეიარაღებული, მარჯვენა კი АРС-ის ავტომატით

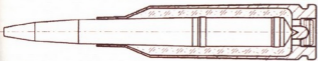
ჩვენი დონი: უნივერსალური ავტომატის АРС-ის სიგრძე 660 მმ-ია, ღულის სიგრძე 415 მმ. ვუმბარისატყორცთან ერთად მისი მასა 4,6 კგ-ს აღწევს. სტანდარტულ მჭიდში 30 ცალი 5,45X39 ПСП ტიპის უნივერსალური გაზნა თავსდება, რომელთა გამოყენება წყალქვეშ და მთვრთვით შეიძლება

მიუხედავად წინ გადადგმული ნაბიჯისა, „ზღვის ლომ“ მინც სჭარბებდა ორი ტიპის ვაზნის (მათ შორის სპეციალური და ძვირად ღირებული წვრტილებულტყვიანი МСП-ს) გამოყენება. პრობლემის რადიკალურად გადასწვევად 2005 წელს ტულაში შექმნეს ახალი ტიპის წყალქვეშა ვაზნა, რომელშიც გამოყენებულ იქნა სტანდარტული 5,45X39 მმ კალიბრის ვაზნის მასრა. ვაზნის სიგრძე სტანდარტულია და ისიც გამოყენება კალაშნიკოვის АК-74-სთვისაც შეიძლება. თუმცა ტყვიას რომ ჰქონოდა წყალქვეშ გამოყენებისთვის აუცილებელი წვრტილებული ფორმა და შენარჩუნებული ვაზნის საერთო, სტანდარტული სიგრძე, ტყვია მასრას ბოლომდე ჩასვს.

ახალი ვაზნის ПСП ვაჟეშანგამტანი ტყვია 16 გ-ს იწონის და წყალქვეშ 5 მ

ADC

5,45X39 ПСП ტიპის უნივერსალური ვაზნის ქროლში კარგად ჩანს, რომ სპეციალური ფორმის ტყვია მასრაში ბოლომდეა ჩასმული

სიღრმეში 25 მ-მდე მანძილზე აზიანებს მზანს, 20 მ სიღრმეზე კი 18-მდე. ავტომატის სახელწოდება ADC, რაც ნიშნავს „ავტომატი ორმაგი დანიშნულების, სპეციალური“. ავტომატი შექმნილია А-91М ტიპის ავტომატის ბაზაზე და „კულასის“ სტეპ აქვს. ავტომატზე დაიწყებულა აბრების გამოდგენის რეგულატორის გადართობა — „წყალა/აერო“. მას უყენება АК-74-ის სტანდარტული მჭედი, რომელშიც შეიძლება ჩაქვოს 5,45X39 მმ კალიბრის ვაზნები (7Р6, 7Р10, 7Р22), ასევე სპეციალური წყალქვეშა 5,45 ПСП ტიპის ვაზნები.

ბოლო ინჟინრიაციით, რუსი წე-

მაყრდინი ADC ხმელეთზე სპეცდანიშნულების შესასრულებლად

აღქვეშა დივერსანტები თითხებენ ამ ახალი სპეციალური ADC ტიპის ავტომატის საბრძოლო გამოყენებას. ყოველთვის არის საშიშროება, რუსმა ოკუპანტებმა წყალქვეშა დივერსანტების გამოყენება სცადონ ფოთისა და ბათუმის საზღვაო პორტებში, ასევე სუფსის ნავთობტერმინალის იმ წყალქვეშა მონაკვეთზე, რომელიც ზღვაში თითქმის 3 კმ-ზე გადის.

ირაკლი ალადაშვილი

საქართველოს
სამშენებლო

აგენციის

6 99/6

АПС